Warpulks

1940 I. NR

Krāsojiet tikai ar vislabākām drēbju krāsām

»OZOLZĪLE«

paciņās un tabletēs, kuŗas nebrūk un nebalē

Fabrika R ī g ā, Dzirnavu ielā Nr 115 **Tālrunis 26973**

„Jelgavas audnms"

K. STRAZDS **Tekstilfabrika un tirgotava**
Jelgavā, Katoļu ielā 30

Piedāvā:

Dāmām un meitenēm: kleitu un mēteļu drānu.

Kungiem: uzvalk-, mēteļu, puskažociņu un skolēnu drānas.

Pie veikala noliktavas plaša drēbnieciba

J. Kauliņa

Bērnu apģērbu un galanterijas preču tirgotava

Rigā, Marijas ielā № 9, tālrunis 20437

Pasta tek. rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus, jaunos vidusskolu, mazpulku un tautas tērpus, dažādu veļu un sīkas preces u. c. Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas

Laipna apka'pošana **Glīts darbs**

PATĒRĒSIM

AKCIJU SABIEDRĪBAS

Laima

RAŽOJUMUS

IA
Sf-2684 2e
L. V. B.
№ 359800

Mazpulks

1. (108.) Nr. 6 1940. g. 15. janvāri X g. gāj.

LATVIJAS VALSTS BIBLIOTEKA

Brālim

ILZE KALNĀRE

Mēs kopā sapņojām, kad biji bērns vēl tīrs,
Ka liels tu izaugsi un kļūsi kaŗavīrs.
Kā straujas bezdelīgas mūža dienas skrien,
Pie tevis atmiņas un mīla mani sien.

Mans brālis vienīgais, mans tuvinieks un draugs,
Mums abiem dzīve vēl kā liepa kalnā augs.
Man prieks par pasauli ir tagad liels un tīrs —
Tu esi tēvu zemes sargs un kaŗavīrs.

Zemkopis un viņa darbs

KĀRLIS ULMANIS, Valsts un Ministru Prezidents — Latvijas mazpulku Virsvadonis

Es nerunāšu šoreiz par zemes kopšanu un lopu barošanu, bet par pašiem kopējiem. Zemi kopt un lopus barot mēs esam jau daudz maz mācījušies, bet cilvēks ir piemirsts. Visi kāro pēc sava kaktiņa un sava zemes stūrīša. Tūkstošiem tāds ir, tūkstošiem tā nav, bet tūkstoši nezina, ko ar to iesākt un ko ar to var un būs darīt.

Gan tiesa, ka pēdējos 10 gados mēs esam stipri tālāk tikuši par stāvokli, kādā mūsu lauksaimniecība atradās tad, kad mūsu tēvi iepirka savas mājas vai mēs tās no viņiem mantojām. Bet vēl lielāks ceļš mums ir priekšā ko iet, nekā jau noiets. Un nepietiek ar veciem ceļiem vien, jāmeklē arī jauni, jāiegūst jaunas zināšanas. Tās tagad pie mums nav grūti iegūt. Mums ir jau simtiem agronomu, instruktoru un pamācītāju. Vieni arī klausa pamācības, bet citi neklausa ne par ko. Tie sēž uz kaimiņa sētas, skatās viņa sakņaugu lieliskos tīrumos, bet pārgudri stāsta, ka pēc 10 gadiem tur vairs nekas neaugšot. Tādiem netiek klāt.

Vistīkamāka tomēr ir trešā šķira lauksaimnieku, kuŗi tik drīz vis katram un visiem neklausa, turpretim pirms visu pārbauda, bet tad arī to neatlaidīgi izdara, ko apņēmušies. Tiem ir patstāvība spriešanā un paškarbībā. Tās vispār mums vēl stipri trūkst. Tamdēļ mēs neticam paši saviem darbiem, lai gan strādājam tik daudz, pārāk daudz un briesmīgi daudz. Tamdēļ darbs mums liekas kā ļaunums, kā lāsts, un daudzi no mums tikai to vien kāro, kā tikt no zemes darba vaļā, prom no tēva zemes, jo nekas viņus pie tās nesaista, un atstāj savu kaktiņu un zemes stūrīti. Bet šis darbs mūs ir uzturējis no bērnu dienām, mūs uzaudzinājis un izskolojis.

Mums trūkst zemnieka pašapziņas. «Es nevaru, nemāku, nespēju,» tā vienmēr nākas dzirdēt. Zināms, ka uz reiz nekas nav panākams, un pamazām jau arī ejam uz priekšu un redzam darba augļus. Bet jo mēs darbu nemīlēsim un necienīsim, mums būs tikai rubuļi, bet nebūs darba prieka. Mēs necienām darbu tamdēļ, ka necienām paši sevi. Bet zemniecība ir tā kārta pasaulē, kas ar vislielāko tiesību varstāvēt paceltu galvu un izgāztām krūtīm un būt lepni uz savu darbu, kuŗš visai cilvēcei nepieciešams un visiem nāk par labu. Mēs vēl neesam savā atziņā tik tālu, kā tas tēvs, kuŗš rakstīja savam dēlam, kad bija nodevis viņu zemkopības skolā: «Četrus gadījumus mana sirds priekā piemin: 1) kad tava māte apsolījās būt man par sievu, 2) kad tu piedzimi, 3) kad es mājas uzņēmu, 4) tagad, kad tevi skolā nodevu, jo zinu, ka tu reiz staigāsi manās pēdās un manu zemi tālāk kopsi.»

Mums arī nevar būt pēdējā prieka, jo mūsu dēli un meitas atstāj tēvu mājas un bēg uz pilsētām, dodas svešumā maizi pelnīt, tādā kārtā pārraudami sakarus ar dzimteni. Zināms, visi nevar mājās palikt, un pilsētās arī vajadzīgi cilvēki; bet daudzi aiziet, kam nevajadzētu iet. Tas tamdēļ, ka nekas nav darīts, lai viņi neietu.

Šī parādība nenāk par labu dzimtenes kultūrai un tamdēļ tā apkaŗojama, pieradinot tēva mājās bērnus no jaunības pie darba un iepotējot viņos atziņu, ka dzimtenē vai tēva mājās var tāpat maizi nopelnīt, ja pie tam ir vajadzīgā darba mīlestība. Par grūtu un par kaunu tēva mā-

jās strādāt atzīst ne tikai paši bērni, bet arī daudz vecāku, un tie ar steigu meklē vietas saviem luteklīšiem pie vieglākas maizes, kaut arī atalgojumu saņem ļoti niecīgu. Tomēr lielā daļa vecāku ir lepni, kad viņu dēls ieņem citu vietu. Paturot dēlus un meitas mājās un radinot tos pie lietišķa darba, mēs lieliski pakalposim labākā saimnieciskā stāvokļa pacelšanai un mūsu pašu dzīvošanai.

Vecākiem vajaga rūpēties, lai jaunā paaudze mācās cienīt un mīlēt darbu, mācās atzīt, ka zemnieka darbs ir visgodājamākais un visvajadzīgākais.

Tad vajadzīgs mums ar pareizu saimniekošanu vieglināt darba nastu, sevišķi sievietēm, lai arī tās nebēg prom. Bet ja mēs daudz izkulsim un izslauksim, mums vajaga arī prast iegūto pareizi izlietot. Jo to var izlietot vietā un nevietā. Tamdēļ vedīsim cīņu arī pret dzeršanu parašām un neļausim nokrist tam vilnim, kurš mūsu tautā radies. Rādīsim citām tautām, ka tā nebija modes lieta vien, tikai muižnieku spītības uzpērts vai ātri pārejošs protests, bet ir nopietna apzinīga kustība.

Ir pienācis laiks nevien zemi un lopus uzlabot, bet arī mums pašiem sevi pārveidot, lai mēs spētu nevien zemes augļus iegūt, bet arī pareizi tos izmantot, ka no tiem nāk labums ir mums, ir citiem, un mēs mīlētu savu zemi, un arī mūsu bērniem no mazotnes to mācītu un tos pie zemes saistītu. Ar to mēs apturēsim arī viļņus no ārienes, kas grib atņemt mums mūsu zemi. Un mums vajaga nevien paturēt savu kaktiņu un zemes stūrīti, bet

Pie Draudzīgā aicinājuma veltēm

to arī izkopt un labāku nodot mūsu bērniem, lai viņi atkal to tāpat izlabotu atdod saviem bērniem. Lai šī izstāde stiprina mūs apziņā, ka nav svētāka darba par zemkopību, ka tamdēļ nav jākaunās no lauku darba un lai māca mums to mīlēt un cienīt.»

Izstādes atklāšanas runa Valmierā, 1914. g. 22. jūnijā.

J. Ruduma sakārtotajā grāmatā «Tēvzemes brīvībai un slavai.»

Izglītības ministrs prof. J. Auškāps apbalvo lauksaimniecības mācekļus Rīgas pilsētas novada mazpulku eglītes vakarā š. g. 6. janvārī.

Grāmata — cilvēka draugs un augšup cēlējs

KR. KUDRAŠS, 693. Priekuļu lauksaimn. vidusskolas mazpulka dalībnieks

Grāmata ir reālās pasaules kopija, papildināta ar prāta un fantazijas zīmētām ainavām. Tā ir pasaule, kurā atspoguļojas cilvēku dzīve: labās un nevēlamās īpašības, atsevišķu cilvēku dzīves vērojumi, izjūtas, atziņas un vērtīgas pamācības. Grāmata ir burvības atslēga, kas atver dzīves noslēpumainos apvāršņus, aicinot tāliem un augstiem lidojumiem pretim varena saprāta, ticības, paļāvības un beidzot — uzvaras debesīm.

Grūti mums iedomāties tādu stāvokli, kādā atrastos cilvēce, ja kultūras valdniece — grāmata piepeši nozustu no zemes lodes un cilvēkiem būtu atņemta iespēja to no jauna uzrakstīt. Miljoniem cilvēku būtu spiesti pārtraukt savu darbu un visus nodomātos pasākumus. Apstātos kultūra un civilizācija, un dažos gadu desmitos būtu zaudēts tas, ko gadu tūkstošiem esam cēluši un veidojuši. Ja tas, paldies Dievam, nav noticis, ja zinātne un kultūra ik gadus progresē, tad te mums dziļā cieņā un pateicībā jānoliec galvas grāmatas priekšā, kas glabājusi un glabās vēl joprojām tik grūti iekarotās patiesības. Grāmata ir tā uguns, kas kvēlodama aizdedzina cilvēku saprāta un dvēseles skaidrības lāpas no paaudzes uz paaudzi, no tālas pagātnes līdz neaptveramai nākamībai.

Par draugu grāmata cilvēkam kļūst bērnībā — skolas gadu sākumā. Par draugu tā paliek visu mūžu, ja tik vien pietiek pašam cilvēkam uzticības un mīlestības grāmatai.

Mūsu ikviena pirmais draugs ir ābece un pasaku grāmata. Tās ir grāmatas, kas bērnam šķiet gudrākās un mīļākās.

Ilgi tev prātā paliek uzvarētāja nenogurstošā tuvošanās mērķim, spraigās un asprātīgās cīņas un nejūtot dzimst atziņa, ka uzvarēt var tikai taisnība, ja tā ir vienota ar baltu sirdsapziņu. Un šinī vietā tad arī vienkāršā pasaku grāmata kļūst par tavu draugu, mīļāko un patiesāko draugu, kam rūp tava dvēseles svētlaimība un gaiša nākamība.

Bieži dzīvē nākas sastapties ar daudziem šķēršļiem un grūtībām: netaisnību, skaudību, viltību un ienaidu, kas tevi nospiež drūmā vientulībā un pamestības izjūtā. Tev liekas, ka dzīve ir kļuvusi auksta un tukša, un ka nav vairs ceļa izejai — atpakaļ pie laimes. Šādā brīdī grāmata ir labākais draugs — klusinātājs, mierinātājs un sāpju rūgtuma sagrauztās dvēseles dziedinātājs. Grāmata rāda, ka tu neesi viens, ko piemeklējusi likteņa bezžēlastība, bet citi cietuši un izcietuši vēl lielākus pārbaudījumus. Paļaudamies saviem spēkiem, tie tomēr agri vai vēlu nāca pie uzvaras. Un nemanot arī tev sirdī iemirdzas cerības stariņš. Jauni spēki ar divkāršu sparu ieplūst tevī. Tu izej dzīves cīņā ar smaidu, pilns jauna spraiguma, drosmes un ticības ļauno apstākļu pārvarēšanai, līdz beidzot tava cerība arī piepildās.

Krāšņais mazpulku eglītes vakars Rīgā š. g. 6. janvārī

Grāmata ir cilvēka augšup cēlējs. Kā neizsīkstošs avots, izverzdams zinātnes un mākslas ūdeņus, tā veldzē daudzu cilvēku garīgās slāpes.

Bet grāmata ir arī mīļa un saudzīga skolotāja. Tā rāda un māca, kādiem mums jābūt, lai taptu par īstiem, nesalaužamiem dzīves varoņiem. Tā māca mīlēt savus tuviniekus — tēvu, māti, brāļus un radiniekus. Tā māca mīlēt un sargāt savu dzimto zemi, savus tautas brāļus un ikvienu godīgu pilsoni.

Ja mēs palasām Andreja Pumpura «Lāčplēsi» un izsekojam viņa gaitām, tad nemanot arī mūsos pāriet daļa no šī lielā tautas varoņa īpašībām, ja ne citādi, tad vismaz domās mēs jūtamies viņa biedri. Ja mēs izlasām Aleksandra Grīna «Dvēseļu puteni» un ar sirdi un prātu apsveram latviešu strēlnieku leģendārās cīņas par savu tēviju, mums acis kļūst miklas un sirds saraujas sāpju līdzjūtības pukstos, redzot, ar kādu mīlestību, sevis nesaudzību ir pirkta mūsu mīļā zeme. — Visi dižie cilvēces gari ir augstu cienījuši grāmatu. Dažbrīd tie labāk ēduši sausu maizi, piedzerdami klāt ūdeni, nekā palikuši bez labas grāmatas. Paklausaties, ko saka mūsu gaišais tautas gars — Kronvaldu Atis par grāmatu: «Savā mūžā gan jau esmu piedzīvojis, cik sīvi sāp miesīgais izsalkums un kā tas beidzot jāremdina ar miesīgu barību, ja negribi nomirt badā. Bet pie sevis arī esmu novērojis, ka garīgā barība, ja ne pavisam, tad taču uz kādu laiciņu spēj izklīdināt pašu rūgto miesas izsalkumu.»

Vēlēsimies, kaut arī mēs tāpat justu.

Mīļie draugi! Atkal mūsu zemei tuvojas 28. janvāris — diena, kas liek mums pārdomāt Virsvadoņa **Kārļa Ulmaņa** aicinājumu un novēlējumu: «Kultūra un gars lai paliek pirmā vietā».

Lai to varētu piepildīt, tad neaizmirstiet jaunajā gadā noslēgt draudzību ar patiesāko draugu un augšup cēlēju — grāmatu.

Jaunā gadā izturēt līdz galam

AD. VALBIS

Brīvības piemineklis Rīgā

Tas bija pirms vairākiem gadiem. 479. Galgauskas-Kropas mazpulka dalībnieks Jānis Ķelle ražas apskatē saņēma augstāko godalgu, ko tas godam bija nopelnījis. Klusais, kautrīgais zēns mazpulka darbam bija nodevies ar visu sirdi, neapmierinādamies tikai ar sava mazpulka dalībnieka lauciņa kopšanu, bet pieteikdams savu līdzdalību arī ilgstošās pieccīņās, lai māmuliņai padarītu vieglākus un tīkamākus darbus virtuvē, pagalmu izveidotu košāku un no purva pie mājām kaut daļu pārvērstu par derīgu pļavu. Šiem darbiem vajadzēja tikt paveiktiem, nekavējot kārtējos lauku mājas darbus, jo Jānis bija tēvam galvenais palīgs. To apzinoties, Jānis mazpulkam ziedoja tikai savu brīvo laiku, tomēr arī tad padarīdams vairāk nekā dažs, kam vaļas pa pilnam. Mazpulka vadītājs ar prieku vēroja uzņēmīgā jaunekļa sajūsmu un panākumus, nešaubīdamies, ka Jāņa krūtis reiz greznos mazpulku diženā un pēc tam līdumnieka nozīme.

Bet iznāca citādi. Kaut gan Jāņa dar-

Jauna gada laimes lejot

bošanās mazpulkā nepavisam nekavēja to veikt pārējos mājas darbus, vecāki bija iedomājušies pretējo un prasīja, lai Jānis no mazpulka izstājas. Velti lūdza dēls, veltīgi ilgi un sirsnīgi runāja un lūdza mazpulka vadītājs — Jāņa tēvs stūrgalvīgi palika pie sava. Smagu sirdi Jānis paklausīja un no mazpulka izstājās. Bet sāktās pieccīņas tas nepameta, un kaut arī ar izstāšanos no mazpulka tām bija zudis sacensības raksturs un izredzes uz paveiktā atzīšanu, tas darbus turpināja — turpināja viens, bez vecāku atbalsta, šķirts no biedriem, viens ar savām rūpēm un neveiksmēm, bez draudzīga padoma un mudinājuma. Šķiet, prātīgāki būtu bijis atmest visam ar roku un velti nepūlēties. Daudzi tā darītu, bet ne Jānis. Viņš sāka cīņu. Sāka viens...

Un iznākumā? Par to lasām «Brīvās Zemes» pag. gada 292. n-rā, Ad. Eglīša rakstā: «Tie, kas cīnās līdz uzvarai»:

«Tālāk mazpulku darba cīņu skate noveda mani Galgauskas Jaunzemos. Kaut arī šeit pieccīņas beigušais Jānis Ķelle izpilda kaŗa dienestu, daudz viņa labos darbus parāda tēvs un māte. Savā laika tēvs pat noliedzis Jānim ar pieccīņu darbiem «blēņoties», jo tas kavējot darbu. Bet, kad vecāki redzējuši dēla lielo centību un neatlaidību sāktās sacensības laikā pabeigt, nākusi arī atļauja. Tagad vecais Ķelle, dēla darbu rādot, liecina: «Redzēju, ka mazpulkā pavadītā diena mēnesī deva zēnam vairāk nekā sveŗ vienas dienas darbs laukā vai tīrumā.» Pēc pats konstruējis kūdras plucināmo mašīnu. Tā strādā teicami un darbināt var viens cilvēks. Jaunajam Ķellem ir sava koku skola, un tēvs tagad priecājas un prā-

to, kā pasargāt to no zaķu apciemojuma. Purvainā pļavā Jānis brīvos brīžos salicis veselam hektāram drenas, gan koka, gan kāršu un žagaru. Bet vecajai mātei par prieku un mājas soļa atvieglojumu ilgstošo pieccīņu dalībnieks ierīkojis virtuvē netīrā ūdens izlietni ar kanalizāciju, trauku skapi un veselu rindu virtuves piederumu. Bez praktiskā darba Jānim labi paveicas arī zīmēšana. Viņa istabu rotā paša darināti patriotiskie izteicieni, zīmējumi un sacensību rakstiskie uzdevumi apbrīnojami precīzi izpildīti.»

Gandrīz neticami! Jānis sāka viens, un beidza. Cik pūļu tas prasījis, to zina viņš viens. Par pārvarētām grūtībām domājot un skatot ieguvumus, viena lieta visvairāk iepriecina mūs: Jāņa uzvara par tuvinieku šaubām un neticību, pārliecināšana par sava darba vērtību. Kas to spējis, kas pretiniekus ieguvis atbalstītājos, tas veicis dažreiz pašu grūtāko. Ir viegli strādāt, zinot ap sevi draugus un labvēļus, mūsu darbu un nodomu sekmētājus. Bet ne vienmēr dzīvē tā ir! Cik bieži vien darbā un dzīves cīņā nav jāpastāv vienam, vai vismaz — šīs cīņas

Laimīgā jaunatne, kurai 28. janvāris devis daudz jauku un skaistu grāmatu

vienam jāsāk. Kas tad nezaudēs drosmi un ticību sev, kas cieši apņemsies izturēt līdz galam, tas mērķi arī vienmēr sasniegs. To saka arī dzejnieks:

Kam stiprs prāts un cieta griba,
Tas daudz pēc ceļa neprasīs:
Caur augstiem kalniem, bieziem mūŗiem
Tas ceļu sevīm izlauzīs!

Būsim stipri un izturēsim līdz galam!

Jaunais gads — darba gads

Šis jaunais, 1940. gads nav solījumu gads, bet darba gads. Tas paturams prātā visiem mazpulku dalībniekiem kopā un katram atsevišķi. Ar to neviens nedomāsim, ka iepriekšējie gadi būtu aizvadīti bez darba un bez panākumiem. Mazpulku organizācija sevi spilgti apliecinājusi darbā, pamatus sev tā nostiprinājusi neizkustināmus un mūžīgus. Bet kaŗš, kas debesu pamales piedūmo un atplaiksnas sīkās šāviņu ugunīs, liek mums savu darbu dubultot, pieradināties lielākiem grūtumiem un prast pareizi izlietot savu enerģiju.

«Mazpulka» redakcija kā allaž, arī šinī nākamā gadā visu savu uzmanību veltīs tam, lai līdzās zināšanām praktiskā darbā augtu arī mazpulku dalībnieka personība un sirds krietnums. Redakcija ar šo gadu žurnālā atveŗ nodaļu «Mazpulku mazajiem», lai arī viņiem būtu sava īpaša, vairāk saprotama lasāmviela. Bez tam no jauna redakcija piegriezīs vērību kārtībai un labai ārējai stājai, lai tā nostiprinātos, brīvus un drosmīgus darītu mazpulku dalībniekus vienmēr un visos apstākļos.

«Mazpulka» redakcija izsaka savu dziļi izjustu pateicību mazpulku Virsvadonim Valsts Prezidentam **Kārlim Ulmanim,** kas ar rakstiem un norādījumiem arvienu atbalstījis redakcijas darbu. Paldies arī visiem tiem, kas žurnālā līdzi darboju šies un savas labākās domas un padomus mums devuši. — Ar lielu paļāvību un bez bailēm mēs ieejam jaunā darba gadā, ticēdami, ka sadarbībā, kuŗa tagad vajadzīga vēl vairāk nekā tas bijis iepriekšējos gados, mēs katrs dosim darbam visu, kas vien mūsu spēkiem iespējams.

Redakcija.

Kas jauns mūsu zemē un valstī

E. Zolmanis, CIS »Turība« jaunais direktors-rīkotājs

4. decembrī Ķeguma spēkstacijas vadību no Zviedrijas firmu lietpratējiem pārņēma mūsu inženieri un techniķi ar spēkstacijas vadītāju P. Krasovski. Tagad jau Ķegums dod strāvu nevien Rīgai, bet arī Jelgavai, Bauskai, Tukumam. Pakāpeniski elektrības tīklu paplašinās un izveidos visā valstī.

17. decembrī Valsts Prezidentam **Kārlim Ulmanim** piepildījās 40 gadu sabiedriskā darbībā, kuŗi veltīti savai tautai un valstij. Šo Prezidenta goda dienu plaši atzīmēja visā zemē. Radiofonā par Prezidentu runāja Sabiedrisko lietu ministrs A. Bērziņš un tautsaimnieks A. Ceichners.

Valsts Prezidents **Kārlis Ulmanis** un Kaŗa ministrs ģen. **J. Balodis** novembŗa sākumā aicināja, šai armijas 20. gada svētku mēnesī, ziedot līdzekļus Valsts aizsardzības fondam. Tagad nobeigti aprēķini, kas liecina, ka vienā mēnesī tauta savai armijai saziedojusi 2.506.030 ls. Šis skaitlis liecina par tautas atsaucību Prezidenta aicinājumam un arī tautas pareizo izpratni valsts drošības un aizsardzības jautājumos.

Iekšlietu ministrija, izlīdzinot lauku un pilsētu nodokļus, nodomājusi arī pilsētās ievest personas nodokli, kā tas jau līdz šim ir laukos. Paliks arī dzīvokļu nodoklis, tikai daudzbērnu ģimenēm piešķirs atvieglojumus.

Slēpošana šoziem sevišķi izdevīga visos mūsu valsts novados

21. decembrī ministru kabinets pieņēma likumu par valsts elektrības uzņēmumu «Ķegums» un par tā galveno direktoru iecēla A. Valdmani. Uzņēmums dibināts valsts apgādei ar elektrisko enerģiju, un tas strādās visas valsts mērogā. Šai pašā sēdē valdība pieņēma uzvārdu maiņas likumu. Tie latvieši, kuŗiem ir nelatviski uzvārdi, tagad par 2,20 ls var sev iegūt daiļskanīgu latvisku uzvārdu, par savu vēlēšanos iesniedzot Iekšlietu ministrijai adresētu īpašu veidlapu. To var nodot arī policijas iecirkņos. Vajadzīgie dokumenti atbrīvoti no zīmognodevas. Izdots arī īpašs latvisku uzvārdu saraksts, kas dabūjams par 15 sant. gabalā.

24. decembrī, Ziemassvētku sestdienā Valsts Prezidents **Kārlis Ulmanis** pa radio uzrunāja lugažniekus, kuŗi priekš 5 gadiem, atsaukdamies Prezidenta aicinājumam, atjaunoja vakarēšanu. Šī runa bija arī Prezidenta vēstījums Ziemassvētkos visai tautai. Savā runā Prezidents norādīja, ka Ķegums lauksaimniekiem par elektrības enerģiju aprēķinās ne vairāk kā apaļus 5 sant. par kilovatstundu. Tas zīmējas uz visu mūsu zemē ražoto elektrību. Valsts sniegs savu atbalstu arī lauksaimniekiem, elektrību ievelkot viņu saimniecībās, jo Ķegums ievilks elektrību lauksaimniecībās līdz stabam pagalmā un sētsvidū.

Centrālās savienības Turība direktora - rīkotāja pienākumus uzņēmies mūsu līdzšinējais lauksaimniecības atašejs Londonā Emils Zolmanis, jo līdzšinējais savienības vadītājs J. Blumbergs uzņēmies Tirdzniecības un rūpniecības ministra amata pienākumus. Jaunais savienības vadītājs ar tās dibinātāju un darbības izveidotāju jau sadarbojies agrākos gados.

Ar jauno gadu Vispārējā Lauksaimniecības banka noorganizējusi lauku un pilsētu nekustamu īpašumu pirkšanas un pārdošanas starpniecības biroju, kas būs vienīgais valstī, jo visi privātie biroji likvidēti. Starpniecības birojs rūpēsies arī par nomnieku sagādāšanu tām saimniecībām, kuŗas paši īpašnieki neapstrādā. Paredzēta arī zemju nomnieku pārvietošana uz tiem apgabaliem, kur viņu trūkst.

AUGSIM LATVIJAI!

Savaldība

Labi, labi sveši ļaudis,
Panes ļaunu, panes labu;
Mūs māsiņa nepanesa
Maza bērna valodiņu.
T. dz.

Pietiek pateikt vienu vārdu, kas nebūtu patīkams, un dažs cilvēks kā dzelts apgriežas, sarauc pieri, izrunā pretī desmit asus vārdus un nekādiem līdzekļiem nav vairs piedabūjams pie darba, vai kāda pasākuma, sevišķi tad, ja tas bijis kopējs pasākums. Viņam izliekas, ka viņš aizskarts, apvainots, un ka nav vērts viņam tur vairs piedalīties, kur visi tikai zina zoboties un apvainot.

Šādu cilvēku nav mazums. Viņi sabiedrībā saskatāmi pat ļoti bieži. Viņi ir tie, kas patiesi neprot panest ne labu, nedz ļaunu. Labo viņi paši saārda, neprazdami klusi priecāties, apvaldīties priekā, bet skaļi visu izklaigā un tad brīnās, ka vieni palikuši sajūt tukšumu un neapmierinātību. Sliktais viņus ātri aizvaino, sadusmo. Un atkal — nespēdami savas dusmas savaldīt, viņi domā, ka ar spīti, nekā nedarīšanu, atvairīšanos no citiem nu viņi pasaulei būs atmaksājuši, citus pretī sarūgtinājuši. Bet velti! Rūgtumu savās sirdīs nēsā viņi paši, jo neviens labprāt ar viņiem nevēlas kopā būt un daudz viņiem neuzticas.

To nevar nesajust. To šad, tad nevar arī nepateikt, jo šādus cilvēkus parasti nemīl. No viņiem vairās, jo zina, ka nieka vārdiņš, ne ļauni gribēts, ne domāts, viņus var aizdedzināt kā pakulu kodeļas, kas mirklī uzliesmo un var radīt tālākus ugunsgrēkus — citiem vārdiem — nesaskaņas un strīdus.

Arī tautas dziesma ar žēlu ironiju runā par tādiem cilvēkiem — lūk, — sveši ļaudis citās sētās ir tādi, kas panes labu, un arī ļaunu. Bet mūsu māsiņa, mūsu bālentiņis uztraucas par katru nieku. Skaistā salīdzinājumā tas pateikts dziesmā: nepanes maza bērna valodiņu. —

Reālā dzīvē to varētu notēlot tā: jauneklim no mugurpuses tipina līdzi mazs zēns. Tas sauc — Mārci, tev nesmuks krekls. Lielais puisis atgriežas un sāk rāties: Es tev gan, kverpli, rādīšu nesmuku kreklu. Kāds šis, zinātājs, man smuks krekls vai nesmuks. — Un lielais puisis dusmās skrien lauzt pat žagaru . . .

Tad, kad spēji saskrien dusmas un vaigu gali sāk sārtoties, tad atceraties tautas daiņu — Mūs māsiņa nepanesa, maza bērna valodiņu. — Tad mitēsies dusmas, un jūs neviens nekļūsat par muļķi citu un paši savās acīs.

Jaunās zvaigznes gaiditāji

ALFRĒDS VEIDS

Šalc šķiņot pergamenta iedzeltenās lapas,
un skati kāri rakstu rindas rij,
un gudro galvas lēni līkst uz krūtīm:
šai naktī uzlēkt jaunai zvaigznei bij.
Jau sen tas sludināts un zīmēm rādīts dabā,
tas brīdis klāt, nekas nav nomanāms
kā tumsa vien un klusums tālu kalnos,
kas pašai nāves elpai līdzināms.

«Jel lasi vēl tu, vīrs no pērļu zemes,»
lūdz divi gudrie draugam trešajam,
«vai Ķēniņš dzimis, kā tas mums jau solīts,
un kur lai viņu tagad meklējam?»
«Par to nekas nav pergamentā rakstīts,
tik sludināts, ka šajā naktī mēs
no Ķēniņa sev kādu zīmi gūsim —
mums šeitan Viņa zvaigzne atspīdēs.»

Un atkal gudrie drūmi noliec galvas,
šalc rokās pergaments ar dārgakmeņu rotu.
Vai tiešām grēks tik liels ir ļaužu ciltīm,
lai Mūžīgais nekad to nepiedotu?
Krīt vāki ciet, un pēkšņi gudro acīs
no dārgakmeņiem saules gaišums spīd —
uz priekšu, līdz sev aicinot un saucot,
gar debess velvi spoža zvaigzne slīd!

Ciekuru lasītājs

A. DZIĻUMA stāsts

(Godalgots mazpulku stāstu sacensībā.)

Uzkāpjot Dzeņu sila priedēs, Augusts ieraudzīja Nokalnu lielos bērzus. Marta saulē koki mirdzēja žilbinoši balti, un kailajos zaros jau bija manāms pavasaŗa rūsganums. Tur Lieldienās Nokalnu zēni kārs šūpoles, Augusts domāja, ar lazdas kāsīti pievilkdams priedes zaru. Biezajās skujās slēpās brūni pelēki ciekuri. Veikliem pirkstiem zēns tos nolasīja un iemeta maisiņā. Augusts jau bija iemanījies. Sākot lasīšanu no galotnes, ērti varēja pieliekt arī tālākos zarus, kur rindām vien slēpās lielākie ciekuri.

Novācis ražu no augšas līdz apakšai, Augusts apsēdās uz pēdējā resnākā zara un rūpīgi pārlaida acis apģērbam. Protams, drēbes jau bija apaugušas, bet pirms Lieldienām viņš jaunas nedabūs. Māte gan arvien centās dēla bikses salāpīt, tomēr Augusts zināja, ka viņai atlika maz laika. Tāpat viņš jau apzinājās, ka katru gadu tēvs nespēj šūt jaunu kārtu. Tādēļ šogad Augusts cerēja šuvējam un piederumiem naudu nopelnīt pats. Vadmalu māte solīja.

Tā domādams, Sēliešu Augusts šļūca pa aprepējušo stumbru zemē. Bet šajā brīdī viņš juta ceļgalā ieduŗamies asu zaru, un kad zēns jau stāvēja uz zemes, viņš ieraudzīja biksēs lielu robu. Pārrautā drēbe atkārās kā gaŗa, šaura mēle, parādīdama pie locītavas noberztu ādu.

«Neredzēts,» Augusts īgni savilka uzacis. Vispirms viņš aptaustīja ielāpu un tikai tad pieskārās ievainojumam. Protams, nekā liela tur nebija.

Sašutis zēns noņēma no pleciem maisiņu, rūpīgi sabēra ražu vienuviet un vērtēdams pacilāja. Tad uzsvieda maisu plecos un, sperdams platus soļus, gāja mājās. Ceļgalā izrautais drēbes gabals mētājās kā piekārta lupata.

Istabas galā zēns satika veco Gruzduļu saimnieku.

«Kā Gustam šodien veicās?» sirmais vīrs izņēma no mutes pīpi. «Pūrs būs pielasīts?»

«Vairāk, saimniektēv!» Augusts nometa maisu zemē, un atkal aptaustīja pārplēstās bikses. «Pusdienā atnesu puspūru, bet te būs vairāk.»

«Pušu gan,» arī saimnieks ieraudzīja Augusta nelaimi. «Adatai darbs.»

«Jā,» Augusts bēdīgi novilka.

«Vai nu bez drēbju plēšanas,» Gruzdulis mierīgi noteica, paceldams ciekuru maisiņu. «Skat', tāda gudrinieka es vēl neesmu redzējis! Ne viņš aris, ne sējis, bet ražu ievāc.» Vecais saimnieks labsirdīgi smējās, ar pīpes kātiņu glaudīdams sirmās bārdas spalvas, kas runājot līda mutē.

Augusts mazliet pasmaidīja, nezinādams, ko atbildēt.

«Tu, cilvēks, ņemies visu pavasaŗa gabalu ar sviedriem vaigā, lai rudenī kautko sagaidītu, bet, re', zēns uzkāpj tikai kokā un noplūc! Kā siltās zemēs.»

«Tā, laikam, ir, saimniektēv!» Augusts vēl arvien nezināja atrast īsto atbildi. Saimnieks reti bijis tik runīgs un laipns.

«Man bailes, vai tu vairs gribēsi mācīties art,» Gruzdulis turpināja tāpat.

«Es jau pagājušo rudeni iemācījos.»

«Tas tikai bija pa jokam, bet nu tev vajadzēs sākt no tiesas.»

«Es nezinu,» Augusts atkal pasmaidīja. «Man nav ne zemes, ne arkla, tādēļ jākāpj kokos un jālasa ciekuri.»

«Nu jau būs, Gust, nu būs!» Saimnieks zēnā tīksminoši noskatījās, un atkal pārlaida pīpes kātiņu pār izspurušajām bārdas spalvām. «Nes, nes!» un saimnieks pieķēra roku maisam, lai palīdzētu to uzsviest zēnam plecos. «Puspūrs vairāk — ko tur sacīt. — Nopelnījis dienas algu, kā lielais darba vīrs.»

Silti paraudzījies saimniekā, Augusts gāja pār pagalmu, kur blakus citām saimniecības ēkām, ar apsūnojušu muguru, piekļāvās maza guļkoku istabiņa. Atvēris durvis, Augusts nometa maišeli kaktā. Māte ar tēvu sēdēja pie galda, nogrimuši dziļās pārrunās. Arī mazās māsiņas sēdēja rātni uz krēsliem, tikai ieraugot lie-

lo brāli, viņas ātri nolēca no sēdekļiem un skrēja pretī.

«Gust, Gust, tu atnesi atkal ciekurus!?» mazās gavilēja un aptupās pie maisa.

Bet vecāki šoreiz Augusta ciekurus neievēroja. Māte pat neredzēja dēla pārplēstās bikses, kas krēslainajā istabā nodevīgi spīdēja. Tikai tēvs paskatījās uz zēna pusi un nopietnā balsī teica: «Gust, panāc šu'!»

Augusts mazliet apmulsa un lēniem soļiem tuvojās. Tēva seja izskatījās nopietna un rūpju pilna, turpretī mātes vaigos gulēja apslēpts smaids. Šķiet, viņa tagad ieraudzīja arī pārplēstās bikses, tomēr viņas sejā neiezīmējās ne mazākais pārmetums. Ja māte šādā brīdī smaidīja, tad nevarētu būt nekā ļauna, domāja Augusts un jautātājām acīm apstājās pie galda.

«Nu, vai tu apņemies šopavasar apecēt Gruzduļu laukus?» nenovērsdama no dēla laipno skatu, māte iejautājās.

Augusts atcerējās saimnieku, un viņa izbrīns kļuva vēl lielāks. Nevarēdams atrast īsto atbildi, viņš ierasti teica: «Es nezinu.»

«Jāzina, Gust! Mums jāpārdomā un jāizlemj. Redzi, saimniektēvs vairs negrib ar puišiem un kalpiem strādāt. Viņš piesolīja Gruzduļus uz renti.»

«Art un ecēt? Jā, es to varu!» tagad Augusts bez apdomāšanās teica.

Māte atkal pasmaidīja, bet tēva sejā rūpes vēl neizzuda. Nē, tā lieta neesot tik vienkārša. Protams, ecēt un art viņi varētu kaut muižas laukos, bet viņiem taču neesot ne zirgu, ne arklu, ne cūku. Divas gotiņas un daži simti naudas — tā visa manta. «Nezinu, vai būtu vērts,» beidzot tēvs bezcerīgi ieminējās.

Tomēr mātes sejā gaišums vēl arvien nenozuda. Viņa lūkojās sešpadsmit gadus vecajā dēlā un smaidīja. Un kad māte smaidīja, tad Augusts zināja, ko sacīt. «Mēs to varēsim! No sākuma arklus un ecēšas mums aizlienēs Gruzduļu tēvs. Vēlāk mēs iegādāsim paši.»

«Sēklu un pāris lopus arī saimnieks solīja,» māte turpināja dēla domu. «Gan vēlāk mēs atlīdzināsim. Gruzduļos zeme laba — cik reizes paši neesam nopriecājušies. Tikai saimnieka vecā roka nebija spējīga visu izkārtot.»

«Un zirgi?» tēvs ieminējās, vēl arvien savilcis pieri dziļās rievās.

«Vienu zirgu nopirksim, otru paņemsim no Gruzduļu tēva uz parāda. Man tāda nojauta bija, ka arī tos viņš gribēja piesolīt,» māte turpināja karsti un neatlaidīgi.

«Uz parāda — vai tas tikai būs pareizi?» tēvs nogrima pārdomās.

«Būs pareizi, tēv', būs! Mēs esam trīs dūšīgi strādnieki, arī meitenes aug lielākas.»

«Bet zēns gribēja iet pasaulē. Gust, vai par to tu vairs nedomā?»

«Ja varu palikt Gruzduļos, tad labprāt strādāšu tepat,» Augusts noteikti atbildēja. «Man te patīk.»

«Man arī patīk, Gust!» un māte atkal silti palūkojās zēna acīs. «Es nevaru iedomāties, ja atkal katru pavasari būtu jākrāmējas un jāstaigā no mājas uz māju. Domājams, Gruzduļos varēsim dzīvot ilgi, jo saimniektēvs jau vecs — no viņa rīkotājs vairs neiznāks.»

«Ja jūs abi tā gribiet, ko tad es,» beidzot tēvs nesteigdamies piekrita. «Bailes tikai, ka neuzņemamies pārāk lielus parādus.»

«Nebēdā, tēv! Vai tu Gruzduļus nepazīsti? Kur citur mēs dzīvosim, ja ne te? — Redzi, ja mēs varētu tūlīt nopirkt pāris sivēnu, tad līdz rudenim tie būtu krietni pabaroti. Pusrentes būtu rokā.»

«Ar ko viņus pirmo vasaru baros?»

«Gruzduļu tēvs taču runāja par mazo labību. Citu rudeni varētu atbērt.»

«Zināms, zināms. Bet sivēniem ir cena, un es nezinu, vai mums pietiks naudas,» tēvs atkal sāka pārdomāt. «Te ir tik daudz pērkama un pērkama.»

Augusts ievēroja, ka, ieminoties par naudu, tēva pierē ievilkās atkal rievas.

«Bet tā ir tāda lieta, ko nedrīkstētu atlikt,» lēni runājot māte izteica savas domas. «Tagad būtu jāpaciešas, bet nākošo rudeni mēs jau varētu uzelpot vieglāki.»

Arī Augusts saprata mātes vārdus. Tos viņš gribēja atbalstīt. Tādēļ zēns bez apdomāšanās sacīja: «Sivēni jāgādā, lai tur vai kas!»

Māte ātri pagrieza galvu un ievēroja

dēla nopietno seju. Tas iedeva uzņēmīgajai kalpa sievai vairāk drosmes.

«Nokalnos jau esot izdodami. Viņiem ir labi sivēni — mūsu saimnieks arvien tos turēja.»

«Jāgādā, jāgādā — viegli pateikt,» tēvam sašļuka dūša. Viņš sāka atkal gudrot, reizēm bažīgi paraudzīdamies sievai acīs. Nē, viņš esot pārdomājis un negribot rentēšanu uzņemties. Un mātei atkal vajadzēja ilgi un gari stāstīt par šauro kalpa dzīvi, par staigāšanu no mājas uz māju, un par to, cik viņi viegli dažos gados Gruzduļos tiktu pie inventāra. Augusts vēroja, ka starp tēvu un māti notiek itkā cīņa. Māte centās tēvu pārliecināt ar jūsmīgiem vārdiem, tēvs, turpretī, sievas valodu uzklausīja nemāmām lupām, neticīgi savilcis pieri. Tikai pēc krietna brīža viņš ļāvās atkal sevi pārliecināt.

«Manis pēc lai tad ar notiek.»

Tā Sēliešu ģimene izlēma no kalpiem kļūt par rentniekiem. Zināms, vēl vajadzēja daudz pārrunāt un pārspriest. Tagad arī tēvs piedalījās ar ierosinājumiem un lietderīgiem padomiem. Viņi prātoja, kādu labību audzēt, cik kartupeļu stādīt un kā mēslot pļavas. Taču ar lopkopību nevarēs sākumā plaši saimniekot, jo pirmajos gados viņi ar pūlēm varēs turēt tikai četras piena devējas.

«Gotiņas ieaudzēsim,» māte ar cerībām teica, un Augusts ar tēvu viņai piekrita.

Gruzduļu zemē arvien ir labi auguši kvieši, un tajā stūrī, kas aizstiepjas līdz Dzeņu silam, vislabāk padodas rudzi. Sēlietis Gruzduļu laukus pazīst, viņš var cerēt un spriest. Viņš var arī rēķināt, cik labības rudeņos nokuls, cik pārdos.

«Nu, tad jau bez bēdu!» Augusts jautri iesaucās un, aizgājis pie sava maisa, sāka to atraisīt. Istabiņas kaktā no dēļiem bija aizžogots mazs apcirknītis, kas jau līdz malām bija piebērts ar rūdi pelēko ražu. Augusts uzsvieda maisu uz apcirkņa malas. Ciekuri čaukstēdami saripoja vienuviet. Mazās māsiņas tos priecādamās ķēra rokās un bārstīja no vienas saujas otrā. Arī Augusts apmaisīja ciekurus, lai no tiem izžūtu liekais mitrums. Par sausiem maksāja augstāko cenu.

Pie durvīm kāds pieklauvēja. Istabiņā ienāca vecais Gruzduļu saimnieks.

«Saimniektēv, vai jūs ritā varēsiet man iedot Salni?» Augusts pēkšņi jautāja. «Es gribu aizvest ciekurus».

«Vai būsi jau diezgan salasījis?» Arī vecais vīrs pagriezās, lai apskatītu piebērto apcirknīti. «Nekas, nekas, esi makans puika!»

«Es vēl lasīšu, saimniektēv, bet tagad man vajaga naudas!»

«Ko tad esi izgudrojis ar peļņu iesākt?» Augusts pasmaidīja, mētādams asos ciekurus no saujas saujā.

«Jāšuj Lieldienām uzvalks,» tagad iekrita sarunā arī māte. «No vecajām biksēm jau izaudzis laukā. — Skat', atkal nodīrājis, ka bailes redzēt,» māte smējās, it kā zēna caurās bikses nupat tikai būtu ieraudzījusi. «Nāciet nu dziļāk, saimniektēv!»

«Zināms, Gust, svētkiem jaunu bikšu vajaga!» Gruzdulis piekrita un, pavilcis tuvāk krēslu, sēzdamies atspieda muguru pret čīkstošo atzveltni.

Kalpu istabiņā brīdi iestājās klusums.

«Nu, ko tad izdomājāt?»

«Nolēmām palikt, saimniek!» māte atviegloti sacīja. «Mēģināsim strādāt, varbūt neizputēsim.»

«Lielais paldies, Sēliet!» Gruzduļu saimnieks sniedza kalpam roku. «Būs arī man vieglāka sirds, ja pagalms nav jāuztic svešām rokām.»

«Ko nu par to, Gruzduļu tēv! Vai mēs pirmo dienu kopā?» Šķiet, arī tēvs tagad jautājumu bija pilnīgi izlēmis.

«Tad jums drīz vajadzēs pārnākt uz lielo istabu,» saimnieks sāka runāt lietišķu valodu. «Cik man tā kakta, vecam celmam, vairs vajadzēs.» Gruzduļu saimnieks čīkstošajā krēslā sakustējās un izņēma no kabatas smēķēšanas piederumus. Taču paies krietns brīdis, kamēr viņi izrunāsies par ēkām, par laukiem, par renti: pārspriedīs, kā jaunais saimnieks iekārtosies ar dzīvi, darbiem un inventāru. Vecais Gruzdulis arvien bijis lāga vīrs, tādēļ arī šoreiz viņa prasības nebija augstas. Tāpat viņi vaļsirdīgi izrunājās par lopiem, darba rīkiem, pirmo sēklu un beidzot Sēlietis varēja pilnīgi apmierināties. Parādi nemaz neiznāca tik lieli.

«Ko nu par parādiem, draugs!» saimnieks, izņemdams no mutes pīpi, uzmudinādams teica. «Bez tiem neviens jaunās

dzīves sācējs nav izticis un neiztiks. Redzēsi, ka pie labas gribas viss izdarāms. Varbūt kādās dienās jaunais Sēlietis paliek par Gruzduļu saimnieku». To teicis, vecis atkal ar pīpes kātiņu noglaudīja sirmo bārdu, un viņa tumšās acis labsirdīgi pagriezās pret Augustu. Zēns vēl arvien kavējās pie ciekuriem. «Nāc nu šurp, Gust!» viņš vēl teica, «tu būsi īstais Gruzduļu arājs — ar tevi jārunā visvairāk.»

«Ko nu, Gruzduļu tēv, par tādām lietām!» — māte kā apmulsusi iesaucās.

Augusts atnāca pie galda un nostājās mātei blakus.

«Nesaki vis, Sēliešu māt!» vecais saimnieks runāja gluži nopietni. «Vai jūs būsiet pirmie, kas no rentnieka uzdzīvosies par saimnieku?»

«Bet mēs vēl neesam ne krietni rentnieki.»

«Augustam viss mūžs vēl priekšā. — Saki, zēn, vai tev pietiktu dūšas?»

Augusts paraudzījās mātē un redzēja, ka viņas vaigos atkal pavīdēja smaids.

«Dūša man būs, Gruzduļu tēv!» zēns droši atbildēja.

«Labi. Ar to vien pietiek.»

«Man gan liekas, saimniek, ka ar to vien nepietiek,» tēvs nedroši ieminējās.

«Bet ka tā ir pati galvenā lieta, to tu nenoliegsi, Sēliet!» Gruzdulis palika pie sava. «Kad pagājušajā rudenī zēns mācījās art, tad es kādu laiku stāvēju lauka malā. Un es tūlīt zināju, ka tas būs īstais zemes kopējs. — Jā, jā, Gust, nenolaid acu!»

Nē, Augusts acu nenolaida. Viņš stāvēja Gruzduļu tēvam pretī ar paceltu galvu, un šajā brīdī viņš izskatījās pēc jauna karavīra, kas paņēmis rokās ieroci.

Pēc tam kalpu ģimene vēlreiz ar saimnieku pārsprieda jaunās dzīves iekārtošanu, un Gruzdulis no čīkstošā krēsla piecēlās tikai tad, kad laukā jau krēšļoja vakars.

«Tad nu ar Dieva palīgu!» viņš teica, uzlikdams cepuri.

«Bet kā, saimniektēv, palika ar Salni? Varēšu jūgt?» Augusts atcerējās savu lietu.

«Varēsi, varēsi, Gust! Iezied tikai ratus!» To teicis, viņš izgāja.

Citu rītu Augusts jau agri locījās pie

Istabas galā zēns satiek veco Gruzduļu saimnieku

sava apcirkņa. Tēvs turēja maisu, un zēns grāba ciekurus. Kad pēdējais maiss bija aizsiets, Augusts aizgāja uz ratnīcu. Tur viņš veikli rīkojās ar ziedes lāpstiņu, uzlika ratiem kulbu un piesēja to ar virvēm. Tad viņš izgrūda ratus pagalmā un ieveda ilksīs Salni. Tēvs palīdzēja maisus sakraut ratos, un Sēliešu Augusts varēja braukt. Uzsēdies uz vezuma, viņš izskatījās pārāk nopietns, kā cilvēks, kas apzinās mantas vērtību.

Sabēris savu ražu virsmežniecības sēklu kaltētavā, Augusts iegāja kancelejā. Tur viņam vajadzēja parakstīties, lai saņemtu trīs papīra naudas gabalus un vēl dažus latus. Tik daudz naudas viņš reti savās rokās bija turējis.

Augusts atraisīja zirgu un brauca mājās. Ticis Nokalnu ceļa galā, viņš viegli pierāva labās puses grožus. Prātīgais Salnis iecirta galvu un palika uz vietas.

«Klausi, klausi, Salni! Mājās brauksim pēc tam!» Zēns savilka grožus vēl vairāk

un izbrauca cauri Dzeņu silam. Ticis pie Nokalnu vārtiem, Augusts piesēja zirgu un iegāja pagalmā. Pie kūts viņš redzēja lokāmies saimnieci. Augusts pacēla cepuri.

«Labdien, Gust, labdien! Pirmo reizi redzu tevi mūsmājās ar zirgu. Vai saimniekam kā vajadzēja?»

«Nē, saimniekam nekā. — Man pašam,» un, pienācis tuvāk, viņš nedroši iesāka: «Nokalnu saimniec, jums esot pārdodami sivēni —?»

«Sivēni? Vai tu gribi pirkt?»

«Jā. Divus gabalus. Veprīti un cūciņu.»

«Tad jau varēja atbraukt māte pati.»

«Viņa nemaz nezina, ka es te iegriezu, saimniec!»

«Kā tad tā, Gust!» saimniece sāka patiesi brīnīties.

«Nu tā. — Viņa tikai runāja par Nokalnu sivēniem, bet tēvam šopavasar jātaupa nauda. Un tad es domāju — es varētu mātei sivēnus pārvest. — Par ciekuriem man laikam tikdaudz iznāca. —»

«Un es nesaprotu un nesaprotu, Gust! Kam jums divu sivēnu?»

«Mēs paņēmām Gruzduļus uz renti.»

«Tā? Tad jau gan, tad jau gan —».

«Vai jums būtu vēl?» Augusts neaizmirsa savu lietu.

«Būs, būs, Gust! Ir jau apvēlušies diezgan prāvi — varēsi tūlīt vest līdzi.»

«Tad es paķeršu maisu!» un Augusts aizskrēja pie ratiem.

«Labi, labi,» un, piegājusi pie istabas loga, Nokalnu saimniece sauca: «Ludi, Kārli, nāciet nu palīgā!»

Pagalmā izskrēja Augusta skolas biedri. Zēni vēl kustināja mutes, jo tikko bija cēlušies no pusdienas galda.

«Palīdzi iebāzt maisā sivēnus,» māte teica. «Lūk, Augusts atbraucis pakaļ!»

Augusts nāca pār pagalmu lieliem soļiem, nesdams divus tukšus ciekuru maisus. Draugi sasveicinājās un tagad savukārt brīnījās viņi. «Divus sivēnus — !»

Bet šoreiz Augustam nevajadzēja skaidrot. Saimniece saviem dēliem svarīgi pateica, kas par lietu.

Ludis saņēma sivēnu klēpī . . .

«Tas jau lieliski, August!» abi brāļi reizē iesaucās.

«Zināms, vecais Gruzdulis vairs nespēj —» māte, nostājusies zēniem blakus, lietišķi prātoja.

«Un mēs domājām, ka tu aiziesi pasaulē —».

«Kur nu pasaulē —» un Sēliešu Augusts ieskatījās draugu ačīs ar dziļu sirsnību.

«Tad tikai iesim uz kūti,» saimniece mudināja, un visi trīs zēni tai aizskrēja pa priekšu.

Atveŗot cūkkūtiņas durvis, no aizgaldām atskanēja kviekšana un miermīlīga rukšķēšana. Ap lielo cūku jaucās mazie, ar baltām mugurām un sārtiem purniņiem. Kad zēni nostājās pie aizgaldas, sivēni izcēla šņukurus gaisā un rāvās cieši viens pie otra.

«Kuŗi tev patīk, Gust?» Arī saimniece nostājās zēniem blakus.

«Vienalga, Nokalnu māt! Re', tas pats plankumainais!» Augusts norādīja ar pirkstu. «Viņš jau nāk šurp.»

«Tas pēc drošinieka izskatās gan. — Ludi, dēls, kāp iekšā un ņem tikai ciet. Mēs turēsim maisus.»

Ludis ielēca aizgaldā un satvēra mazo sivēnu aiz kājām. Lielā cūka uztraucās, bet viņai laikam vēl nebija ne jēgas, ka viņas mazuļus aizvedīs jaunā dzīves vietā. Ludis saņēma sivēnu klēpī un ielaida maisā, kur tas sāka neganti spārdīties un kviekt.

«Un otru?»

«Otru ņem pēc sava prāta!» Augusts atvēlēja.

Ludis izmeklēja no pulciņa lielāko sivēnu un iebāza otrā maisā. Abi gūstekņi taisīja tādu troksni, ka arī barokļi sāka uztraukties. Tādēļ zēni ātri atstāja kūti, cieši aiztaisīdami durvis.

No cūku kviekšanas pat vecais Gruzduļu Salnis sāka ausīties un kārpīties kājām. Samaksājis Nokalnu saimniecei naudu, Augusts atraisīja zirgu un apsēdās sivēniem blakus.

«Bet Lieldienu sestdienā nāc palīgā kārt šūpoles!» Ludis vēl uzsauca, draugam aizbraucot.

«Citādi svētkos tevi nelaidīsim klāt!» piebalsoja arī Kārlis.

Augusts pagrieza galvu, bet nezināja atrast īstos vārdus atbildei. Viņš pierāva grožus, un Salnis sāka vienmērīgi rikšot. Sivēnu spiegšana atskanēja tālu mežā. Nodos mani par lielu gabalu, domāja Augusts, saudzīgi sivēnus pieturēdams ar roku.

(Turpmāk vēl.)

Īsts mazpulka dalibnieks

KURI-BERI

Apputinātiem sāniem un apsarmojušu jumtu uz ielas stāvēja autobuss. Tajā sēdēja viena pati kāda paveca sieviņa, kas uzmanīgi raudzījās ārā pa logu.

„Nākat, kungs, pa priekšējām durvīm! Pa priekšējām!" sieviņa sāka saukt un sist pa logu, kad es tuvojos braucamai kastei, „ tās pakaļējās durvis ir noslēgtas, pa tām nevar tikt."

Labi. Kad pa priekšējām — priekšējām. Man vienalga. Iekāpu pa priekšējām durvīm.

„Es jau pirmīt arī izmēģinājos, bet nekā — noslēgtas," sieviņa pasteidzās paskaidrot un vēl piebilda, „lūk, tāpēc jau es arī tās priekšējās durvis atstāju tā pusvirus. Sak', lai cilvēki velti nepūlas un zina, pa kuŗām jānāk."

„Jā, bet salst," es sacīju, „ārā būs vismaz savi grādi divdesmit. Šīs durvis būs jātaisa tomēr ciet."

„Laipni lūdzu. Man nav nekas pretim. Es tikai pasažieŗu labā, jo te neviena nav: šoferis un kasiere sēd, laikam, kantorī."

Aizvēru durvis un nosēdos savā vietā. Nu sāka nākt viens pēc otra arī citi pasažieŗi. Vispirms kāda jaunkundze.

„Pa priekšējām durvīm, jaunkundz, pa priekšējām," sieviņa atkal sauca un klauvēja pa logu.

Tad kāds žīds.

„Pa priekšējām! Pakaļējās durvis noslēgtas," sieviņa rādīja žīdam ar zīmēm un māja ar galvu, „te ir ieeja, nākat te!"

Acīmredzot, lauku sieviņai šāda pakalpošana pasažieriem sāka iepatikties. Katram viņa sauca: „Lūdzu, pa priekšējām durvīm!" un tas izklausījās tik jocīgi, ka viens otrs gardi nosmējās.

Bet tad, apkrāvies saiņiem, pie autobusa pienāca kāds resns tirgotājs. Sieviņa nebija to laikā pamanījusi, un viņš sāka sparīgi raustīt durvju rokturi.

„Neraustat velti! Vai dzirdat! Tās ir noslēgtas! Nākat pa priekšējām durvīm! Nu, vai nav savāds cilvēks? Nu, ko viņš amplējas? Bet, varbūt, ka nedzird?"

Un, pietrūkusies kājās, sieviņa sāka brēkt pilnā balsī:

„Tās durvis taču ir noslēgtas, kad es jums saku! Nākat pa priekšējām!"

„Kas par priekšējām!" vīrs ārā pukojās, „pēc pastāvošiem noteikumiem pasažieriem jāiekāpj pa pakaļējām durvīm, un tāpēc tās nedrīkst noslēgt!" un viņš sāka raustīt durvis vēl nadzīgāk.

Redzēdams tomēr, ka nekādu panākumu nav, tirgotājs errīgi nosplāvās, paķēra savus saiņus un ievēlās autobusā no priekšas.

„Nu, ko es jums sacīju?" sieviņa tūliņ viņu jautri sagaidīja, „āre, ka nevarējāt vis, un beidzot jums tomēr bija jākāpj iekšā pa to pašu priekšas pusīti. Bet sēdvietas tikmēr pagalam. Redzat nu. Tā iet, kad neklausa..."

Pasažieri sāka smieties, bet tirgotājs noskaitās. Varbūt tāpēc, ka nevarēja atvērt autobusa durvis, bet, varbūt, arī sēdvietu trūkuma dēļ.

„Kārtības nav! Nu, nekādas kārtības!" viņš smagi pūta un slaucīja kabatas lakatiņā pieri, „vai tā ir lieta, — sakāt jūs paši? Autobusam jāuzņem pasažieri, bet ko kasiere? Noslēdz durvis un aiziet uz kantori amizēties ar šoferi. Paņau', vej, kur šī sēd pie loga. Zobi vien spīd! Nē, darāt, kā jūs gribat, bet es to tā neatstāšu. Rīt pat iesniegšu sūdzību. Paskatāties, lūdzu, kāds šim vāģim ir numurs."

„Ūja, kam nu tūliņ tik bargi? Vai nu tā nabaga kasierīte tīšām? Droši vien viņai būs tās durvis piemirsušās," kāda dāma kažokā iejaucās starpā.

„Nestāstāt jūs man pasakas! Piemirsās? Vai viņa neredzēja, ka es durvis raustu? Un tāpat citi. Nebiju jau es viens!"

„Ak, liela nelaime, kad nu jūs tās durvis drusku paraustījāt," dāma kažokā arī iekarsa, „vai nu jums tiešām jāiekāpj pa pakaļējām durvīm? Iekšā jau tikāt!"

„Es nerunāju par iekšā tikšanu, bet par kārtību! Saprotat: par kār—tī—bu! Kādā vietā tu esi nolikts, tādā kalpo. Ja tu esi kasiere, tad stāvi autobusā un saņem pasažierus. Bet ko šī: sēd kantorī un sildās. Preilenīte, ko domā. Bet es ar savām pakām lai te grozos kā mērkaķis, a? Tā, laikam, jūs domājat?"

„Kāpēc. Liekat pakas uz plaukta, tur vietas vēl diezgan. Kasiere jums nav nekāds sulainis. Bet kas attiecas uz sildīšanos kantorī, tad tas pilnīgi saprotams. Pamēģiniet jūs dienu no dienas braukt sniegā un salā pa lauku ceļiem, visu laiku kājās stāvot, redzēs, vai arī jūs nevēlētos uz brīdi apsēsties un apsildīties?"

Bet tirgotājs nevarēja nekādā ziņā nomierināties.

„Ja viņa nespēj savu vietu izpildīt, lai laiž vīrieti. Tas izpildīs. Kāds šim vāģim numurs?"

„Es nezinu. Skatāties paši, ja jums vajaga."

Tagad tirgotājs izrāva no kabatas piezīmju bloku, piespraucās pietvīcis pie vāģa numura un ierakstīja to atsevišķā lapā sevišķi lielām, jau pa gabalu saredzamām skaitļu zīmēm.

„Kaut kas nedzirdēts! Pulkstenis jau pieci, vāģim tūliņ jāatiet, bet nav ne kasieres, ne šoferа! Ko nu! Sūdzību iekšā un beigas."

„Es nezinu, ko jūs tā uztraucaties? Tur jau, lūk, kasiere nāk!" dāma kažokā atkal ironiski piezīmēja.

Jā, tiešām. Kasiere iznāca un nostājās uz kantoŗa kāpēm.

„Spied stiprāk uz leju! Vēl vairāk rokturi uz leju! Tā, tā. Nu, rauj nu!" viņa sauca un rādīja kādam ar roku.

Ziņkārīgie pasažieŗi visi kā pēc komandas sabāza galvas logos. Autobusa pakaļējām durvīm bija pieķēries neliels, — gadus vienpadsmit vecs zēns ar mazpulku cepuri galvā. Tirgotāja sašutumā klausoties, neviens nebija agrāk viņu ievērojis.

„Ko nu zēns! Blēņošanās! Es nevarēju, puika varēs?" tirgotājs nīcīgi iesmējās.

Bet tad notika kaut kas pavisam negaidīts. Zēns nolieca ar visu spēku durvju rokturi uz leju, ieķērās tajā ar abām rokām un tad rāva, atspiedies kājām pret autobusa kāpnēm — tas bija viens mirklis un — autobusa durvis atsprāga ar lielu troksni vaļā.

Jautrības un smieklu saņemts, mazpulka dalībnieks ienāca autobusā.

„Krietns zēns! Skaties, viņš visus mūs pārtrumpoja!" sieviņa smējās, „jā, ko tu padarīsi jaunatnei, tai spēks kaulos."

„Kā tā?" zēns apjuka.

„Nu, tās durvis! Mēs domājām, ka noslēgtas."

„Nebija vis noslēgtas!" zēns priecīgi izsaucās, „bet tikai lielā salā stipri piesalušas. Tas bieži gadās. Arī mums mājā reiz aizsala kūts durvis. Gandrīz vai ar uguni bija jāatkausē vaļā."

Nu sacēlās pasažieŗos vēl lielāka jautrība.

«Re, nu. Bet mēs raustījām kā negudri, sevišķi tur tas kungs,» sieviņa pamāja uz tirgotāja pusi.

„Nestāstāt, lūdzu, pasakas! Vai tad es biju pirmais? Jūs jau bijāt tā, kas te visus komandēja: „Ejat pa priekšējām! Ejat pa priekšējām! Tās tur durvis noslēgtas!" Ko es? Vai es zinu? Noticēju..."

„Cik tad man, vecam cilvēkam, tā spēka?" sieviņa taisnojās, „āre, pavilku gan drusku, bet kad nevērās, atlaidos nost."

„Tāpēc. Tad nesakāt uz otru!"

„Vai tad es ko saku? Es jau neko.

Galvu ierāvis mēteļa apkaklē, viņš kļuva pēkšņi pavisam kluss

Laikam to kliņķi arī vajadzēja stiprāk uz zemi spiest, ko?"

„Jā, stipri uz leju," mazpulka dalībnieks paskaidroja.

„Redzat nu! Bet jūs visu laiku raustījāt to taisni, taisni vien," sieviņa atkal pagriezās pret tirgotāju, „tāpēc, lūk, jums negāja."

„Ak, lieciet mani reiz ar savu kliņķi mierā! Kliņķis un kliņķis! Kūko kā dzeguze vienā kūkošanā!"

„Ūja, cik jūs nikns! Vai tad es ko? Es tikai tāpat vien parunāju. Bet tur jau nāk arī kasiere. Nu varēsat izdarīties ar viņu personīgi."

Tirgotājs neteica tomēr vairs ne pieci. Galvu ierāvis mēteļa apkaklē, viņš kļuva pēkšņi pavisam kluss un maziņš. Tik kluss, kā klusākā pelīte, kad tā ielīdusi pēļa dūnās. Pirmais viņš pasniedza kasierei naudu par biļeti, laipni atbrīvoja tai ejā ceļu un kad tā novirzījās autobusa otrajā galā, izņēma savu piezīmju bloku un ātri, citiem neredzot, izsvītroja tur lielām skaitļu zīmēm ierakstīto autobusa numuru.

Ziedu uzplaucēšana ziemā

A. S.

Katram ziedu mīļotājam ziedi vislielāko prieku sagādā taisni tad, kad tie dabā sastopami visretāk. Tāpēc taisni ziemas mēnešos prieks par katru ziedošu koka vai krūma zaru ir sevišķi liels. Bet kā iegūt ziedus ziemā, ja negrib tos pirkt lielpilsētu puķu veikalos?

Visiem kokiem un krūmiem ziedu pumpuri parasti iebriest jau rudenī. Tā tad ir tikai viens vienīgs jautājums: kā šos iebriedušos pumpurus atmodināt plaukšanai un ziedēšanai pirms dabas noliktā laika?

Mēs zinām, ka bērzu, ievu un citu koku un krūmu zari, ja tos nogriežam nedēļu vai divas pirms viņu dabīgā plaukšanas laika, un ieliekam traukā ar ūdeni, pēc dažām dienām uzplaukst. Ja, turpretī, šos nogrieztos zarus ieliekam ūdenī jau decembrī vai janvārī, tad — lai arī cik ilgi gaidītu — zarus uzplaukstot tomēr nesagaidīsim, bet pumpuri izžūs un sačokurosies.

Lai nogriezti zari traukā uzplauktu arī

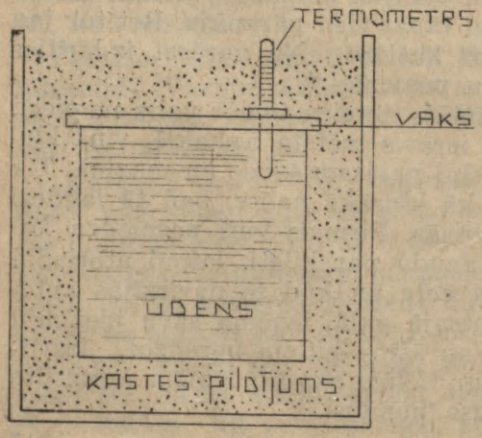

ziemu, tos nepieciešams iegremdēt silta ūdenī. Nekādas īpašas ierīces šim darbam nav vajadzīgas. Vienīgais, bez kā nevar iztikt, — ir termometrs. Vislabāk iegremdēšana izdarāma lielā skārda burkā vai spainī, kuŗiem jāpierīko kaut kāds koka vāks. Tā kā iegremdēšana ilgst vairākas stundas, tad burku vai spaini ieteicams novietot koka kastē, kas piepildīta ar pakulām, kūdru, zāģa vai ēveļu skaidām. Tas nepieciešams, lai ūdenim traukā aizkavētu strauji atdzist. Šajā pašā nolūkā iegremdēšanas laikā ieteicams arī uz trauka vāka novietot spilvenu vai salocītu segu. Ūdens temperātūru var mērot, paceļot laiku pa laikam trauka vāku un iegremdējot ūdenī termometru. Vēl labāki ir, ja vākā var ietaisīt caurumu, caur kuŗu termometrs ielaižams traukā tā, lai tā apakšējais gals visu laiku atrastos ūdenī, bet termometra skalas augšējais gals atrastos virs vāka. Tā temperātūras maiņai ūdens traukā var sekot nepārtraukti un bez vāka cilāšanas.

Pa visu zaru «peldināšanas» laiku ūdens temperātūra traukā jāuztur vienāda. Tāpēc, tiklīdz ūdens mazliet atdzisis, traukā jāpielej klāt karsts ūdens. To darot, zari uz brītiņu jāizņem no trauka, jo citādi tos var applaucēt. Bez tam pēc karstā ūdens pieliešanas visu ūdeni vajaga izmaisīt, citādi trauka dibenā paliks auksts ūdens slānis.

Zaru «peldināšanai» vajadzīgā ūdens temperātūra parasti svārstās no trīsdesmit līdz četrdesmit grādiem. Patiesībā tomēr katrai augu sugai ir sava noteikta ūdens temperātūra, kas vislabāki noder zaru uzplaucēšanai. Tā, piemēram, lazdas visāt-

rāki uzzied, ja ūdens temperātūra ir trīsdesmit grādu; ceriņiem vajadzīgs trīsdesmit piecus grādus silts ūdens, bet bērziem un kastaņiem nepieciešams četrdesmit grādu siltums.

Arī vajadzīgais «peldināšanas» ilgums visiem kokiem un krūmiem nav vienāds. Parasti tas ilgst desmit līdz divpadsmit stundu. Dažreiz tomēr «peldināšanas» laikam jābūt arī krietni ilgākam. Tā, piemēram, ceriņu zarus vajaga iegremdēt piecpadsmit stundas.

Bez tam svarīgi ir arī tas, kādā mēnesī zaru «peldināšanu» izdara. — Jo tuvāki pavasarim, t. i., laikam, kad ziedu pumpuri dabā sāk uzplaukt, jo īsākai jābūt zaru iegremdēšanai siltajā ūdenī. Kad pavasaris jau gandrīz klāt, tad pārāk ilga «peldināšana» zaru uzplaukšanu var nevis paātrināt, bet gan palēināt.

Koku un krūmu zaru uzziedināšana ziemas mēnešos varētu kļūt par interesantu nodarbību, ja ar to katrā mazpulkā sāktu darboties vairāki mazpulka dalībnieki. Tad būtu iespējams mēģinājumus vienā laikā izdarīt ar vairākām augu sugām, un bez tam ātrāki būtu iespējams atrast arī katras sugas zaru uzplaucēšanai nepieciešamo «peldināšanas» temperātūru un ilgumu.

Mēģinājumiem var noderēt ļoti daudzu koku un krūmu zari. Piem.: pīlādži, ievas, kļavas, ceriņi, dārza ogu krūmi, augļu koki u. t. t.

«Peldināšana» siltā ūdenī noder ne tikai nogrieztu zaru uzplaucēšanai. Tā, piemēram, ar siltu peldi ziemā var uzplaucēt veselus ceriņu krūmus, kas ieaudzēti podos. Tāpat krejmenes var uzziedināt Ziemas svētkos un Jaungadā, ja tās novembrī sešpadsmit stundas «peldina» 31 grādu siltā ūdenī.

Lai sekmīgi izdarīto mēģinājumu panākumi neietu zudumā, par mēģinājumu gaitu jāizdara kārtīgas atzīmes. Jāsāk ar atzīmi, kādā dienā un kur zari nogriezti. Tālāk jāatzīmē, cik siltā ūdenī «peldināšana» izdarīta. Pēc tam jāpieraksta visas tālākās darbības un visi kaut cik ievērojamāki novērojumi. Visus zarus nevajaga «peldināt» vienādi ilgi. Kad zari jau astoņas stundas «peldināti», no tiem kāds pāris jāizņem un jānovieto vāzē, burkā, vai citā traukā, kurā zarus grib uzglabāt līdz uzziedēšanai. Jāpiezīmē, ka šajos traukos ūdenim jābūt ar parasto istabas temperātūru. Šiem izņemtajiem zariem jāpiestiprina zīmīte ar uzrakstu, cik silts bijis «peldināmā» traukā ūdens un cik ilgi turpinājusies peldināšana. Pēc tam ik stundu (pēc 9, 10, 11, 12 u. t. t. stundām) atkal no trauka izņemami pāris zari un ar atzīmēm novietojami traukos tāpat kā astoņas stundas peldinātie zari.

Ja viens mazpulka dalībnieks kāda koka zarus peldina 30 grādu siltā ūdenī, tad otrs tā paša koka zarus var plaucēt 35 grādu siltā ūdenī, bet trešais — 40 grādu siltā ūdenī.

Kad «peldināšana» pabeigta un uzplaucējamie zari novietoti traukos, jāsāk uzmanīt, kad atvērsies pirmie pumpuri un parādīsies pirmie ziedi. Par visātrāki uzziedējušo zaru tūdaļ jāatzīmē, cik ilgi tas «peldināts» un cik augsta bijusi ūdens temperātūra.

Ja visas atzīmes būs pareizi izdarītas, tad nākošajos gados jau iepriekš būs iespējams pateikt, kad uzziedēs zars, kas būs zināmā laikā nogriezts un turēts noteiktā temperātūrā zināmu laiku.

Visumā šie interesantie mēģinājumi ar augu un augu zaru peldināšanu siltā ūdenī pie mums līdz šim vēl izdarīti ļoti maz. Tāpēc, lai panākumus, ko šajā nodarbībā gūtu viena mazpulka dalībnieki, varētu izmantot arī pārējie mazpulki, vēlams katra mazpulka sekmīgo mēģinājumu atzīmes piesūtīt mūsu žurnāla redakcijai. Pēc zināma laika raksturīgākās no šīm atzīmēm publicēsim.

Kaut laukā salst līdz 30°, istabās var ziedēt pukes

Sacensība veco šūnu vākšanā

Agr. J. MUCINIECE, LLK biškop. noz. vadītāja

Nekoptās dravās, pie veciem stropiem bieži atrodamas zemē veco šūnu kaudzītes

Kāpēc jāvāc vecās šūnas

Katru gadu, līdz pat pēdējam laikam, 12—15.000 kg vaska ieveda no ārzemēm un apm. 80—90% no tā izlietoja biškopībai — mākslīgo šūnu izgatavošanai. Uz priekšu tas tā nedrīkst turpināties. Vasks jāsaražo mums pašiem. Dravās, kur vecās šūnas vienmēr savāc un pareizi pārstrādā, vaska mākslīgo šūnu izgatavošanai nekad netrūkst un atliek pat pārdošanai.

Visbiežāk vaskam ļauj izputēt sikie, 2—3 bišu saimju īpašnieki, bet gadās, ka arī dažā lielākā dravā vecās šūnas mētājas nesavāktas.

Ir aprēķināts, ka, savācot visas vecās šūnas no sīkajām un neapkoptajām dravām, iegūtu gadā ap 70.000 kg veco šūnu, un tās pārstrādājot — ap 28.000 kg tīra vaska, tas ir apmēram 2 reiz vairāk, kā līdz šim ievests.

Tāpēc visas vecās šūnas jāsavāc. Šinī darbā ļoti daudz var darīt mazpulku dalībnieki. Tāpēc LLK sarīkojusi mazpulkiem no 1939. g. 1. novembŗa līdz 1940. g. 30. aprīlim veco šūnu vākšanas sacensību.

Mazpulki sacenšas savā starpā kā vienības pa apgabaliem, izcīnot savam mazpulkam uzvarētāja — Vidzemes, Kurzemes, Zemgales vai Latgales čaklākā šūnu vācēja godu un balvu (skat. sacensības noteikumus pag. gada «Mazpulka» 10. nr.). Godalgas saņems tie mazpulki, kas, samērā ar sava mazpulka dalībnieku skaitu, būs ieguvuši visvairāk punktu. Punktu skaits mazpulkam iegūstams šādi:

a) par savāktām vecām šūnām: par katru uz mazpulka dalībnieka ierosinājumu savākto un pārstrādāšanas darbnīcai nosūtīto veco šūnu kilogramu — 1 punktu.

b) par biškopjiem: par katru biškopi, kas uz mazpulka dalībnieka ierosinājumu nosūtījis vecās šūnas darbnīcai — 5 punkti.

Savos sarakstos sev par labu mazpulka dalībnieks drīkst ierakstīt tikai tādus biškopjus un nodotās vecās šūnas, kas vecās šūnas līdz šim nevienai darbnīcai pārstrādāšanā nav devuši, bet no tām vasku izspieduši mājās.

Katrs mazpulka dalībnieks — šūnu vācējs bez tam vēl saņems prēmiju — Ls 0,10 par katru savākto veco šūnu kg. Prēmiju mazpulka dalībnieks saņems neatkarīgi no tā, vai mazpulks kādu godalgu izpelnas vai nē. Prēmijas dalībnieki saņems uz dalībnieku veco šūnu savākšanas lapu pamata, kas iesūtāmas LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai.

Kur un kā vākt vecās šūnas?

Daži biškopji vecās šūnas nevāc un neapstrādā nezināšanas vai arī nevīzības dēļ, citi — domādami, ka viņu šūnas par vecām, tumšām, ka tur vairs nav vaska, daļa tāpēc — ka viņu veco šūnu raža par

mazu pārstrādāšanai. Bez tam vēl viena biškopju daļa vecās šūnas pārstrādā mājās dažādiem primitīviem paņēmieniem — kausē krāsnīs vai spaida kulītēs — neiegūstot no savām šūnām visu vasku, ko varētu iegūt labā darbnīcā.

Minētie biškopji ir tie, no kuŗiem vecās šūnas galvenokārt savācamas. Vācot šūnas, jāiegriežas katrā saimniecībā, kur vien ir kāda bišu saime, un biškopim, ja tas nebūtu sūtījis šūnas darbnīcai, jāizskaidro, kāpēc tas jādara un jāpārliecina to darīt.

Darbnīcā pārstrādājot, iegūst 20—30% vairāk vaska, kā šūnas kausējot mājās.

Vēlams, lai šūnu īpašnieki šūnas sūtītu paši; tad attiecīgam mazpulku dalībniekam atliek tikai viņu reģistrēt savos sarakstos — veidlapā un lūgt parakstīties (sk. «Mazpulka» pag. g. 10. nr. 478. lpp.). Ja biškopis pats vecās šūnas nevēlas savākt un sūtīt, jālūdz atļauja to darīt viņa vietā. Tādā gadījumā jāpārmeklē visi tukšie stropi, pažobeles, noliktavas, paspārnes; visas vecās šūnas jāsavāc, rāmīši jānotīra. Vēlams, lai biškopja šūnas tiktu sūtītas uz viņa paša vārda; ja nē, — vienmēr sūtījumā jāatzīmē, kuŗa biškopja šūnas tās ir. Visi sūtīšanas izdevumi jāsedz biškopim.

Vecās šūnas var nosūtīt arī mazpulks kopējā sūtījumā. Tādā gadījumā no katra atsevišķā biškopja savāktās šūnas jānosver, jāiesaiņo atsevišķi un jāpieliek etiķete ar vārdu un uzvārdu. No katra biškopja savāktās šūnas ieraksta atsevišķi veidlapā. Sīkos sainīšus var iesaiņot kopēji lielākā sainī. Šūnas var saiņot maisos vai kastēs. Ja maisus grib saņemt atpakaļ, jāpieliek etiķete un jālūdz maisus atsūtīt. Visi izdevumi, kas rodas šūnas iesaiņojot, nosūtot, pārstrādājot un saņemot atpakaļ, sadalāmi un iekasējami no veco šūnu īpašniekiem, attiecīgi katra nodoto veco šūnu svaram.

Mazpulks var arī vecās šūnas uzpirkt un dot darbnīcā pārstrādāt vaskā vai mākslīgās šūnās. Par tīru vasku LLK biškopības piederumu apgāds maksā Ls 5,50 kilogramā. Veco šūnu vērtība, atkarībā no to vaska satura, ir dažāda; tās var sadalīt šādās grupās: I grupā. Gluži sausas, gaišas šūnas, kuŗās nav bijis peru un nav ziedputekšņu, sausi, izskaloti atvākojumi; satur 80—100% vaska; to vērtība, atskaitot pārstrādāšanas un pārsūtīšanas izdevumus — Ls 3,90—5,00 par kg; šādas vērtīgas šūnas ieteicams kausēt mājās.

II gr. Gaiši brūnas, maz lietotas šūnas, bez medus un ziedputekšņiem; vaska saturs — 60—80%; vērtība — Ls 2,70—3,90 kilogramā; pārstrādājamas darbnīcā; atmaksājas vēl arī mājās kausēt, bet čagas jāsavāc, jāizžāvē un jāsūta darbnīcai pārstrādāt.

III gr. Brūnās šūnas, vai arī gaišas, bet ar nedaudz medus vai ziedputekšņiem, neskaloti atvākojumi; vaska 50—60%; vērtība Ls 2,20—2,70.

IV gr. Tumši brūnas sausas šūnas vai gaišākas, bet ar medu vai ziedputekšņiem; vaska — 40—50%; vērtība — Ls 1,70—2,20.

V gr. Ļoti melnas, bet tukšas un sausas šūnas vai gaišākas, bet ar daudz medus vai ziedputekšņiem; vaska — 30—40%; vērtība — Ls 1,10—1,70.

VI gr. Ļoti melnas šūnas ar medu un ziedputekšņiem; vaska — 20—30%; vērtība — Ls 0,60—1,10.

VII gr. Ziedputekšņiem pilnīgi pieblīvētas medainas kāres; vaska zem 20%; vērtība zem Ls 0,60.

Bez tam vēl daudz vaska saules kausētajās čagās: 40—50%; tanīs čagās, kas paliek pāri šūnas kausējot mājās ar ūdeni — ir 15—40% vaska, caurmērā 25%; vaska saturu šinīs čagās pēc izskata nevar noteikt; to vērtība apm. Ls 0,50 kilogramā. Čagām jābūt tūliņ pēc izspiešanas labi izžāvētām.

Vecās šūnas, kas savāktas mazpulku sacensībai, jānosūta kādai no tām darbnīcām, kas minētas pag. gada «Mazpulka» 10. nr.

Mazu daudzumu — līdz 5 kg, no lielāka attāluma izdevīgi pārsūtīt pa pastu; lielākus sūtījumus — pa dzelzceļu. Vecās šūnas duplikātā jāatzīmē ar nosaukumu — «vaska padibenes un atkritumi».

Kas ar vecām šūnām tālāk darāms, cik un kam šūnas pieder, par to darbnīcai jāpaziņo atsevišķi ar rakstu.

Viegli izaudzējama istabas puķe

ŅINA BERGA

Ieaudzējot vienā puķu podā vairākus zariņus, iegūst glītu, kuplu Ziemassvētku kaktusu

Vasarā un rudenī, kad dārzā un līdz ar to arī istabās daudz ziedu, istabas puķes uz brīdi it kā zaudē savu nozīmi; košās grieztās puķes tās it kā nobīda pie malas. Kolīdz griezto ziedu plūdi izbeidzas, ar labpatiku atkal kavējamies pie istabas puķu zaļuma. Bet ziemā, kad mūsu dzimtenes laukus klāj baltā sniega sega, istabas puķes kļūst mums sevišķi mīļas. Un ja nu kāda no tām vēl zied, tad par katru ziediņu priecājas visi, gan mājinieki, gan atnācēji; un vienaldzīgi gar logu nevar paiet garām arī sveši ļaudis.

Šoreiz gribu Tavu uzmanību vērst uz kādu skaistiem ziediem ziedošu kaktusu. Šo kaktusu audzē ļoti daudzos dzīvokļos, un to sauc par Ziemassvētku kaktusu (Epiphyllum truncatum). Pareizi kopts, tas zied no ziediem vistukšākajā laikā, t. i. ap Ziemassvētkiem. Ziemassvētku kaktuss ir ļoti pieticīga un pateicīga istabas puķe. Tomēr, lai gan šī puķe ļoti pieticīga, bieži vien dzird sūdzamies: «Nez', kas manam Ziemassvētku kaktusam lēcies: labi auga, bagātīgi aizmeta ziedu pumpurus, bet tagad, kur tam drīzi vien bija jāzied, uznākuši untumi — tas nometis visus ziedu pumpurus!» Bet kas pie šiem «untumiem» vainīgs — puķe vai tās kopēji? Liekas gan, ka kopēji!

Ziemassvētku kaktusa ziedi ir ļoti krāšņi

Lai Ziemassvētku kaktuss varētu priecīgi augt un ikgadus kupli ziedēt, tam jāsagādā viņa dzimtenei līdzīgi augšanas apstākļi. Brīvā dabā Ziemassvētku kaktuss aug tropu mūža mežos. Tāpēc tas prasa labai augšanai un ziedēšanai s i l t u un m i t r u g a i s u. Mūža mežos Ziemassvētku kaktuss aug nevis uz zemes, kā parasti augi aug, bet, līdzīgi daudzām orchidejām, koku mizu starpās un uz zariem. Visur, kur koku mizas plaisās un zaru starpās vējš ieputinājis mazliet zemes, Ziemassvētku kaktuss spēj augt.

Uz citiem augiem augdams, Ziemassvētku kaktuss glīti nokarina uz zemi savus ziediem rotātos zarus. Ziemassvētku kaktusa zari neatgādina parastos augu zarus. Katrs zars sastāv no atsevišķiem robotiem locekļiem, kas, viens ar otru savienodamies, izveido stādu. Katrs loceklis atgādina lapiņu, un, stādu pavirši apskatot, liekas, it kā lapiņas būtu viena otrai uzspraustas. To norāda arī Ziemassvētku kaktusa grieķu nosaukums: Epiphyllum: phyllon = lapa, epi = uz; domāts: lapa uz lapas (truncatus nozīmē nostrupināts, apcirpts).

Dārzkopībās Ziemassvētku kaktusu mēģina audzēt uz kāda cita stingra un uz augšu augoša kaktusa. Pēdējais izpilda koka mizas vietu. Uz cita stingra un uz augšu augoša kaktusa Ziemassvētku kaktusu potē tāpēc, lai vēl vairāk izceltu graciozi uz leju nokarājušos zariņu un ziedu īpatnējo skaistumu.

Puķu mīļotāji nokniebto Ziemassvētku kaktusa zariņa apakšgalu pēc apvītināšanas vai ieberšanas ar ogli vienkārši viegli iespiež (dziļi iestādot pūst!) puķu poda zemē. Lai Ziemassvētku kaktuss izskatītos glītāks, kuplāks, vienā puķu podā mēdz saspraust vairākus zariņus. Pirms zemes iepildīšanas puķu poda notekas caurumam pārliek šķembas un pārber grants kārtiņu; tikai pēc tam iepilda zemi. Zemei jābūt irdenai, smilšainai.

No spraudekļa Ziemassvētku kaktuss ieaug viegli un ātri, ja ieaugšanas laikā spraudekļi ik pa brīdim netraucē — neizņem no zemes, lai apskatītos, vai saknes jau radušās, vai nē. Reiz spraudeklis zemē iesprausts, tas vairs nav jātraucē. Ieaugšanu jau norādīs stāda sulīgā krāsa un jauno, lapveidīgo zariņu rašanās. Izņemšana no zemes un aplūkošana ieaugšanu tikai aizkavē — to ievēro!

Vispiemērotākais laiks spraudekļu ieaudzēšanai ir pavasaris. Ziemassvētku kaktuss tomēr tik izturīgs un audzelīgs, ka to var no spraudekļa ieaudzēt arī ziemu. Tāpēc, ja Tev pašam vēl sava Ziemassvētku kaktusa nav, kamēr neaizmirstas, izlūdzies no māmiņas, vecmāmiņas vai paziņas dažus zariņus un iestādi tos puķu podā. Nākošā rudenī Tev tad būs jau glīts stādiņš, ko **ražojumu apskatē** izstādīt un, ja stādiņu rūpīgi uzmanīsi un kopsi, tas Tevi drīzi vien košiem ziediem iepriecinās. —

Dažu kopšanas kļūdu dēļ Ziemassvētku kaktusam dažkārt nobirst ziedu pumpuri vēl pirms uzziedēšanas. Lai tas Tev nebūtu jāpiedzīvo, tad pakavēsimies tagad mazliet pie Ziemassvētku kaktusa īpatnējās kopšanas.

Ziemassvētku kaktuss, kas tik neparastā laikā zied, prasa, salīdzinot ar citām puķēm, arī īpatnēju kopšanu. Divas reizes gadā Ziemassvētku kaktusam nepieciešama atpūta. Vienu reizi pirms ziedēšanas, otru reizi pēc noziedēšanas. Atpūtu sagādā ar liešanas samazināšanu.

Uz cita kaktusa uzpotēts Ziemassvētku kaktuss

Tikko kļūst saredzami sārtie ziedu pumpuru aizmetņi, Ziemassvētku kaktusu sāk biežāki aplaistīt ar remdenu ūdeni. Aplaista bieži un kārtīgi, bet tomēr

Tā norit kaktusa uzpotēšana. Nostiprināšanai izlieto kāda cita kaktusa adatainos dzeloņus

Centrālās apkures caurulēm gaisa mitrināšanai ieteicams pievienot ūdens traukus

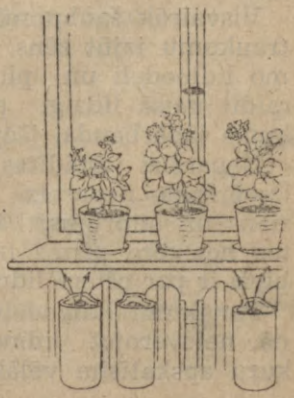

mēreni. Nedrīkst liet tik daudz, ka uz paliekamā šķīvīša sakrājas ūdens. Uz paliekamā šķīvīša sakrājies ūdens jānolej, tam nedrīkst atļaut uz šķīvīša palikt. Ūdeni uz paliekamā šķīvīša ilgāku laiku atstājot, Ziemassvētku kaktusam nokrīt nevien pumpuri, bet arī lapveidīgie zari.

Arī jauno lapveidīgo zaru rašanās ziedu attīstīšanās laikā veicina ziedu apbiršanu. Tāpēc, ja tai laikā parādās jauni lapveidīgi zari, tos uzmanīgi, ziedu pumpurus neaplaužot, izlauž.

Pumpuru apbiršanu veicina arī puķu poda grozīšana un pārcilāšana no vienas vietas uz otru. Tāpēc pumpuru briešanas un ziedu raisīšanās laikā puķu podi nav grozāmi un pārcilājami, bet atstājami pret gaismu tajā pašā stāvoklī.

Ziedu pumpuru apbiršanai var būt par iemeslu arī pārāk sausais istabas gaiss. Istabā, ko apsilda ar centrālo apkuri, pie apkurināšanas caurulēm jāpiestiprina ūdens izgarināšanai (gaisa mitrināšanai) trauks ar ūdeni (ļoti noder nevien puķēm, bet arī cilvēkiem!)

Ziemassvētku kaktusu kopjot, vienmēr jāatceras, ka tas nemīl dedzinošu sauli un pastāvīgu sausumu. Kā augšanas, tā arī ziedu raisīšanas laikā tas ilgojas vienmērīga mitruma.

Augšanas laikā Ziemassvētku kaktuss kārtīgi jāaplej (arī par aprasināšanu tas tad ļoti pateicīgs!) un ik pa laikam jāmēslo. Sākot ar augusta beigām līdz septembŗa, oktobŗa beigām, lai ierosinātu ziedu pumpuŗu attīstīšanos, liešanu samazina; mēslošanu pārtrauc jau augustā.

Tikai tad, kad loceklīšu galos kniepadatas galviņas lielumā parādās sārtie pumpuru aizmetņi, liešanu pastiprina, zemi puķu podā turot mēreni mitru; aplej ar remdenu ūdeni.

Pēc noziedēšanas Ziemassvētku kaktusam atkal nepieciešama atpūta un tāpēc atkal līdz augšanas iestāšanās laikam pavasarī liešanu samazina.

Jaunāku stādu pārstāda ik gadus, vecāku ik pa diviem, trim gadiem reiz. Pārstāda pavasarī, aprīlī vai maijā irdenā, trūdvielām bagātā zemē. Ieteicams lapu, viršu zemes un grants maisījums ar sīku ķieģeļu drumslu piejaukumu.

Kas jāzina lidmodeļu būvētājiem aerodinamikā

E. SMILDZIŅŠ, LLK mazpulku aviācijas inspektors

Vērojot labi izsvērtu un iestādītu lidmodeļa lidojumu, ikviens ievēros tā vieglo un mierīgo pārvietošanos gaisā, un liksies dīvaini, pat neticami, ka, neviena nevadīts, lidmodelis spēj nolidot kilometriem tālu.

Visvairāk šaubu māc un vislielāko satraukumu izjūt zēns, kas izgatavojis pirmo lidmodeli un pirmo reizi grib to raidīt gaisā līdzīgi putnam. Katrs sīkums jāpārbauda, jāapdomā un jāiestāda. Nepareizi iestādītas stūres, nepareiza izsvēršana, nepareizi ievērots vēja virziens un stiprums, kā arī citi sīkumi, ja tos neievēro pirms lidmodeļa palaišanas, bieži ir par cēloni lidmodeļa avarijai.

Panākumi lidmodeļu būvē un lidināšanā, neievērojot lidmodeļu konstrukciju, kuŗu apskatīsim vēlāk, ir atkarīgi no zināšanām par gaisa īpašībām un īpatnībām, kuŗā norit lidojums.

Gaiss

Zinātnieki izpētījuši un pierādījuši, ka atmosferas gaiss apņem mūsu zemes lodi dažus desmit tūkstošus metrus.

Zemāko gaisa slāņu sastāvs samērā nemainīgs, to sauc par troposferu, kuŗu rēķina līdz 1400 metru augstumā.

Ja gaisu nosveŗ, tad izrādās, ka tam ir arī zināms svars, un proti: 1 m^3 tīra gaisa virs jūŗas līmeņa pie $+15^0$ C sveŗ 1,226 kg. Šo svaru tad pieņem par gaisa īpatnējo svaru.

Protams, ka gaisa svars resp. spiediens gulstas uz visa, kas atrodas virs zemes un ūdenī. Aprēķināts, ka atmosferas spiediens pie normāliem apstākļiem līdzinās

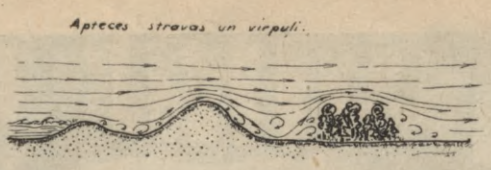

1. zīm.

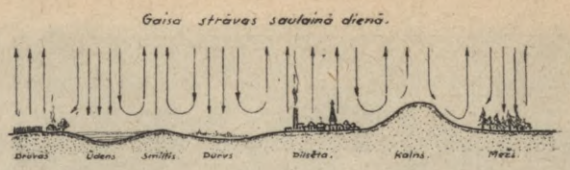

2. zīm.

1,033 kg/cm² vai dzīvsudraba barometrs atbilst 760 m/m.

1 m³ gaisa (īpatnējais) svars ievērojami mainās no siltuma un spiediena, ar ko arī izskaidrojama silta gaisa balona pacelšanās, gaisa bedres, lidojums un citas parādības.

Gaisa kustības vai pārvietošanās

Liela nozīme, lai lidmodelis labi lidotu, ir vējam un sevišķi augšup ejošām gaisa strāvām. Pilnīgi bezvēja laiks mēdz būt reti, tādēļ vienmēr jārēķinās ar mazāku vai lielāku vēju. Viegls, vienmērīgs vējiņš 1—2 m/sek., pat sevišķi «niķīgiem» lidmodeļu lidojumiem daudz neko nenozīmē.

Bet ja vēja stiprums jau svārstās ap 5 m/sek., tad vēja darbība izpaužas ne tikai ietekmējot lidmodeļa ātrumu, bet arī gaisa kustību. Pie tādiem ātrumiem gaiss, kurš atrodas tuvāki zemei, kustas nevienmērīgi, un, riņķodams līmeniskā plāksnē, rada, saskaroties ar zemi, virpuļus. Lidmodelis tad lido nevienmērīgi, un ja tas palaists nelielā augstumā pa vējam, tad bieži gadās, ka tas tiek piemests zemei un salūzt. Tikai pietiekoši lieli un smagi lidmodeļi, kas spēj pretoties vēja stiprumam un gaisa virpuļiem, var pietiekoši labi lidot virs līdzenas vietas.

Pavisam citu ainu var novērot uz pauguru un kāpu virsotnēm. Šeit uzplūstošās gaisa strāvas, sastapdams šķēršļus, cenšas tos pārvarēt, tas ir pārplūst, un rodas tā saucamās apteces strāvas (1. att.). Izmantojot šīs strāvas, labi izsvērts un ielidināts lidmodelis var noturēties tanīs vairākas minūtes, kamēr nejauši tas izkļūst no šīm strāvām.

Kā 1. attēlā redzams, tad paugura piekājē un aiz tā rodas gaisa virpuli. Tas pats notiek arī pirms citiem dabiskiem vai mākslīgiem šķēršļiem, kuŗus vējš sastop ceļā, kā: ēkām, kokiem, sētām u. t. t. Tādēļ vispār un sevišķi vējainā laikā lidināt lidmodeļus šādās vietās, neriskējot ar lidmodeļu salaušanu, nav vēlams.

Ļoti karstās vasaras dienās augšup ejošas sakarsuša gaisa strāvas var novērot arī virs līdzenām vietām. Tā saucamā termika rodas virs tām vietām, kuŗas saulē visātrāki sakarst, vai kuŗas saules starus atstaro, piem. smiltis, druvas (nodzeltējušas), kalnu piekājes un t. t. (2. att.). Ja lidmodelis iekļūst šādās gaisa strāvās, t. i. termikā, tad tas ceļas simtiem metru augstu, spēj pārlidot desmitiem kilometru un gandrīz vienmēr pazūd no redzes aploka. Spilgts piemērs redzams 3. att. Kalna piekājē sakarsētās smiltis ātri sasilda piegulošo gaisu un tas rada gar kalnu augšupejošas gaisa strāvas, kas parādītas ar bultiņām.

Sevišķi spēcīga termika rodas vai, pareizāki sakot, sastopama pirms negaisa tuvošanās, kad arī izdodas vislabākie lidojumi.

Lai pilnīgi saprastu un izprastu gaisa plūsmas ietekmi uz lidmodeļu lidojumiem, kā arī to darbu, ko uzliekam gaisam, lai paceltu vai noturētu gaisā lidmodeli vai lidmašīnu, jāatceras daži fizikas un dabas likumi.

(Turpinājums sekos.)

3. zīm.

Labi kopts dzīvnieks ir drošs, pat pārgalvīgs. Viņš bieži pamet ganāmpulku un viens pats rūpējas par sevi

Arī šis teļķis nepazīst nervozēšanas sliktās sekas. Tas tic cilvēkiem un pilnīgi paļaujas viņu rīcībai

Arī tu vari kļūt aitkopis

Agr. L. BĀRS

Žurnāla «Mazpulks» pag. gada novembŗa numurā norādīja dažus ceļus, kā mazpulka dalībniekiem tikt pie savas aitas vai pat vairākām aitām. Ja tu manus aizrādījumus esi ņēmis vērā, tad tagad ievēro, kas tev jādara, lai tevi varētu saukt par aitkopi.

Vispirms, tev jānodibina visciešākā draudzība ar savu aitu un jārada savstarpēja uzticība. To tu panāksi, ja tu viņu nekad neapciemosi «tukšā». Maizes gabaliņš, saujiņa auzu vai laba āboliņa kušķītis, — viss noderēs šīs draudzības stiprināšanai. Tev jāpanāk, lai tava aita pamet pārējās draudzenes un seko tev visur, kur tu to sauc. Tas neizdosies vienā dienā, bet sasniegt to var. Pamazām atradini savu aitu, lai tā nebaidās no suņa. Labi kopta kustoņa pirmā iezīme ir miermīlīga un droša izturēšanās. Ja tu to esi sasniedzis, tad izlūdzies mātei atļauju ikdienas noteiktā laikā paņemt klētī lieku saujiņu auzu, miežu vai mistra miltu. Miltu iebēršanai nepieciešamo silīti vai kastīti zēni pagatavos paši, bet meitenes lai aprunājas ar tēvu. Labi būtu, ja tu savam mīlulim ikdienas kā virsnormu varētu iedot 400—500 g dažādu miltu vai kliju. Milti nav jāsveŗ katru dienu, bet, reizi nosveŗot, jāiegaumē mēriņa pildījuma pakāpe. Šo vienreizējo iesvēršanu izdari kopīgi ar lopkopības pārraugu, kad tas iegriežas tēva sētā kontrolēt govju ražību. Ja pārējām aitām dod sakņaugus, tad speciāla piedeva tavai aitai nav nepieciešama. Bet ja aitām jāapmierinās tikai ar siekalu rīšanu, klausoties reiz. mēnesī sarunu starp tavu māti un pārraudzi par sakņaugu labvēlīgo ietekmi uz vilnas augšanu un to nepieciešamību ikdienas devā, tad tev ir jāiet tālāk un jārod iespēja iedot savai aitai dienā pa 0,5 kg zaļu kartupeļu, 1—1,5 kg runkuļu vai tikpat daudz kāļu, burkānu, turnepšu vai kāpostu lapu, bet ja šogad nekā cita nav tad vismaz skābbarību līdz 1,5 kg dienā. Aita ēd visu ko un visu arī labi izmanto jo tai ir labas gremošanas spējas, kādēļ barība ilgāku laiku padota gremojamo sulu ietekmei. Ievērojot teikto, necentīes nest aitai labas un smalkas lietas vien, kā miltus, klijas, sakņaugus. Nes visu ko kas pagadās. Piedaloties govju ēdināšanā, tu arvien atradīsi govju barībā gardāku kumosu, ko nonest savai vilnas ražotājai. Zirnāju saujiņa, kušķītis nezāļu auzājos vai no rudzājiem izbirušās āboliņa lapiņas, — viss noderēs. Lēta un laba barība. Tavai aitai viss liksies patīkams, ko tu pasniegsi, jo tu tas būsi.

Ziemas pastaigā—aitas norūdās. Vilnas sega kļūst stiprāka

kas to dod. Viņa apēdīs visu ar lielu labpatiku, caur ko atkal pacelsies barības izmantošanās. Visus gardumus tu pasniegsi jēram ārpus aizgalda, kur citas aitas to ēšanā netraucē. Tagad arī tu saproti, kāpēc jēram jābūt drošam. Blakus spēkbarības silītei mazā kastītē noliec rupju sāli laizīšanai. Pie spēkbarības katru dienu piebeŗ 10 g (tējkaŗote bez kaudzītes) barības kaļķa. Tas nepieciešams jēra kaulu augšanai. Pamazām jērs tapa apaļāks un resnāks. Dzīvsvara pieauguma skaitļi būs stipri lieli. Tavs jērs izskatīsies vesels un dzīves priecīgs. Veselības uzturēšanai vēl aitai nepieciešamas kustības svaigā gaisā. Vislabāk jau nu būs, ja tu vari pierunāt savu māti, lai tanīs dienās, kad ārā temperātūra ir virs —15° C, viņa atļauj laist laukā visu aitu baru. Ja tā ir nepierasta lieta, un māte to neatļauj, tad laid laukā izstaigāties savu vienīgo īpašumu vien. Aukstākās dienās pietiek ar 1 stundu priekš pusdienas un 1 stundu pēc pusdienas, bet siltākās dienās aita var palikt laukā ilgāku laiku. Par salšanu nebaidies. Aita ir apklāta ar mīkstu kažoku, kas aizkavē siltuma strauju aizplūšanu no ķermeņa. Svaigs gaiss nepieciešams arī aitu kūtī. Siltākās dienās vari uz brīdi attaisīt vaļā kūts durvis, lai mitrums un ogļskābe, kas uzkrājušies kūtī, apmainās ar svaigu, nebojātu gaisu. Nekas nav nepatīkamāks par mitrām un karstām kūtīm. Ja aitas stāv kopā ar pārējiem mājkustoņiem, tad šādi apstākļi ir neatvairāmi šīs kopdzīves pavadoņi. Šādas telpas veicina vilnas izkrišanu, un vilnas sega top plānāka. Apskaties, vai vienīgais aitu kūts logs nav aizbāzts lupatām vai salmiem. Nomazgā lodziņu tīru, lai gaisma un saules stari brīvi plūstu iekšā. Ar žagaru slotu novāc zirnekļu tīklus no griestiem un sienām. Rūpējies, lai aitas arvien būtu sausi pakaisītas. Tā domājot par savas aitas labsajūtu, tu nemanot ieinteresēsies arī par pārējām aitām un ar savu gādību vecākiem radīsi labākus ienākumus par vairāk un dārgāk pārdoto vilnu. Aizskrej jo bieži uz aitu kūti un novēro savu kustonīti, tad tu pats redzēsi viņa vajadzības un prasības. Pašam nemanot, tu iedzīvosies aitu pasaulē.

Kad tu darbā nonāksi tiktāl, ka savas aitas vai savu aitu vajadzības uzminēsi vadoties no prāta, nojautas, pieredzes un zināšanām un šīs prasības arī pildīsi, — tu būsi ieguvis aitkopja apzīmējumu.

Kad agronoms ar lopkopības instruktoru darajēram pāri, iekniebjot viņam rubus ausī, tad jēra prāts uz ilgu laiku to nespēj aizmirst un piedot

Trīs Virsvadoņa balvu saņēmēji

AD. EGLĪTIS

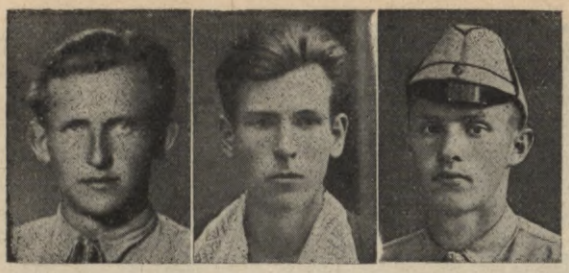

A. Pikšēns *O. Melders* *J. Laucis*

Ko dara Pikšēns, Melderis un Laucis? Ceļš, kas mazpulku vieno ar tēva māju un pagastu.

Tie ir trīs jauni spēka vīri un darbu uzvarētāji, kas pērnā rudenī ap kartupeļu rokamo laiku saņēma Mazpulku Virsvadoņa Valsts un Ministru Prezidenta **Kārļa Ulmaņa** dāvinātās kartupeļu rokamās mašīnas. Par izcilu centību un darba priekšzīmi L. L. kamera, ar Virsvadoņa atļauju, augstās balvas piešķīra: 9. Umurgas mazpulka diženam Alfredam Pikšēnam, 110. Remtes mazpulka līdumniekam Oto Melderim un 511. Dzelzavas mazpulka diženam Jānim Laucim. Tā kā balvas ir dotas par izcilu centību un darba priekšzīmi, lai tad arī padarītais un darbi runā par darītāju.

Alfreda Pikšēna — Pāles pagasta «Austriņi» atrodas meža vidū — izcirtumā. Te Pikšēnu tēvs ar dēla palīdzību iekopis druvas un uzcēlis glītas ēkas.

Alfreds Pikšēns, būdams 9. Umurgas mazpulka dalībnieks, vienmēr izrādīja lielu interesi mazpulku pasākumiem un dedzību darbā. Drīz jau Alfredu ievēl par priekšnieku un ieceļ par diženo. Mājās uz Alfreda ierosinājumu ieved dažas jaunas kultūras — pļavu auzeni, lauku pupas. Lai Alfreds varētu sekmīgi audzēt savu Limbažu rajona lopkopības darbinieku dāvināto tīrsugas goţiņu, vajadzīgi lopkopības pārrauga padomi. Un vecāki piekāpjas — aicina pārraugu arī uz savu māju.

Nav neviena sabiedriska pasākuma, sabiedriska darba vai sarīkojuma, kuŗā Alfreds neņemtu dalību, kuŗa organizēšanā viņš nepiedalītos.

Ilgstošo pieccīņu darbā viņš sāk savas tēva saimniecības nederīgo zemi apmežot, cauri mežam uz saimniecību ierīkot ērtu ceļu un laukos izlauzt celmus.

Ar savu darbā gūto veiksmi Alfreds Pikšēns izpelnījies mazpulka ražojumu apskatēs vienmēr pirmās godalgas un mazpulku novada un valsts sacensībās izpelnījies izcilas balvas: arklu, tīrsugas teļīti, grāmatas un beidzot lielāko atzinību — kartupeļu rokamo mašīnu. Bez visa tā Alfreds ieguvis arī vēl kādu citu balvu, kas nav naudā vērtējama, bet ir dārga un skaista. Tā balva ir tēva uzticība dēla pasākumiem, ticība dēla darbam. Paša darbi un neatlaidība ir līdzējuši arī to izpelnīties.

Oto Meldeŗa — Remtes «Zemgaļi» ir lielceļa malā, pāris kilometru no Remtes centra. Kā jaunsaimniecību vecais Meldeŗa tēvs «Zemgaļus» nopircis ar rokpeļņa un rentnieka gaitās sūri, grūti sapelnītiem līdzekļiem. Visas «Zemgaļu» ēkas bijušas tikai vecam krogum līdzīga celtne, zeme maz kopšanas redzējusi, smagais māls nedrenēts. Taču viss tas nav Meldeŗus baidījis. Audzis un par krietnu palīgu tēvam, ja, pat par galveno darbu darītāju tēvam izaudzis Oto Melderis, 110. Remtes mazpulka līdumnieks un mazpulka priekšnieks. Tēva sīkstums un neatlaidība darbā ir pārgājusi dēla asinīs, bet mazpulkā gūtās zināšanas un ierosmes bagātība ir kopā ļāvusi paveikt necerēto. Veicot ilgstošos pieccīņu darbus, jaunais līdumnieks veco kroga ēku pārvērtis par mājīgi iekārtotu dzīvojamo ēku. Tālāk miteklis mājlopiem, saimniecības ēka būvēti un daļa no vecā kroga pārbūvēti ar pašu gatavotiem ķieģeļiem. Smagā un slapjā zemē radīti jauni grāvji un saliktas drenas. Tur kuplas druvas un zāļāji, kaut arī darbi tagad prasa lielas

pūles un ūdens novadīšanai nereti arī kaimiņš liek «sprunguli» ceļā, par atbalstu un kopējo darbu nemaz nerunājot. Savam mazpulkam līdumnieks Melderis ziedo brīvos un atpūtas brīžus. «Tā jau ir atpūta, pārmainīt fizisko darbu ar sabiedrisko,» saka līdumnieks. Bet mazpulka vadītājs — pamatskolas pārzinis Oto Melderī atradis vērtīgu palīgu mazpulka darbu organizēšanā.

Jānis Laucis, 511. Dzelzavas mazpulka diženais - priekšnieks dzīvo «Krauj-Eļmos». Lauči ir īsta mazpulku ģimene, kur no četriem bērniem trīs ir mazpulku organizācijas locekļi, bet ceturtais gaida pilnus 8 gadus, lai stātos savējo rindās. Diženais Jānis ir piemērs labam nākamam zemturim. Katram darbam tas līdzi dzīvo ar sajūsmu, prātu, bet arī aprēķinu neaizmirst. Gadu atpakaļ viņš uzsācis lauksaimniecības grāmatvešanas darbus saimniecībai, bet par sava pieccīņu lielā darba — vecā augļu dārza sakopšanu grāmatvedības dati par veseliem diviem gadiem. Ar čaklajām diženā rokām, neatlaidību un centību, vecais «Krauj-Eļmu» dārzs tā «uzfrizēts», iztīrīts un sakopts, ka to pazīt grūti. Bet kopšana kopējam jau devusi vairāk par četri simti latiem, vai savu sugas kumeļu, ko Jānis par savu naudu nopircis. Te jāpiezīmē, ka vecā dārza kopšanu un apsaimniekošanu vecais Laucis pilnīgi nodevis Jānim, protams, ar visām saimnieka rūpēm un priekiem, izdevumiem un ienākumiem. Un vai, kā tas jaunajam patīk! To vajaga redzēt!... Paša iekopta, Laucim aug arī jauna koku skola. Tur ābeles būs jaunam dārzam un stādāmais materiāls pagalma izdaiļošanai un krāšņuma dārzam. Mātes mājsoļa atvieglošanai diženais ierīkojis virtuvē netirā ūdens izlietni. Paša istaba, čaklo roku kopta, tikusi izmesta, kļuvusi balta, gaiša. Lauksaimniecības biedrība Jāni Lauci izraudzījusi jau par uzticības vīru, bet savā mazpulkā viņš kā priekšnieks apzinīgi vada sanāksmes un ir palīgs mazpulka vadītājam.

Bezgala liels prieks trim jaunajiem spēka vīriem ir par augsto Virsvadoņa balvu — kartupeļu rokamo mašīnu. Savus kartupeļus viegli un ātri novācot, tie ar mašīnām palīdzējuši arī pagasta kaimiņiem, tā ar prieku sekmējot Prezidenta svētīgā aicinājuma izpildīšanu: «Draugs draugam, kaimiņš kaimiņam palīdz!» Taču visā šo trīs jaunekļu darbu apskatā iezīmējas arī vēl šāda patiesība: mazpulkā gūtās mācības svētību ir nesušas tēva sētai, bet pie tēvu zemes stiprinātais gars sauc un savējos darbam mudina tēva pagastā. Jaunatnes izlase un mazpulku mācībā atrastie ir tie, kas nebaidās dzīves cīņas pirmajās līnijās stāties. Ar darbu tie dzīvi ceļ, tēvzemi dailo un tēva pagastā mudina un uz priekšu sauc tos, kas ierosmi gaida.

Mazpulku sanāksmes ziemā

Agr. K. ĶIRSIS

Ziemā vislielākā vērība jāpiegriež mazpulku sanāksmēm. Sanāksmēs jāpiedalās pēc iespējas visiem dalībniekiem, jo ziemas laiks ir parasti brīvākais tiem ārpusskolas dalībniekiem, kuŗi strādā jau darbā un izdevīgāks arī skolēniem, kuŗi jau pa ziemu katru dienu pulcējās kopā skolā. Mazpulks ir pirmā sabiedrība jaunatnei, kur tā mācās ne tikai pirmos patstāvīgos darbus sev par labu, bet arī pirmos sabiedriskā darba pamatnoteikumus. Lai sabiedriskais darbs mazpulkā labāk sekmētos, ziemas sanāksmēs jāiepazīstas pilnā mērā ar mazpulku iekārtas un darbības noteikumiem; šo noteikumu atsevišķās daļas jāpārrunā un jāiztirzā visiem saprotamā veidā. Tāpat sanāksmju darbu kārtība un norise ziemā jāmācās gan valdes locekļiem, gan dalībniekiem. Šīs zināšanas noderēs gan turpmākā mazpulka darbā, gan vēlāk aizsargos, lauksaimniecības, patērētāju u. c. biedrībās darbojoties.

Ziemas sanāksmēs iztirzājama arī pagājušās vasaras darbība: audzējamās kultūras, sacensības,

nometņu dzīve un darbs u. t. t. Viens dalībnieks var sagatavot kādu īsu priekšlasījumu, pēc kam visi to pārrunā.

Ļoti ieteicami, lai dalībnieki visi pēc kārtas sanāksmēs atreferētu īsumā to, kas rakstīts «Mazpulka» jaunākā numurā, kā arī pēc laikrakstiem svarīgākos notikumus mūsu zemē un valdības norādījumus. Tas veicina dalībniekos lielāku interesi par savu mēnešrakstu, palīdz labāk izprast visus notikumus un valdības norādījumus un pēc tam popularizēt tos arī plašākā sabiedrībā, stāstot par to vecākiem mājās un citiem paziņām.

Mazpulks, kā 15. maija organizācija, ir tā vieta, kur mūsu Tautas Vadoņa un nacionālās valdības norādījumi katram jāmācās vislabāk izprast un nešaubīgā ticībā un paļāvībā šie norādījumi jānes tālāk tautā. Tas katra mazpulka dalībnieka, sevišķi gados vecāka, goda pilns uzdevums. To uzliek mums katram par pienākumu tagadējais laiks un starptautiskie apstākļi.

Pārrunājot nākošās vasaras darbu, jāpatur vērā aicinājums — audzēt 1940. gada vasarā cukurbietes. Kur vien zemes apstākļi to atļauj un attālums līdz dzelzceļa stacijai vai ūdensceļam nav pārāk liels, tur katram mazpulka dalībniekam jāsēj cukurbietes, neievērojot parasto lauksaimniecības un dārzkopības sekcijas programu. Audzējot cukurbietes, katrs dalībnieks būs arī no savas puses kaut ko darījis valsts un tautas labā, rūpējoties sagādāt starptautisko sarežģījumu laikā pašu zemei — pašu cukuru. Un pret cukuru no citām valstīm apmaiņas kārtībā var iegūt to, ko paši savā zemē neatrodam: dzelzi, sāli, petroleju u. t. t. Ja katrs dalībnieks 100 m² cukurbiešu lauciņu savā brīvlaikā apstrādās un apkops, tad gluži nemanot visas valsts mērogā būs apkopti 400 ha, kas dos mums 12.000 tonnu cukura. Un šos 400 ha apstrādājot mazpulku dalībnieki būs atvietojuši arī grūti dabūjamo algoto darba spēku.

Ziemas sanāksmēs jāmācās arī kopā saejot jauki un lietderīgi brīvais laiks pavadīt. Pag. gadā iznāca mazpulku dziesmu krājums ar daudz jaukām un skaistām dziesmām. Šī krājuma dziesmas, it sevišķi mazpulku īpatnējās dziesmas, jāprot dziedāt katram dalībniekam; jāprot vārdi un arī melodija. Nākošā vasarā nometnes un sacīkstēs satiekoties, lai visur, kur iet mazpulku dalībnieki, skanētu jaukās mazpulku dziesmas, kuŗas zinātu visi un vienmēr. Tas būs jaukākais mazpulku jaunatnes vienprātības un vienības gara apliecinājums, kad kurzemnieks, satiekoties ar rīdzinieku, vidzemnieku, latgalieti vai zemgalieti pratīs vienā kopsolī iet un vienu dziesmu kopā dziedāt.

Pagājušā gada nometnēs, sacīkstēs, svētkos mazpulku dalībnieki savstarpēji iepazinās ar daudziem dažādiem tāliem un svešiem mazpulkiem. Šī iepazīšanās turpināma ziemā, sarakstoties vai arī nodibinama kāda jauna draudzība ar kādu citu mazpulku. Mazpulka vadītājam ir visu Latvijas mazpulku saraksts ar adresēm, kur var izvēlēties to mazpulku, ar kuŗa dalībniekiem vēlas pārmainīt domas vai arī apmainīties skatu albumiem. Tie, kas jau pietiekoši savstarpēji iepazinušies, var sarakstīties un vienoties nākošā vasarā apmainīties savām dzīves vietām. Dalībnieks no Vidzemes vai Latgales var aizbraukt padzīvot pie cita mazpulka dalībnieka vecākiem Zemgalē vai Kurzemē un otrādi, un izpildīt tos pašus darbus un pienākumus, ko veic savās mājās. Tādējādi nevienā saimniecībā darba rokas nesamazinātos. Dzīve citos apstākļos, strādājot pie svešiem ļaudīm, pieradina paklausīt, rada lielāku patstāvības sajūtu un nostiprina raksturu. Padzīvojot citā pusē, citos apstākļos, jaunatne tuvāk iepazīstas ar skaisto dzimteni, iemīļo savu tēvu zemi un mācās vērtēt un cienīt savu dzimto sētu.

Ja kādam mazpulka dalībniekam iespējams uz visu vasaru vai arī veselu gadu aizbraukt no tēva mājām, pastrādāt pie sveša saimnieka, tad Latvijas Lauksaimniecības kamera šādiem praktikantiem svešās saimniecībās izmaksā arī īpašu pabalstu - stipendiju, līdz Ls 100,— par vienu gadu. Saprotams, pirms aizbraukšanas gan jāpiesakās LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā, kuŗa norādīs īstās saimniecības, jo citādi pabalstu nepiešķirs.

Šachs

R. Švarca vadībā

Uzdevumi

№ 29.

J. Grūbe, 2. Umpārtes mazp. Pirmpublicējums.

Baltie: Kb6, Te8, Lb4, Zc7, band. c2, f3, f2 g3 (8)
Melnie: Kd4, Dg5, band. c4, c3, d6, f5, g6 (7)

Mats 2 gājienos

№ 30.

R. Skuja — Alūksnē

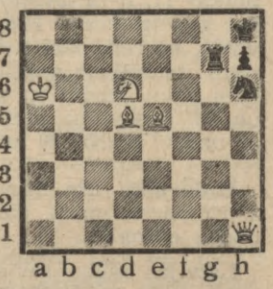

Baltie: Ka6, Dh1, Ld5, Le5, Zd6 (5)
Melnie: Kh8, Tg7, Zh6, band. h7, (4)

Mats 2 gājienos

Atrisinājumi iesūtāmi redakcijai līdz š. g. 20. februārim.

39. partija. Spēlēta šacha olimpiādes XII kārtā.

Baltie V. Petrovs (Latvija). Melnie Dr. S. Tartakovers (Polija). 1) d4 — f5, 2) g3 — Zf6. 3) Lg2 — e6. 4) Zh3 — Le7. 5) c4—0—0. 6) Zc3—d6. 7) 0—0—De8. 8) Db3—Zc6. 9) d5!—e:d5. 10) c:d5—Ze5. 11) Zb5!—Ld8. 12) Zd4—Kh8. 13) Zf4—c5. 14) Ze6—Tfg8. 15) Z:d8—D:d8. 16) Ze6—De7. 17) f4—Zf7. 18) e4—Z:e4. 19) L:e4—f:e4. 20) f5—Ze5. 21) Lg5—Df7. 22) f6!—Zf3+. 23) T:f3!—e:f3. 24) Taf1—g:f6. 25) T:f3—Tg6. 26) L:f6+Kg8. 27) Le5—De7. 28) T:f8+—D:f8. 29) Z:f8—K:f8. 30) Lf4—b6. 31) Db5—Lh3. 32) Dc6—Tad8. 33) Dc7—Td7. 34) Dc8+—Kg7. 35) Ld2!—Tf6. 36) Lc3—Kf7. 37) L:f6—K:f6. 38) Dh8+—Kf5. 39) Kf2—Ke4. 40) De8+Kd3. 41) g4!, un melnie padevās, jo krīt laidnis. Ļoti jauka partija!

40. partija. Spēlēta kādā turnīrā Brazilijā.

Baltie: O. Džustina. Melnie V. Petrovs.

1) d4—Zf6. 2) Zf3—g6. 3) g3—Lg7. 4) Lg2—d5. 5) 0—0—0—0. 6) Zbd2—c5! 7) d:c5—Dc7. 8) Zb3—e5. 9) c3—Za6. 10) Lg5—Le6. 11) L:f6—L:f6. 12) Ze1—Tad8. 13) Zd3—e4. 14) Zf4—Z:c5. 15) Z:c5—D:c5. 16) Z:e6—f:e6. 17) e3—Lg7. 18) De2—b5. 19) a3—Lh6!. 20) Kh1—Tf6. 21) Tad1—Tdf8. 22) Td4—a5. 23) Tdd1—Dc4. 24) D:c4—b:c4. 25) Kg1—Kf7. 26) h4—Ke7. 27) Td2—Tf6—f7. 28) Tb1—Tb8. 29) Te1—Lg7. 30) Te1—e2—Le5. 31) Te1—h6. 32) Lh3—g5. 33) h5—Kf6. 34) Lg4—Tf7—b7. 35) Te2—a4. 36) Tc2—Tb3. 37) Kg2—Ld6. 38) Ted2—Lc5. 39) Te2—Ke5. 40) Ted2—Kd6. 41) Le2—Kc7. 42) Lg4—Tb3—b6. 43) Kf1—Le7. 44) Kg2—Kd6. 45) Kf1—Kc5. 46) Kg2—Lf8. 47) Kf1—Lg7. 48) Lc2—Tg8. 49) Lg4—Lh8. 50) Td1—Lf6. 51) Td1—d2—Td6. 52) Td1—Tg7. 53) Ke1—Tb6. 54) Tdd2—e5. 55) Kf1—d4. 56) c:d4—e:d4. 57) e:d4—Kd5. 58) Tc1—Tb3. 59) Ld1—Td3. 60) Tdc2—L:d4. 61) Le2—Tf7. 62) L:d3—e:d3. 63) Td2—Le3. 64) Ke1—L:d2. 65) K:d2—T:f3. 66) Kc3—g4!. 67) b4—a:b3. 68) Kb4—Tc2. 69) Tb1—d2. 70) Td1—b2. 71) a4—c3. 72) a5—Tc1. un baltie padevās.

41. partija. Kā Keress pieveica zviedru lielmeistaru Štālbergu. Partija spēlēta šacha olimpiādē Arģentīnā.

Baltie P. Keress (Igaunija). Melnie: E. Štālbergs (Zviedrija).

1) e4—e6. 2) d4—d5. 3) Zd2—c5. 4) Zgf3—Zc6. 5) e:d5—e:d5. 6) Lb5—c4. 7) 0—0—Ld6. 8) b3—c:b3. 9) a:b3—Zge7. 10) Te1—0—0. 11) Zf1—Lg4. 12) c3—Dc7. 13) La3—Tfd8. 14) Ld3—L:a3. 15) T:a3—Df4. 16) Le2—Zg6. 17) Ze3—Le6. 18) g3—Dd6. 19) Ta2—h6. 20) Ld3—Lh3. 21) Zd2—Zce7. 22) f4—Ld7. 23) Zf3—b5. 24) Ze5!—Z:e5. 25) f:e5:Db6. 26) b4—a5. 27) b:a5—T:a5. 28) Db3—T:a2. 29) D:a2—Dc6. 30) Da3—Zg6. 31) Tb1—Tb8. 32) Db4—Zf8. 33) Db3—Le6. 34) Kf2—b4. 35) c:b4—Db6. 36) Db2—Zd7. 37) b5—f6. 38) e:f6—Z:f6. 39) Tc1—Ld7. 40) Kg1—Te8. 41) Zg2— Ze4. 42) Zf4—Zg5. 43) Kg2—Lg4. 44) Tf1—Tf8. 45) h4—Zf3. 46) Le2—T:f4. 47) L:f3—T:d4. 48) L:g4—T:g4. 49) De5—Dg6. 50) b6—Tb4

51) D:d5+Kh7. 52) Tf8—Dc2+. 53) Kh3—Tb2. 54) Dg8+—Kg6. 55) h5+—K:h5. 56) Df7+, un melnie padevās.

42. partija. Baltie: P. Keress. Melnie: R. Kapablanka (Kuba).

1) e4—e5. 2) Zf3—Zc6. 3) Lb5—a6. 4) La4—d6. 5) c4—Ld7. 6) Zc3—g6. 7) d4—e:d4. 8) Z:d4—Lg7. 9) Le3—Zge7. 10) 0—0—0—0. 11) Dd3—Z:d4. 12) L:d7—Ze2+. 13) Z:e2—D:d7. 14) Ld4—L:d4. 15) D:d4—Zc6. 16) Dd5—Tae8. 17) Zc3—De6. 18) Tad1—f5. 19) e:f5—T:f5. 20) Tde1!—T:d5!. 21) T:e6—Te5. 22) T:e8+—T:e8. 23) Td1—Kf7. 24) Kf1—Ze5. 25) g3—Ke7. 29) Ze2—Zc5. 30) f3—Te3. 31) Kf2—Td3. 32) T:d3—Z:d3+. 33) Ke3—b3—Zd7. 26) Zd5—c6. 27) Zf4—Te4. 28) Ze5— neizšķirta.

Šacha draugiem

Pirms viena gada, atverot «Mazpulkā» šacha nodaļu, mūsu nolūks bija mazpulku dalībniekus tikai ieinteresēt šacha spēlē, jo žurn. šaurās telpas nedod iespēju sniegt ko vairāk. Lai gan mūsu šacha nodaļas saturs ir diezgan trūcīgs, tomēr ceram, ka mūsu nodoms — rast jaunus šacha draugus, būs piepildījies, un nākošā gadā to skaits vēl pieaugs. Mūsu šacha literatūra pašreiz pārdzīvo kārtējo krizi, jo arī iecienītais žurn. «Šacha māksla» apstājies iznākt, un tā visiem šacha draugiem ir jāapmierinās ar atsev. izdevumu šacha nodaļām.

Cerēsim, ka 1940. gads arī šai ziņā būs mums labvēlīgs, jo, kā dzirdams, — Latvijas šacha savienībai esot kaut kas padomā. Gaidīsim! «Mazpulkā» šacha nodaļa pastāvēs arī turpmāk, lai interese par šacha spēli mazpulku dalībnieku vidū nekad neatslābtu.

Kad visapkārt balta sniega sega, tad tīkami uzkavēties istabā pie šacha galdiņa

Novēlam visiem mazpulku dalībniekiem - šachistiem, laimīgu un panākumiem bagātu jauno gadu! **Redakcija.**

Uzdevumu risinātājiem paziņojam, ka «Mazpulka» 11. n-rā ievietotie uzdevumi nav divvilči, bet gan trīsvilči. Minētā kļūda radusies tādā veidā, ka red. nebija dota korektūra. Visus centīgos risinātājus mīļi lūdzam atvainot un izsakām savu līdzjūtību par veltīgām pūlēm. 25. un 26. uzdevuma atrisinājumus var iesūtīt līdz ar uzdev. Nr.Nr. 29 un 30. līdz 20. februārim.

Uzdevumu Nr. 24 vēl atrisinājis V. Meiris — 2. Umpārtes mazp. dalībn.

Šacha chronika.

Latvijas šacha savienība Ziemassvētku brīvlaikā sarīkoja klasifikācijas turnīru, lai noskaidrotu spēlētājus, kuri būtu ieskaitāmi A klasē. Pieteikušies 36 šachisti tika sadalīti 3 grupās. Lai iegūtu tiesības spēlēt A klasē, grupas dalībniekiem bija jāizcīna vismaz 4½ punkti. Šo normu sasniedza 29 spēlētāji. I grupā uzvarēja R. Skuja (Alūksne), sasniedzot arī vislielāko punktu skaitu — 9½. 2. vietā palika valsts vienības dalībn. V. Mežgailis, 3. v. M. Kuzņecovs un 4. v. J. Peinbergs. II grupā — 1. v. J. Krūzkops (Jelgava), 2. v. A. Bidegs, 3. v. J. Ždanovs, 4.—5. v. K. Ozols un P. Ozols. III gr. — 1. v. Z. Solmanis, 2. v. E. Gīze, 3. v. V. Indulēns, 4. v. J. Zarumba. Bez pārbaudes A klasē ieskaitīti: prof. A. Kalniņš, komp. E. Melngailis, zv. adv. Zamuels, P. Dreimanis un adv. A. Melnbārds.

Latvijas šacha savienība pieņēmusi sek. noteikumus šachistu klasifikācijai. Pastāvēs 6 klases: meistarklase, A, B, C, D un E. Meistarklasi un A klasi varēs izcīnīt čempionātos vai kongresu turniros. Pārējās klases varēs iegūt turniros, kuri tiks atzīti par klasifikācijas turniriem. Ja spēlētājs sasniedz savā klasē 60%, tad tam tiesības kandidēt uz nākošo klasi.

Lai to iegūtu, spēlējot augstākas klases turnirā, jāizcīna 50% no iespējamiem punktiem. Ja spēlētājs iegūst 90% no iespējamiem punktiem savas klases turnirā, tas iegūst tiesības kandidēt divas klases augstāk.

Meistarklasē iedalīti Fr. Apšenieks, T. Bergs, M. Feigins, E. Krūmiņš, V. Petrovs un vecmeistars K. Bētiņš, 7. meistars noskaidrosies V. Hāzenfūsa — T. Melngaiļa mačā.

23. decembrī Hilversumā (Holandē) oficiāli atklāts mačs starp mūsu kaimiņu valsts lielm. P. Keresu un bij. pasaules meistaru Dr. M. Eivi. Maču izcīnīs 14 partijās dažādās Holandes pilsētās. Divas pirmās partijas beidzās neizšķirti. Trešo un ceturto uzvarēja Eive, piekto un sesto Keress, septīto Eive, astoto, devīto un desmito Keress. Mačā uzvarēja Keress ar $7^1/_2$—$6^1/_2$ p.

Uzmani pats sevi

Par tīkamu biedru un draugu

Ir pasaulē ļaudis, kas neko neņem nopietni, kas katram labam norādījumam vai labai domai, ko viņš būtu izlasījis grāmatā, paiet garām ar savu īpašu atzinumu un, proti, — tas viss, ko lasām, jau tā būtu labi bijis, bet kur nu tu, cilvēks, tādas lietas iespēj. — Tā saka pieaugušie. Jaunieši, kas paši mazāk līdzi domā tam, ko dara, vēl vieglāk palaiž visu garām. Viņiem šķiet, ka tie gudri diezgan, ka tie zina daudz un var daudz paši, bez kādām pamācībām.

Arī šinī jaunajā nodaļā, kas nu katru mēnesi ar «Mazpulku» atnāks pie jums, būs norādījumi un mudinājumi tam, kā kļūt cilvēkam sabiedriski brīvākam, kā labi prast izturēties citu cilvēku vidū. Saderībā un laipnībā, pieklājībā būs jāvēro sevi un citus, lai tad mācītos pareizi atšķirt, kas labs, kas nepieņemams, kas patīkams un kas neglīts.

Tu gribi būt citiem tīkams paziņa? Gribi, lai arī svešnieki, kas tevi pirmo reizi redz, tevi ciena? Tu gribi, lai tu labi izskatītos? — Nu tad klausies: ja tu s t ā v i, tad stāvi taisni, nenokar galvu, nesašķobi ķermeni. Paspeŗ drusku vienu kāju uz priekšu, tad regulēsies līdzsvars un tu varēsi stāvēt ērti un brīvi. Neatbalsties nekad pie sienas. Nepagriez muguru, ja citi ar tevi runā; stāvi no runātāja viena soļa attālumā un raugies tam acīs. Nenolaid skatu un neblisini to projām citos virzienos, jo tu nekā neesi noziedzies. Tu vari brīvi un droši sarunāties ar katru.

Stāvi taisni un nenokar galvu

Sēdi brīvi, bet „nejāj" krēslu

S ē d o t turi ķermeni brīvu. Tu esi jauns, tādēļ neatzvelies pārlieku ērti krēslā, — lai to dara vecāki cilvēki. Bet nepaliec arī uz krēsla malas, itkā tu baidītos sēdēt, apsēdies kārtīgi. Nešūpojies uz krēsla, nejāj solu, pārmetis pāri kājas. Jaunavai sēžot kājas jāsaliek kopā vai viegli jāsakrusto.

Kad tu e j, — ej mierīgi, noteikti, droši paceltu galvu. Negories un nešūpojies dejas taktī, bet arī neej lieliem, smagiem lāča soļiem. Iedams raugies atklāti. Jaunavas, jūs raugaties droši, bet ne ziņkāri. Nedalat smaidus katram gaŗāmgājējam. Ejat viegli un raiti, neskrejat kā uz ugunsgrēku.

R o k a s neturi kabatās, kā to esi redzējis darām pašpuikas. Turi tās brīvi gar sāniem. Sēdot rokas neliec uz galda un neizplet elkoņus. Iedams, ļauj rokām kustēties brīvi, bet ne pārspīlēti. Negraizi mēbeles, nespēlējies ar galda segu, zīmuļa galu, kas viss atstāj savas pēdas, «negludini» sava uzvalka pogas, neraušti ik pēc pāris mirkļiem savu kakla saiti.

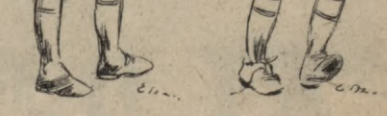

Neej gorīdamies un rokas bikšu kabatās sabāzis

Mazpulku mazajiem

Svētku naktī

J. KIVLENIEKS, 935. Nīcgales mazpulkā

Kā pelēks plīvurs pār zemi nolaidās krēsla. No debesīm laidās mīkstas sniega pūkas. Likās, ka arī dabā, tāpat kā cilvēku dvēselēs, ir iegūlies svētku svinīgais miers.

Šai klusajā miera stundā pulciņš jauniešu atstājām skolas telpas un pāri piesnigušiem laukiem devāmies pie kādas trūcīgas ģimenes, lai ar pašu ziedotiem līdzekļiem sagādātu arī viņiem gaišākus un mīļākus svētkus. Gājām jautri čalodami, un mūsu sirdīs valdīja savāda jausma, kas lika aizmirst personīgās rūpes, jo šovakar būsim tur, kur Laima nekad nav iegriezusies.

Sniegs vairs nekrita. Iedegās zvaigznes un mēneša sudrabotā gaismā lāsmoja lauki. Arī sals pieņēmās. Logos gaiši dega ugunis. Tālumā tikko dzirdami skanēja vēlīna braucēja zvaniņš.

Mežmalā stāvēja maza būdiņa ar šauru lodziņu. Pa zemajām durvīm ienācām priekšnamā un pieklauvējām pie istabas durvīm. Neviens neatsaucās. Nācām iekšā. — Krāsnī dega vāja uguns, istabiņa tumša un auksta. Vaicāju pēc saimnieka. Sākumā neviens neatbildēja, tikai mums visapkārt saradās pulciņš bērnu. Tumsā nevarēja viņus saskaitīt, tikai krāsniņas uguns gaismā pavīdēja viņu trūkumā izmocītās sejas un basās kājiņas. Viena lielākā meitene pamodināja dusošo tēvu, kurš pārsteigumā un nesaprašanā mūs pētīja ilgi, ilgi, jo viņa būdiņā ciemiņi nekad neiegriežas. Kad teicu, ka esam pārstāvji no mazpulka un atnesām Ziemassvētku eglīti un dāvanas, asarām acīs viņš tvēra manu roku un spieda pie savām krūtīm. Redzēju, ka tas viņa rūpju nomāktai dvēselei bija liels pārdzīvojums, jo vārdi palika neizrunāti...

«Vai jūs esiet mazpulka vadītājs, par kuru bērni man stāstīja, tas, kurš neaizmirsāt arī mani?» pēc brīža vaicāja tēvs, vilkdams mani tuvāk vājajai gaismai.

Kamēr sarunājos ar tēvu, mani biedri iededzināja katrs pa svecītei, teikdami, lai pārējās rītu dedzina paši. Nodevu tēvam sainīti, kurā bija bērniem siltas zeķes, cimdi un citi apģērbu gabali, jo viņš tās pratīs labāk sadalīt. Gaiši mirdzēja svecītes, gaišas bija kļuvušas arī šo dzīves sērdieņu sejas. Mēs atvadījāmies, teikdami, ka nākošos Ziemassvētkos nāksim atkal.

Drūmi šalca mežs. Likās, ka vēja šalkās mēs dzirdam skaistu melodiju. — Varbūt būdiņā dziedāja — Svēta nakts, ak izlej tu. —

DIVAS ATBILDES

Pirms daudziem gadiem reiz pagasta namā bija sanākuši jaunieši, lai vilktu lozes, kam jāiet kaŗaklausībā. Katrs sūdzējās, ka līdz šim tas esot savu māti uzturējis. Tādēļ nevilkšot lozi, pirms valsts nebūšot visu samaksājusi, ko viņš, māti uzturot, esot izdevis. Tikai viens jauneklis bija, kas neteica ne vārda. Tam draudzes vīri prasīja:

«Vai tad tu neesi savu māti uzturējis un ēdinājis?»

«Nē,» atbildēja jauneklis, «māti uzturējis vēl neesmu, bet māte gan mani uzturējusi un kopusi. Ja viņa to nebūtu darījusi, tad es jau mazs bērns būdams nonīktu un līdz šejienei netiktu.»

Par tādu atbildi visi draudzes vīri sirsnīgi priecājās un ar lielu cienību nolūkojās jaunajā cilvēkā.

Starp šiem jauniešiem bija arī viens skolnieks. Tam pagasta vīri vaicāja:

«Kāpēc tu, liels vīrs būdams, vēl eji skolā? Vai tu nevarēji labāk iet par kalpu un sakrāt naudu, ko zaldātos līdzi ņemt?»

«Tāpēc, ka naudu zaldātos grūti saglabāt, to ātri vien var nozagt,» atbildēja skolnieks, «bet tās mācības, ko skolā esmu mācījies, tās neviens nevar nozagt, un tās dažreiz derīgākas par naudu.»

Prieki, kas patīk mazajiem un lielajiem

KO VECAIS TĒVS STĀSTA

Lapsas gudrība

Reiz vienam manam draugam bija lapsa, ko viņš turēja pie ķēdes. Lapsa bija noķerta maziņa un nu jau labu laiku dzīvoja pie ķēdes savā īpašā būdiņā, bet vēl arvien tā bija ļoti nikna. Baložus, kas pielidoja viņas būdiņai, tā ne vienu vien bija noķērusi un saplēsusi. Tomēr manam draugam par lapsu bija liels prieks un viņš no tās negribēja šķirties. Kādu dienu, pametot lapsai gaļas gabalu, viens kauls bija palicis tik tālu, ka lapsa to nevarēja aizsniegt. Gana

viņa ķēdē stiepās uz priekšu cik spēja, kārpījās kājām, bet viss velti. Tad viņa nepūlējās vairs, iegāja būdā, ierūcās un palika sēžam. Brīdi vēlāk ar vienu lēcienu viņa bija ārā un, apgriezusies, ķēdes garumam pielika savu augumu klāt un ar pakaļkājām gaļaino kaulu satvēra un pievilka tuvāk. Ar visu kaulu tā steidzīgi ielīda būdā un laupījumu gardi apēda. — Tāda bija lapsas gudrība.

TĀ SENČI DZIEDĀJA

Prēžu, prēžu, steidzu, steidzu,
Kaķīšam paladziņu :
Kaķīts bija liela rada,
Bez palaga negulēja.

*

Plēsiet skalus, bālēliņi,
Nāks māsiņas vakarēt;
Citam cimdi, citam zeķes,
Par skaliņu plēsumiņu.

*

Miedziņš mani kaitināja
Uz slieksnīša tupēdams;
Ņem, māmiņa, bērza rīksti,
Dzen miedziņu žagaros.

*

Man bij trīs avitiņas,
Visas smalku vilnu dod;
No divām sagšas taisu,
No trešās lindraciņus.

ATMINI MANU MĪKLU

Kājām min, rokām tausta, simtiem skaita; viena trūkst, visi gaida.

(Asaņa)

Divi lapsas kaujas, baltas asinis tek.

(Dzirnavas)

Sienu pļauj, ne ārda, ne kaltē, tūliņ met kaudzē.

(Aitu cērpļi)

Zirgs mani velk, cilvēks nes uz rokām, pats es paiet nevaru, bet visiem nesu svētību.

(Ārkls)

Es esmu dārzā iestādīts, ar ādu ādām aptaustīts; kas tās ādas noplēš, tas raudas palaidīs.

(Sīpols)

Gaidu pavasari
R. Banka

Dienās, kad putenis plosās,
Vakaros — gaisma kad dziest;
Gaidu to sauli, kas solās
Ļaut kokos pumpuriem briest.

Ak, kā gaidu to pavasari,
Kas cauri sniegiem šurp nāks.
Tad ziedos līks ābeļzari,
Un bites medu vākt sāks . . .

Ak, kā gaidu to pavasari!
Tad putni dziedās, cik spēs.
Un kūpošos tīrumos arī
Ar cerībām sēkļu tēvs sēs.

KĀPĒC ES IESTĀJOS MAZPULKĀ

Gaida Zieda, 279. Līvānu II mazp. dal. (10 g. v.).

Gadi četri atpakaļ, kad es vēl negāju skolā, bet biju jau izlasījusi Līvānu pilsētas bibliotēkas bērnu nodaļas grāmatas, atnesu no savas draudzenes žurnālu «Mazpulks». Tas mani ļoti interesēja, jo tajā bija daudz pamācīga. Tā kā vecāki man neliedza un teica, ka tas ir labi, tad es cītīgi lasīju četrus gadus katru mēnesi žurnālu «Mazpulks». Kad paaugu lielāka un sāku iet skolā, tad skolotāji vienmēr un visur mums skolēniem atgādināja: «Audziet labi latvieši, jo jums vēlāk vajadzēs pabeigt veidot Latviju, labās latviskās domās un darbos.» Mājā vecāki teica to pašu. No vecākiem un skolas mācībām guvu atziņu, ka mazpulks arī māca to pašu. «Mazpulkā» lasīju arī, kā mazpulku dalībniekiem jāvāc tautas tradicijas, viņas ierašas dažādos godos un latviskos svētkos. Tāpat jākrāj tautas gara mantas. Jāuzmeklē veci cilvēki, lai no viņu mutes dzirdētu to, ko viņi dzirdējuši no saviem vecākiem, un viss tas jāceļ atkal godā un cieņā, lai mēs būtu tīri un labi latvieši.

Bez tam mazpulkā māca ievērot visur kārtību un tīrību, darba mīlestību. Viss tas man patika, un es iesniedzu lūgumu, lai arī mani uzņem. Tagad es esmu pilntiesīga mazpulka dalībniece.

Pilns klēpis draugu

Pašu darbs

KO VEIKSIM JAUNAJĀ GADĀ

E. Rozīte, 404. Suntažu mazpulka priekšnieks

Līdz ar jauno gadu esam iegājuši arī jaunā darbības posmā mazpulku dzīvē.

Veco darbības gadu nobeiguši, varam atskatīties uz tanī paveiktiem darbiem, uzmeklējot arī kļūdas, neveiksmes un to cēloņus. Ja tas, piem., attiektos uz audzēto kultūraugu, to varētu izdarīt kopīgi sanāksmēs, vakarēšanās. Te, salīdzinot savu grāmatvedību ar tā dalībnieka grāmatvedību, kam pašizmaksa mazāka, varēsim daudz mācīties gan mēslošanas, gan strādāšanas ziņā. Kamēr dienas īsas, bet vakari gaŗi — vakarēsim! Vakarēšanās neaizmirsīsim priekšlasījumus, referātus. Tos varētu sagatavot vecākie ārpusskolas dalībnieki. Tāpat vakarēšanās vērību piegriezīsim dziesmām, pasaku un tautas teiku stāstījumiem, tā dzīvas paturot vecās tautas tradicijas un piešķiŗot vakarēšanām īpatnēju skaistumu un pievilcību.

Strādājot dažādus darbus, zēni, neaizmirsīsim pagatavot dažus priekšmetus arī sava mazpulka mītnei, kam tāda būtu, neaizmirstot nekādā gadījumā ziņojumu skapīti. Arī paša pagatavotos krēslos vai solos, kaut vienkāršos, sēdēšana būs daudz patīkamāka, nekā pirktos. Mītne, kuŗā priekšmeti darināti pašu rokām, būs divkārt patīkama.

Pavasarī izsējamais kultūraugs lauciņos prasa arī zināšanas. Tās uzkrāt varam lasot literātūru. To var darīt vai nu katrs atsevišķi vai arī kopīgi, mazpulka sanāksmēs, vakarēšanās.

Neaizmirsīsim, ka kultūras attīstības pamatā ir bijusi un ir grāmata. Ikviens, kas grib sekot jaunā laika garam un negrib palikt tālumnieks, lasa grāmatas, un ne tikai tās, kas bagātus padara materiāli, bet arī garīgi. Pēdējās stiprina mūsu garu, māca mīlēt visu labo, gaišo. Tanīs varam smelties arī ierosmi un spēku sava rakstura audzināšanai. Rakstura audzināšanas darbs svarīgs darbs, un tam, draugi, garām paiet nevaram.

Mūsu devīze ir liela, mūsu uzdevumi un mērķi plaši, tos nepiepildīsim bez sava garīgā «es» audzināšanas un izveidošanas. Nav viegli šai darbā. Vecā paraduma, vecās parašas valgs ir stiprs valgs, tā pārraušanai vajadzīga griba un spēks.

Pārbaudījumu laiki prasa stingrus un nesalaužamus ļaudis. Uzvarēs un stipra būs tikai tā valsts, kam šo ļaužu netrūks, jo pastāv tikai tas, kas stiprs, stiprs iekšēji, stiprs savā garā.

Nākotnes drošību «Mūžīgās Latvijas» piepildījumu savās rokās turam arī mēs kā daļa Latvijas jaunatnes.

Ziemā. Zīm. 742. Liepnas mazp. dal. E. Mālbergs

DARĪSIM CITĀDĀK NEKĀ LĪDZ ŠIM

K. Fleitmanis, 373. Ģibuļu mazp. dal.

Jaunie draugi, katrs, kas šo izlasīs, lai pārdomā, vai tiešām tā nav, un ja tā ir, tad ko katrs no jums tur var darīt, lai tas tā neturpinātos.

Esmu novērojis savā un citos mazpulkos, ka viens otrs dalībnieks ne vienmēr domā un rīkojas tā, kā vajag. Kuŗš nezina pats, kā būtu jādara, tam vērīgāk par citiem ir jāuzklausa vadītāja norādījumi un aicinājumi. Diemžēl, mūsu rindās vēl ir labs skaits tādu, kuŗi nedzird šos aicinājumus, un, ja dzird, tad nav sevišķas vēlēšanās saprast tos. Tādi atnāk sanāksmē, nosēž to laiku un nav pateikuši nevienu reizi «jā» vai «nē». Viņiem vienalga, kā spriež. Nekādi jautājumi un vēlēšanās, ar visu mierā. Rezultāts — nākamais tālumnieks. Bet ja aizmirst pāris gadus to godalgot, tad ir ko dzirdēt, kādas netaisnības notiekot mazpulkā. Un ja tādu vēl kavējas izslēgt, tad drīz viņš pats izstājas, kur, pēc viņa domām, modes pēc iestājies.

Kamēr vēl mūsu rindās būs tādi zēni un meitenes, viņi nebūs ne ārēji, ne iekšēji tik stalti, nebūs tik disciplinēta stāja, kādu prasa no mazpulka dalībnieka.

Mīļie draugi, nebūsim kā nedzīvas mašīnas, kas griežas tikai tad, kad viņas kāds griež, bet būsim dzīvas mašīnas, kas griežas pašas.

Vienmēr centīsimies tikt uz priekšu. Katru brīdi domāsim par sistēmātiskāku, labāku darbu.

GĀDĀSIM PAR IRBĒM UN MAZAJIEM PUTNIŅIEM

A. Egle, 321. Ķīves mazp. dal.

Šī gada biezā sniega sega un neparasti bargais sals visvairāk grūtību sagādā putniem. Tiem sāk aptrūkt barības. Novārgušās lauku irbes var redzēt staigājam pa grāvju malām, meklējot nenopļauto zāli, gar labības šķūņiem

Partizāns. Zīm. 634. mazp. dal. O. Niedra

un dažreiz pat māju pagalmos. Ja cilvēki neapžēlojas par šiem badā novārgušajiem putniem, tad tiem jāaiziet bojā.

Mazpulku dalībnieki, palīdziet irbēm un mazputniem! Tas būs krietns un svētīgs darbs.

Irbju ēdināšanai var ierīkot nojumītes, žagaru un skuju slieteņus, vai arī turēt šķūņu durvis atvērtas. Irbju barībai var izlietot graudus, dažādas ņezāļu sēkliņas, kuŗas atkrīt labību tīrot, un arī zaļbarību — sasmalcinātus kartupeļus un bietes.

Mazo putniņu ēdināšanai izliekamas kastītes vai dēliši, kuŗi piestiprināmi dārzā pie kokiem vai arī ārpus mājas.

Kā barība mazajiem putniņiem izliekami graudi, nezāļu sēkliņas, maizes drupatiņas un nesālīta gaļa. Tas ir viss nepieciešamais putniņu ēdināšanai. Par šo labo darbu putniņi Jūs vasarā daudzkārtīgi atalgos, iznīcinot kukaiņus, kas nodara postu mūsu augļu kokiem.

Mazpulku dalībnieki, ķersimies ar enerģiju pie šī darba un palīdzēsim saviem mazajiem draugiem.

KAD ZVAIGZNES KRĪT

Roberts Kokle, 375.
Rencēnu mazp. dalībn.

Klusums un miers pārlaidies pār visu dabu. Skaņo zvaniņu skaņas straujo kumeļu kaklos stāstīja priecīgu vēsti. Ziemassvētki. «Māmiņ vai tālu vēl?» jautāju mātei, kad arvien vēl neredzēju apsolīto lielo baznīcu ar balto torni.

«Labs gabaliņš, dēliņ, pacieties! Raugies debesīs, redzi, cik tur daudz gaišu zvaigznīšu, visas tās šovakar rāda ceļu uz dievnamiem.»

«Vecmāmiņa stāstīja, ka zvaigznes cilvēkiem nesot laimi, vai tiesa, māmiņ?»

«Tiesa gan, dēliņ, raugies debesīs, kad redzi zvaigzni krītam — vēlies ko, tas piepildīsies.»

Šad tad krita pa zvaigznītei, bet tās izdzisa tik ātri, ka nedabūju pat domās izteikt pirmos vārdus. Katru reizi turi man pār lūpām pārvēlās smaga nopūta.

«Ko tu tā pūt, bērns?» māte vaicāja.

«Nebūs laimes. Zvaigznes vairs nekrīt. Mīļā zvaigznīte,» klusi lūdzos, «krīti arī priekš manis!»

Tikko biju savu lūgšanu izteicis, atraisījās brīnumspoža zvaigzne — slīdēja ilgi un spoži gar debesmalu.

«Dievs, dod, lai māmiņa arvien pie manis!»

Savu lūgšanu biju izteicis, zvaigzne mirgodama izdzisa pār mūsu galvām.

«Krita mana zvaigzne,» sirds gavilēja.

2.

Zvaigzne nesa man laimi, bet tikai uz īsu brīdi. Saulainā rudens rītā šķīros uz veselu gadu no māmiņas. Mans ceļš veda uz skolu, uz lauksaimniecības vidusskolu.

«Strādā un nepagursti!» teica māmiņa aizbraucot. — Strādāju un centos. Trīs gadi bija pavadīti skolas druvā. Iestājās pārmaiņas . . . Nevarēju vairs strādāt, biju no guris. Grāmatas krita no rokām ārā.

Bija atkal Ziemassvētku vakars. Saģērbos. Ārā, zem

Vecais šķūnītis. Zīm. 858. mazp. dal. G. Jurjāns

Ziemassvētku zvaigžņotām debesīm būs vieglāk. Kāds miers, kāda brīnišķa gaisma visapkārt! Kādēļ dzīvē tā nav?

Krita zvaigzne. Satrūkos. Atcerējos, ka pirms dažiem gadiem ar māti braucām svētvakarā uz baznīcu. Tad viņa teica: «Kad zvaigznes krīt, tad vēlies ko, tas piepildīsies»

— Kad zvaigznes krīt . . . Jā, tā bija.

Un atraisījās kāda zvaigzne, krita ilgi un spoži.

«Dievs, spēku — vairāk spēka!» izlauzās pār lūpām skaļa nopūta.

— Tā bija tava zvaigzne, — klusa balss sirdī teica.

Cik savāda tāda zvaigzne! Vai tiešām tā bija viņa, kas sāka izkliedēt nogurumu un nespēku.

Jā, tiešām, tā bija. Krita zvaigzne, lai nestu spēku un izturību. Topi vīrs. Tavai tautai vajaga stipru cilvēku! Zvaigzne bija iekritusi sirdī.

3.

Vienu reizi gadā no debesu augstumiem atraisās kāda zvaigzne, lai dievišķā gaismā apmirdzētu visu pasauli. Tas notiek Ziemassvētku naktī. Tad šī zvaigzne iekrīt tumšās eglītēs, uzliesmo brīnišķās uguntiņās. Tā iekrīt bērnu sirdīs, acis staro aiz laimes, nogurušiem atnes spēku, — iekrīt skumjās dvēselēs, prieks pilda sirdi, — uzliesmo gaišās liesmās pār vientuļu ceļiem, gaišs un jauns top dzīves ceļš.

Kad mēs stāvam likteņa zvaigznes atmirdzumā pie spožās Ziemassvētku eglītes, tad vēlamies to labāko un cēlāko, ko vispār cilvēka sirds var pasaulē iegūt: kļūt dai ļākiem, gaišākiem, mīļākiem..

Mazpulku dzīve

Valsts Prezidents KĀRLIS ULMANIS pāris gadus atpakaļ ierosināja un mācīja vākt laikrakstu izgriezumus par svarīgākiem notikumiem savā pilsētā vai pagastā, savā apkārtnē un pat personīgā dzīvē. Savāktiem vienuviet, bet vislabāk — albumā ielīmētiem šādiem izgriezumiem ar laiku rodas vērtīga nozīme. Ka ierosinājumam ir bijuši sekotāji, nupat rāda 369. Abrenes mazpulks. Tā dalībniece Tamāra Makarova iztaisījusi albumu gaŗākā laikā sakrātiem izgriezumiem no krievu un citām avīzēm, kur redzams tautas Vadonis **Kārlis Ulmanis** darbā un valsts novadu apmeklējumos. Albums ieguvis uzmanību mazpulka darbu skatē, un centīgā mazpulka rosības un cieņas cēlēja nupat saņēmusi kā balvu no Valsts Prezidenta 3 labas grāmatas un rokdarbu pamācību.

Godinājums darbam un pateicība Virsvadonim

Rīgas mazpulku 4. eglītes vakars Sporta namā

Ja iepriekšējos gados Rīgas mazpulki piepildīja lielo Sporta namu, tad šogad Sporta nams mazpulku eglītes vakarā bija jau pārpildīts. Septiņi ar pusi tūkstošu mazpulku dalībnieku, viņu draugu un piederīgo bija kopā š. g. 6. janvārī pie mazpulku eglītes. Katru viesi jau ārpusē sveica liesmojošs uzraksts virs Sporta nama: «Darbus un sirdis Latvijai!» Visa Sporta nama plašās zāles iekšiene atkal atmirdzēja neredzēti košā latviskā rotājumā. Cauri mazpulku goda ierindai, sveikšanas maršam skanot, ieradās mazpulku Virsvadoņa pārstāvis — Pils komandants plkv. R. Bebris, Izglītības ministrs prof. J. Auškāps, LLK priekšsēdētājs — mazpulku priekšnieks R. Dzērve, Armijas komandieris ģen. Kr. Berķis, Prezidenta sekretārs J. Grandavs, Rīgas lielvecākais R. Liepiņš un daudzi citi goda viesi. Nodimdēja Sporta nams no mazpulku tūkstošu atbildes uz valsts izglītības vadītāja — ministra **J. Auškāpa** sveicienu: «Augiet lieli!» — «Augsim Latvijai!» Pēc svinīgas novada karoga ienešanas, svētku ieskaņas ievada 1085. Rīgas valsts komercskolas mazpulku orķestra mūzika. Seko mācītāja A. Lūša izjusta svētruna, kuŗas pamatā Tautas Vadoņa vārdi: «Kas savam darbam tic, tam nav ko bīties!»

Latvijas Aerokluba priekšnieks L. Pillups sarunā ar mazpulku aviācijas sekciju vadītājiem

Mazpulku svētku programma pieslēgta radiofonam. Svinīgi izskan apvienotā novada jaunāko dalībnieku koŗa dziesmas, kuŗa pirmo uzstāšanos vada diriģents J. Slavietis. Tad uzrunu teic Lauksaimniecības kameras priekšsēdētājs — mazpulku priekšnieks R. Dzērve, uzsveŗot cerības, pateicības un prieka jūtas, kas mazpulku jaunatni pavadījušas pie eglītes. «Mazpulku dzīvi vada atbildība darbā, tēvzemes mīlestība un uzticība Vadonim,» teica mazpulku priekšnieks. Kopējam solījumam Tautas lūgšanā: «Dievs, svētī Latviju», sekoja lauksaimniecības mācekļu apbalvošana. Goda vietā, milzīgās zāles vidū stāvēja simti un atkal simti čaklo lauksaimniecības darba veicēju pagājušā vasarā. No apbalvojamo 2000 dalībnieku vidus iznāca 40 paši krietnākie ar teicamām atsauksmēm un liecībām. Tad Izglītības ministrs prof. **J. Auškāps** nāca pie lauksaimniecības mācekļiem un, pasniedzot balvas, teica: «Jūs darbus un sirdis solat Latvijai! Lai tad nu vienmēr Jūsu liesmojošās sirdis arī pieder Latvijai un Vadonim, bet, darbus strādājot, lai jūs sekmes un panākumus sasniedziet nākamos gados.» Čaklo mācekļu vietā tad nostājās 17 Rīgas mazpulku vadītāji, kuŗus mazpulku 10 gadu svētkos par centību apbalvojis mazpulku priekšnieks. Pasniedzot vadītājiem goda nozīmes, Izglītības ministrs prof. **J. Auškāps** teica: «Pateicos jums un visiem mazpulku vadītājiem, kas esiet krietni palīgi Izglītības ministrijai jaunatnes audzināšanas darbā!» Tad pie goda viesiem ieradās mazpulku dalībnieces, kas gan lauksaimniecības mācekļu gaitās strādājot, gan ziemu, skolās brīvā laikā pūloties, darinājušas svētku veltes. Latviskiem rakstiem rotātu dvieli, kā mazpulku svētku sveicienu savam Virsvadonim nonešanai saņēma Pils komandants plkv. R. Bebris. Balvas un prieks arī citiem viesiem. Latvijas Lauksaimniecības kameras balvu «Karalis Nameitis» — Ed. Virzas poemu, saņēma 100 centīgi Rīgas mazpulku vadītāji — svētku rīkotāji. Tad akc. sab. «Valters un Rapa» grāmatu dāvanas mazpulku centīgiem dalībniekiem, apdāvināšanās, un svētku priekā

viļņoja Sporta nams. Priekšnesumos ar patiku varēja klausīties apvienoto pūtēju orķestri, priecāties par brašo novada zēnu kori un atkal dzirdēt veco vidusskolu rajonu mazpulku kori. Paši jaunākie — mazajie, arī šogad nāca ar savu saulainu uzvedumu un sniedza daudz priekam un jautrībai. Saistoši uzstājās novada vingrotāju izlase, bet 490. III Rīgas pilsētas ģimn. mazpulka vingrotājas skaistajos vingrošanas tērpos un teicamā izpildījumā ar priekšnesumu aizrāva skatītājus. Pārdaugavas rajonu mazpulku tautas dejas ievadīja kopējo draudzības un prieka sadzīvi. Tūkstoši latviski rotātā Sporta namā priecājās latvisku prieku, izjuta vienotu garu un sirsnību. Darba un pūļu grūtumu tad aizmirsa arī zāles rotājumā autors —822. Franču liceja mazp. vad. pal. J. Zaikovs, un rotājuma vadītājs — 824. II Rīgas valsts ģimn. mazpulka vad. pal. J. Ērglis, līdz ar visiem tiem, kas brīvā laika darba stundu tūkstošus bija kopā likuši, lai gadā reiz mazpulkū jaunatne ar vecākiem un draugiem, viesiem un labvēļiem svinētu latviskā daiļumā, priekā un vienībā mazpulku eglītes svētkus.

1. telpā lidināmo lidmodeļu sacensības Rīgā 1939. g, 17. decembrī, Sporta namā, Rīgā, tika sarīkotas pirmo reizi telpā lidināmo lidmodeļu sacensības. Sacīkšu atklāšanā piedalījās arī Latvijas aerokluba priekšnieks L. Pillups.

Sacensībās piedalījās 26 dalībnieki ar 28 lidmodeļiem. Pretēji lidmodeļiem, kuŗus esam redzējuši vasarā pārlidojot laukus un āres, šie lidmodeļi atšķīrās ar noteiktu plākšņu gaŗumu un savu ārkārtējo vieglumu. Visi dalībnieki ar saviem lidmodeļiem bija iedalīti divās klasēs. A klasē varēja piedalīties tie, kuŗi savus lidmodeļus bija būvējuši pēc viena parauga, bet B klasē visi pārējie.

Sacensības sākot, pirmie savus «putnus» gaisā raidīja A klases lidmodelisti. Mazās «lidmašīnas», apmetot slaidu loku lielajā zālē, pēc visiem likumiem skaisti nosēžas. Tad izmēģina pirmo startu B klases sacensību dalībnieks 822. Franču liceja mazpulka aviācijas sekc. dalībnieks I. Bērziņš. Viņa lidmodelis lielos lokos lēni tuvojas augstās zāles griestiem un tikai pēc 95 sek. nosēžas zāles vidū. Skatītāju spēcīgie aplausi liecina, ka šis jau ievērojams sasniegums.

Nepārtraukti turpinās nākošie starti. Lidmodeļi paceļas, nolaižas, taisa pagriezienus u. t. t.

Sacensības tuvojās noslēgumam un šķita, ka pārsteigumu vairs nebūs. Vēl viens starts pazīstamam 858. I Rīgas pils. ģimnazijas mazpulka aviācijas pionierim J. Sileniekam. Tā lidmodelis pēc izlaišanas negrib kāpt un turpat jau gandrīz skaŗ grīdu, tad izlīdzinās un lēnām, bet noteikti paceļas augstāk un augstāk. Griesti sasniegti, bet lidmodelis vēl nedomā nosēsties un tikai pēc 169 sek. skaŗ grīdu. Skatītāju sajūsmu var raksturot ar aplausu vētru, kāda dzirdāma sporta laukumos, iegūstot vārtus futbola spēlē vai basketbolā — grozu.

Pašās beigās arī 1. grupā labāko sasniegumu uzrāda jaunākais sacensību dalībnieks T. Stubis no 856. Rīgas paraugskolas mazpulka.

Kopvērtējumā vislabākos sasniegumus B klasē

Latvijas mazpulku pārzinis agr. K. Ķirsis pasniedz balvas labākiem lidmodeļu būvētājiem

uzrādīja J. Silenieks 367 punkti, 2. vietā I. Bērziņš ar 317 punktiem, bet 3. vietā E. Brūveris (1113. Rīgas valsts technikuma mazpulka) ar 172 punktiem.

A klasē uzvarēja T. Stubis no 856. mazpulka ar 141 punktu, 2. vietā K. Tomariņš — 75 punkti un 3. vietā A. Niedre — 55 punkti (abi no 1113. mazpulka).

Sacensības ar uzrunu noslēdza un balvas pasniedza LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vadītājs agr. K. Ķirsis, pateicoties par sekmīgi veikto darbu, kā arī novēlot labas sekmes turpmākā darbā.

Uzvarētāji saņēma vērtīgas balvas, kuŗas bija ziedojuši Latvijas aeroklubs un Latvijas Lauksaimniecības kamera.

Sacīkstes lietpratīgi vadīja mazpulku aviācijas inspektors E. Smildziņš un Latvijas aerokluba pārstāvis L. Kalve.

Jauni mazpulku aviācijas sekciju vadītāji

No š. g. 2. līdz 6. janvārim Latvijas aeroklubs Rīgā bija sarīkojis mazpulku aviācijas sekciju vadītāju kursus, kuŗos bija pieteikušies 23 kursanti.

Kursus atklāja Latvijas aerokluba sekretārs kapt.-ltn. K. Krastiņš un LLK pārstāvis agr. A. Eglītis, norādot uz lielo jaunatnes darba nozīmi aviācijas sekmēšanā.

Mācību laikā jaunie vadītāji piesavinājās teorētiskās un praktiskās pamatzināšanas jaunajam darbam. Praktisko darbu stundās katrs kursants izgatavoja vienu lidmodeli, kuŗu tas varēja līdzi ņemt atgriežoties savā mazpulkā.

Neskatoties uz samērā stipro salu, visi kursanti apmeklēja arī Spilves aerodromu, Rīgā, kur Latvijas aerokluba angarā tos iepazīstināja ar lidmašīnām, bet aerodromā noskatījās buŗu lidmašīnu demonstrējumos.

Kursu noslēgumā bija ieradies Latvijas aerokluba priekšnieks L. Pillups, kuŗš pateicās visiem kursu dalībniekiem par sekmīgo kursu beigšanu un par labprātīgo uzupurēšanos, ziedojot savu brīvo laiku jaunatnes ieinteresēšanai darbam aviācijā.

L. L. kameras vārdā kursus beigušos apsveica un norādījumus turpmākam darbam deva aviācijas inspektors E. Smildziņš.

Pēc noslēguma akta Latvijas aerokluba priekš-

Tur taisnākais ceļš uz mājām

nieks ilgāku laiku pakavējās sarunās ar mazpulku vadītājiem.

Kursus vadīja mazpulku aviācijas inspekt. E. Smildziņš un tos beidza, iegūstot vadītāja tiesības, 19 kursanti, bet 4, kuŗi jaunāki par 16 gadiem, saņēma apliecības par kursu apmeklēšanu.

Kursus nobeiguši un ieguvuši mazpulku aviācijas sekciju vadītāju tiesības: M. Bergmanis — 109. Bēnes mazpulkā, Fr. Birkmanis — 1096. Daugavpils VII mazpulkā, A. Celmiņš — 634. Taurkalnes - Vasku mazpulkā, P. Ēvels — 411. Balvu mazpulkā, A. Krastiņš — 461. Lauberes mazpulkā, J. Krūze — 665. Krimuldas mazpulkā, A. Lapāns — 370. Lašu mazpulkā, A. Trokšs — Līvānu II mazpulkā, A. Liepkalns — 650. Slokas pilsētas mazpulkā, Jānis Lapiņš un Jānis Purviņš.

Saņēmuši apliecības, ka noklausījušies kursu un izturējuši pārbaudījumus: G. Bērziņš — 61. Kazdangas mazpulkā, O. Bērziņš — 61. Kazdangas mazpulkā un G. Bumburs — 403 Jāņavārtu mazpulkā.

Jo laiki gŗūtāki, jo draugs pie drauga spiežas ciešāki

Lauku un pilsētu mazpulku savstarpējā apdāvināšanās šogad pārspējusi visus iepriekšējos gadus

Tādi lauku mazpulku iesūtītie Ziemassvētku eglīšu kalni un dāvanu saiņu kaudzes līdz šim Rīgā nebija pieredzēti. Neiespējami bija reģistrēt visus tos pilsētu un lauku mazpulku un atsevišķu dalībnieku savstarpējos dāvanu un sveicienu sūtījumus, taču bez tiem, caur Rīgas mazpulku biroju vien, Rīgā 135 mazpulki no visas valsts iesūtījuši 2670 kg svētku dāvanu un 2500 eglītes. Tā tad šogad katrs astotais lauku mazpulks ir organizēti svētku sveicienu Galvas pilsētai sūtījis un kad visus dāvanu un eglīšu saiņus no stacijas uz Rīgas mazpulku biroju vestu vienā reizē, būtu pilna kŗava septiņiem smagiem automobiļiem. Kas tad tie ir, kuŗu roka šogad devībā atvērusies? 1) Lielākie eglīšu sūtītāji: rekords pieder kurzemniekiem, ar 527. Ķesterciema mazpulku priekšgalā. Saprotams, kaunā nav palicis arī 17. Padures - Īvandes mazpulks, atsūtot 90 Kuldīgas mežu skaistules. Tad nāk Latgales draugi no 455. Vārkavas mazpulka ar 83 eglītēm, un vidzemnieki: Tūjas - Vecmuižnieki, gulbenieši, sidgundieši un daudzi citi. 2) Dāvanu sūtītājos smagākais sainis — 112 kg bijis 387. Palsmanes mazpulkam. Goda vietā kastrānieši ar 91 kg smagu saini. Bet kas varēja iedomāties, ka draugi ir arī tālajos Rundēnos — pašā valsts austrumu robežā, prom tālu no dzelzceļa, no centriem! Jā, un, lūk, 215. Rundēnu mazpulks atsūtījis 87 kg smagu dāvanu saini rīdziniekiem. Un tad arī kurzemnieki — 786. Zaņas mazpulks ar 95 kg smagu saini, 1. Ezeres mazpulks — 66 kg, 156. Kabiles mazp. — 65 kg un 633. Zasas mazp. ar 55 kg sūtījumiem stāv goda vietās. Kas gan var minēt visus, kas sūtījuši, taču tiklab vidzemniekiem: 67. Raunas, 670. Kraukļu - Gubena, 175. Skrīveŗu, 542. Galgauskas-Veišu, beļaviešiem, smiltenieši em u. t. t. viegli nav bijuši dāvanu saiņi. Nav uzrakstāmi arī visi tie sirsnīgie un siltie vārdi, ko dāvanu sūtītāji līdzi likuši tālajiem saņēmējiem. Lai piemēram der 215. Rundēnu mazpulka rakstītais:

«Novēlam visiem Jūsu novada mazpulku dalībniekiem priecīgi sagaidīt Ziemassvētkus un gaišajā eglīšu mirdzumā rast spēku turpmākajām panākumu pilnām gaitām jaunajā 1940. gadā. Ar neatslābstošu dzīves prieku un nelokāmu gribu lai būtu piepildītas visas Jūsu gaitas, kādas vien jaunais gads var raisīt balt-zaļā karoga sekotājiem!

Pielikumā: mūsu mazpulka dalībnieku sūtīto dāvanu pavadzīme - duplikāts. Lūdzam pieņemt mūsu samērā mazās svētku dāvanas, kuŗas sūta mazpulka saimes locekļi Latgalē. Lai šīs dāvanas būtu par savstarpējas draudzības un vienības apliecinājumu.»

Un kad mežu un lauku skaistulē svētku vakarā aizdegās L. L. kameras dāvātās 10.000 Ziemas svētku svecītes, tad tūkstošu jaunās sirdis, cita citas tuvību jūtot, kļuva par vienu, par veselu un nedalāmu vienību.

Atsacījušies no apsveikumiem

Atsakoties no Ziemassvētku un Jaungada apsveikumiem un atbildēm uz tiem, mazpulku organizācijas vadība un LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas darbinieki ziedojuši 105 ls trūcīgo mazpulku dalībnieku apdāvināšanai Ziemassvētkos. Ziedotāji ir: LLK priekšsēdētājs R. Dzērve 25 ls, Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vadītājs agr. K. Ķirsis — 10 ls, ideoloģijas un propagandas nozares vadītājs māc. Arn. Lūsis — 10 ls, veselības kopšanas inspektors Dr. J. Vītols — 10 ls, izglītības nozares vadītājs A. Kaltons — 5 ls, mazpulku nozares vadītāja palīdze agr. O. Rezovska — 5 ls, sevišķu uzdevumu inspektors agr. B. Radziņš — 5 ls, sevišķu uzdevumu inspektors agr. F. Duksis — 5 ls, inspektrise L. Liepiņa — 5 ls, inspektors agr. K. Pelēķis — 5 ls, inspektors J. Ādamsons — 5 ls, inspektors P. Turlajs — 5 ls, in-

spektors kapt. T. Freimanis — 5 ls un mazpulku piederumu apgāda pārzinis A. Bergins — 5 ls.

Godalgoti mazpulki

1939. g. pavasarī birojs «Slāpeklis» izsludināja sacensību Latgales mazpulkiem par izmēģinājumiem, kas izdarīti ar kaļķa salpetri, pārbaudot tā atmaksāšanos.

1939. g. 29. decembrī īpaša godalgošanas komisija novērtēja mazpulku iesūtītos pārskatus par izmēģinājumu darbu panākumiem.

Komisija atzina, ka nav tāda pārskata, kas būtu izpelnījis pirmo godalgu. Tā kā bez tam iesūtīto pārskatu starpā pieci labākie vērtībā gandrīz neatšķirās viens no otra, komisija nolēma, godalgas pārkārtot un tās piešķīra šādi:

192. Purvmalas «Zelta Grauds» mazpulkam Ls 50,—, **418. Nirzas** mazpulkam Ls 50,—, **946. Andzeļmuižas** mazpulkam Ls 50,—, **1016. Mežmalas** mazpulkam Ls 50,—, **1027. Franča Trasūna** mazpulkam arī Ls 50,— un **242. Okras** mazpulkam Ls 25,—, **750 Vaivodu** mazpulkam Ls 25,—, **927. Kļavu** mazpulkam Ls 25,— un **1065. Briežuciema** mazpulkam arī Ls 25,—, **158. Šķilbēnu** mazpulkam piešķīra Ls 20,—, **1033. Vaļenieku** mazpulkam Ls 20,— un **1063. Greižu - Upmalas** mazpulkam arī Ls 20,—.

Žēl tikai, ka daudzi mazpulki, kuŗi pavasarī sacensībai pieteicās, pārskatus nebija iesūtījuši un tāpēc nevarēja tikt godalgoti.

Par rūpīgā darba sasniegumiem apbalvoti mazpulku dalībnieki:

Biroja «Cīles salpetris» konkursā šinī vasarā, kaņepju un saulgriežu audzēšanā dzīvi piedalījušies arī mazpulku dalībnieki. Konkurss patlaban noslēdzies, un neskatoties uz to, ka lielajā sacensībā ņēma dalību arī daudzi lauksaimnieki, mazpulku dalībnieki kā kaņepju, tā saulgriežu audzēšanā tomēr izpelnījuši pašas augstākās godalgas. Kaņepju audzēšanā pirmo godalgu Ls 125,—, saņem Dūdelis, Rolands, 687. Ērģemes mazpulkā, 4. godalgu — Ls 50,— Zanders, Jūlijs, 803. Jērcēnu mazpulkā, 6. godalgu Ls 15,— Auziņš, Mārtiņš, 473. Augšgaujas mazp. Tālākās godalgas pa Ls 10,— katrs saņēma: Čače, Fricis, 549. Ūgāles - Māteru mazp., Gregors, Jānis, 497. Mēdzulas - Ozoliņkalna mazp., Grūbe, Heinrichs, 137. Planīcas mazp., un Kažoks, Arnolds, 127. Sēces - Sērenes mazpulkā. Papildu godalgas piešķirtas: Nollendorfam, Alfredam, 46. Lielvārdes mazp. un Potašam, Jāzepam, 205. Pušmucavas mazpulkā.

Saulgriežu audzēšanā, pirmo godalgu Ls 75,— saņēma Janitēns, Eriks, 10. Lielstraupes mazpulkā, trešo godalgu — Ls 35,— Trubačs, Jāzeps, 1091. Kazinču mazp., 4. godalgu — Ls 25,— Kalnietis, Vilis — 436. Gārsenes mazp. un 5. godalgu Ls 20,— — Mālenders, Elmārs — 212. Alūksnes mazpulkā. Papildu godalgas piešķirtas: Koks, Veltai — 22. Annas mazp. un Brūniņai Mildai — 43. Aiviekstes mazpulkā.

Noslēgusies 5. mazpulku loterija

Par labu mazpulku darbības veicināšanai, kā: kursiem, godalgām literātūrai, mēnešraksta «Mazpulks» izdošanai u. t. t. Latvijas Lauksaimniecības kamera rīko ik gadus loteriju. Pag. g. 30. novembrī notika 5. mazpulku loterijas izloze. Tā kā šīs loterijas laba izdošanās ir katra mazpulka interesēs, tad arī katrs mazpulks un katrs dalībnieks un dalībniece bija aicināti talkā izplatīt loterijas biļetes plašākā sabiedrībā. Ar prieku varam vērot, ka vairums mazpulku tiešām arī izpratuši šī lielā, kopējā un visai organizācijai svētīgā darba nozīmi, un pielikuši lielas pūles, lai to sekmētu. **Visvairāk panākumu ir bijis 60. Krustpils mazpulkam, kuŗš jau trešo gadu stāv pirmā vietā visā valstī pārdoto ložu skaita ziņā.** Šogad 60. Krustpils mazpulks sasniedzis īstu rekordskaitli — pārdodot **583 biļetes.** No atsevišķiem dalībniekiem šajā pašā mazpulkā pirmo vietu ieguvusi Vītoliņa Ārija, pārdodot 52 biļetes.

Otrs čaklākais mazpulks jau otro gadu ir 405. Ropažu mazpulks, kuŗš šogad izplatījis 230 biļetes. Pāri par 100 biļešu ir pārdevuši šādi mazpulki: 21. Īslīces, 175. Skrīveŗu, 188. Rucavas, 43. Aiviekstes, 1132. Jelgavas skolotāju institūta pamatskolas, 383. Madlienas, 427. Māteŗu Juŗa, 1084. Daugavpils dzelzceļnieku, 126. Nurmižu, 309. Jaunsvirlaukas - Grīvas, un 28. Kokneses. Vairums mazpulku ir izplatījuši 30—80 biļetes. Ar sevišķu prieku jāpiemin 44. Aulejas - Ausmas mazpulks, kuŗš, atrazdamies trūcīgajā Latgales novadā, tomēr ir pārdevis 50 biļetes. Ir arī mazpulki, kuŗi šogad bijuši pilnīgi nevērīgi pret kopējo pasākumu un nav papūlējušies pārdot nevienu biļeti. P. p. 1054. Laboržu un 582. Kapsēdes mazpulks. 983. Saknes mazpulks pārdevis tikai 2 biļetes, 741. Aizputes — 3 biļetes, 1064. Rauzas — 5, 464. Stūrišku — 5, 862. Aizgāršas — 6, 417. Āmuļu — 7, 470. Kalniešu — 7, 123. Aizpuriešu — 6,

Daži mazpulki ar lielu nevērību izturējušies neizpārdotās biļetes atpakaļsūtot un nav ievērojuši nekādus termiņus un p. p. 594. Jaunliepājas mazpulks pašā izlozes dienas rītā pl. 9 30. novembrī atsūtījis atpakaļ 10 biļetes.

Uz priekšu katram jācenšas kas darīt un jājūt sevī interese par kopējo darbu, tikai tad būs arī gaidītie panākumi, kā dzeinieks saka:

«Ikvienam ir rokas jāpieliek,
Lai lielais darbs uz priekšu tiek!»

Cerēsim, ka jaunajā gadā mēs būsim visi čakli kopējā darba darītāji!

Loterijā lielāko laimestu ieguvēji ir J. Zābers — Rankā, kuŗš biļeti pircis 576. Rankas-Lutera mazpulkā un laimējis namu Rīgā un A. Bušs — Jaunlaicenes «Rumpānos», kuŗš laimējis vieglo automobīli un laimīgo biļeti ieguvis no 644. Jaunlaicenes mazpulka dalībniekiem.

Kopējā eglīte

Jelgavas pilsētas mazpulkiem ir skaista paraša — dedzināt kopēju svētku eglīti. Pag. gadā eglīti dedzināja 16. decembrī bijušās vācu jaunekļu kristīgās savienības telpās. Pēc svēt-

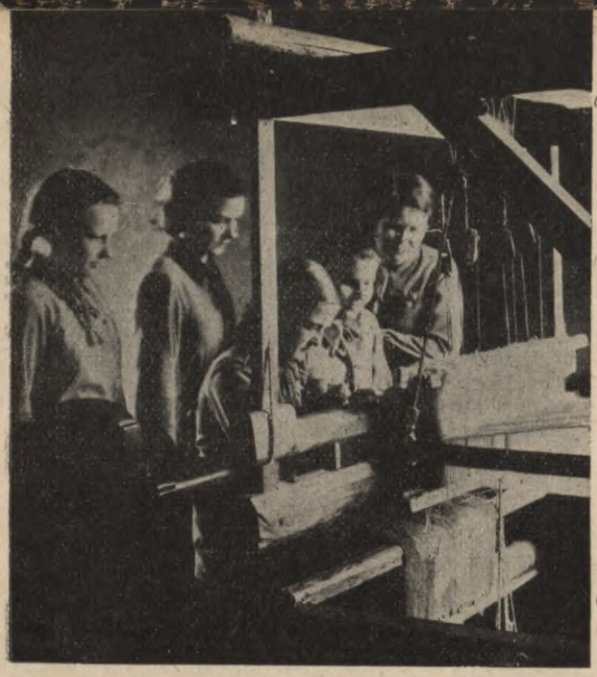

Ziemā laiks mācīties aušanu. (Aušanas apmācības 303. Struteles mazpulkā)

runas, kuŗu teica mācītājs A. Lūsis, Latvijas mazpulku pārzinis agr. K. Ķirsis pieņēma mazpulku dalībnieku svinīgo solījumu. Sekoja lauksaimniecības mācekļu apbalvošana. Par centību mazpulku darbā Latvijas mazpulku pārzinis pasniedza bijušai 15. Veselavas mazpulka dibinātājai un vadītājai P. Kareleĭ atzinības krusta goda zīmi un Jelgavas apkārtnes mazpulku rajona vecākam Fr. Jorniņam mazpulku vadītāja goda zīmi. Pie svētku eglītes pasīvās gaisa aizsardzības kursu beigušos uzrunāja Jelgavas apriņķa priekšnieks Stiebris un pasniedza apliecības. Svinīgo aktu slēdzot, sumināja mazpulku Virsvadoni **K. Ulmani,** Kaŗa ministru ģen. **J .Balodi** un valdību. Vakars noslēdzās ar mazpulku priekšnesumiem un viesīgu sadzīvi.

Laba priekšzīme

60. Krustpils mazpulka saimju vecākie pag. g. vasarā bija norunājuši 5. mazpulku loterijas lozes izplatīt sacensības veidā — kuŗai saimei būs labāki panākumi un cerot sasniegt vai pat pārsniegt pagājušā gadā pārdoto kopejo ložu skaitu.

1938. gadā mazpulks izplatījis 390 biļetes, ar to otro gadu iegūdams 1. vietu valstī (1937. g. — 160 biļetes).

5. loterijas biļešu izplatīšanai noslēdzoties — izrādās, ka mazpulka dalībnieku saimes pārdevušas pavisam 583 biļetes.

Vislabākās sekmes parādījusi 2. meiteņu saime (saimes vec. - diž. Lapiņa Velta), izplatot pavisam 112 biļetes. Otrā vietā mazajo dzimta ar 90 pārdotām biļetēm (dzimtas vec. - diž. Grebše Emma).

Kā atsevišķa dalībniece pirmā vietā 14 g. v. Vītoliņa Arija (2. meit. saimē), pārdevusi 52 biļetes.

Rīdzinieku un olainiešu draudzība. Sekojot iemīļotai tradicijai, kuŗas pamatā pilsētu un lauku mazpulku savstarpējā draudzība, Galvas pilsētas Rīgas I ģimnazijas 858. mazpulka lauk saimniecības un dzimtenes pētīšanas sekcijas dalībnieki Zvaigžņu dienas priekšvakarā viesojās pie Olaines mazpulka, kur vietējās pamatskolas telpās dedzināja eglīti. Kopā ar jaunajiem draugiem rīdzinieki pavadīja daudz jauku brīžu pie mirdzošās eglītes. Rīdziniekus arī pārsteidza Olaines mazpulka dalībnieku labi sagatavotie priekšnesumi, kas liecināja, ka olainieši visu bija darījuši ar lielu mīlestību. Arī rīdzinieki nepalika parādā, uzstājoties gan ar humoristiskām dzejām, gan iepazīstināja olainiešus ar vairākām angļu dziesmām. Pēc priekšnesumiem notika dāvanu apmainīšana, dejas un rotaļas.

84. Saukas mazpulks ražojumu apskati sarīkoja reizē ar jaunceltā Saukas pagasta nama — sabiedriskās ēkas iesvētīšanas svinībām jaunā nama telpās.

Dalībnieki rādīja savu darbu un sasniegumus sakņ- un dārzkopībā, biškopībā un lauks. pētīšanā, bez tam meitenes — rokdarbus un konservus, bet zēni — amatniecības darbus. Sevišķu interesi radīja jaunums biškopībā — sekciju rāmīši, tāpat arī brīvdabā audzētie arbūzi, dižciltīgo rožu stādi, dažādi krāšņumaugi un ogulāji. Mazpulka darbu un sasniegumus vēroja 400 apmeklētāju.

251. Alojas mazpulks 29. dec. vakarēja. Vadītāja palīdze M. Ūdre referēja par tēmu «Mazpulku mērķi». Sekoja dalībnieku savstarpējā apdāvināšanās un tautas dziesmu sacensība.

461. Lauberes mazpulks pie svētku eglītes svinēja savus 5 gadu darbības atceres svētkus un atvadījās no sava dibinātāja, priekšnieka, diženā Viļa Miķelsona, kuŗš mazpulkā no dibināšanas 5 gadus bija priekšnieks, bet tagad aizies tēvijas sargu rindās. Mazpulks par sevišķiem nopelniem uzņēma biedros veicinātājos pagasta vecāko J. Eglīti un kooperātīva vad. N. Rozīti.

686. Pulkarnes mazpulks sarīkoja ražas apskati. Tanī piedalījās 13 dalībnieku. Galvenā sacensības kultūra šogad bija kāposti. Bija arī vēl dažādi citi blakus augi, zēnu un meiteņu rokdarbi un citi izstrādājumi. Komisija piešķīra 7 pirmās, 4 otrās un 2 trešās godalgas. Pēc ražas apskates notika dalībnieku priekšnesumi un teātŗa izrāde.

742. Liepnas mazpulks Ziemassvētku svētvakarā aizbrauca viesos pie kādas trūcīgas ģimenes ar svētku dāvanām: siltām drēbēm, cimdiem, zeķēm, miltiem un putraimiem. Par negaidītajiem viesiem apdāvinātie bija priecīgi un pateicīgi. Trešajos Ziemassvētkos mazpulks rīkoja tradicionālo eglītes vakaru.

821. Braslas mazpulka dalībnieki piedalījās Dzelzceļnieku biedrības rīkotajā eglītes vakarā Rīgas dzelzceļnieku bērniem. Mazpulka dalībnieki kuplināja eglītes vakara priekšnesumus ar dažām koŗa dziesmām un A. Brigaderes lugas «Sprīdītis» uzvedumu. Latvijas dzelzceļnieku b-ba 1938. g. Braslas mazpulkam dāvinājusi karogu un visu laiku atbalstījusi mazpulka darbī-

bu. Kopīgi nosvinētajā eglītes vakarā draudzīgās saites starp Dzelzceļnieku b-bu un Braslas mazpulku kļuvušas vēl ciešākas.

838. Viļa Olava mazpulka vispārējā sanāksmē Ārlietu ministrijas Preses nod. vad. J. Reinhards nolasīja referātu: «Mūsu valsts ārējā politika un nostāja citu valstu vidū,» kuŗā pamācošos vārdos aicināja jaunatni izprast tagadējā stāvokļa nopietnību un neatlaidīgi sekot savu vadītāju norādījumiem.

924. Rīgas T. Zeiferta mazpulka darbu skate notika T. Zeiferta pamatskolā, Telts ielā 2a. Skatē piedalījās 42 dalībnieki ar ražojumiem, rokdarbiem, konserviem, trušiem un zosīm. Galvenā kultūra — salātu bietes.

Noslēdzās arī ilgstošā pieccīņa, kas bija izsludināta p. g. 28. janv. Pieccīņas uzdevumus apzinīgi veikuši 5 dalībnieki un saņēma vērtīgas balvas.

Aizsaules ceļos

Ar ilgu spārniem dvēseles trauc,
Uz tēviju likteņa lēmējs tās sauc.
Prom aizsteidzās brālīts un māmiņa,
Man paliek sirdī tik atmiņa.

1939. g. 16. jūlijā, dzimtenes baltsmilšu kalniņā, Bānūžu-Dzērbenes pareizticīgo draudzes kapos guldīja mūsu čaklās dalībnieces - saimes vecākās sirsnīgi mīļoto brāli — nākošo mūsu mazpulka dalībnieku

Zigurdu Auziņu

un turpat blakus 1939. g. 19. novembrī guldīja viņas mīļoto māti

Natāliju Auziņš dz. Zariņš

Māti, kuŗa savās dzīves gaitās izaudzinājusi un saulītē izvedusi krietnu bērnu pulciņu, no kuŗa divi stāv aizsargu rindās, kārtības sargu un mūsu mazpulka dalībnieci, bet 3 pārējie palika dzīves ceļa sākumā.

Kopā ar sērojošo dalībnieci un tās piederīgiem viņus neaizmirstamā piemiņā paturēs

616. Sērmūkšu mazpulks.

Pēc ilgām un grūtām ciešanām no mums šķīrās pag. g. 28. oktobrī mūsu ilggadīgais mazpulka dalībnieks

Guntars Osvalds Robežnieks.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

59. Biržu mazpulks.

1086. Tērauda mazpulka sekcijas vadītāja

Nadežda Matvejeva

šķīrās no mums uz mūžu 1939. g. 28. oktobrī.

Mīļā piemiņā paturēs

1086. Tērauda mazpulka vadītāja un dalībnieces.

1939. g. 4. novembrī no mums šķīrās mūsu mīļā un centīgā mazpulka dalībniece

Elfrīda Kulme

dzim. 1921. g. 4. maijā.

Par viņu sēro

825. Dzegužkalna mazpulks.

«Izzuda sapņi un apklusa ilgas,
Iesāktais ceļš Tev nebija tāļš;
Nogrima nākotnes veidotie tēli,
Izgaisa sapnis dzīvē tik daiļš.

1939. g. 29. oktobrī pēc ilgām un grūtām ciešanām no mums šķīrās mūsu mazpulka dalībnieks

Jānis Kazāks.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

429. Līvbērzes mazpulks.

Lai arī Tu vairs nestaigātu
pa druvām zeltītām ar darbu svēto, —
Tavs baltais tēls arvien vēl dzīvo mūsu vidū.
Un sēkla tā, ko mīlestībā sēji —
Tā mūsu sirdīs nezudīs nekad.

Pag. g. 15. novembrī miris mūsu mīļais mazpulka dibinātājs un vadītājs

Kārlis Vīksna

savā 52. dzīvības gadā.

Pēc viņa sēro

Daugavas novada mazpulku vadītāji un 184. Jumurdas mazpulks.

Vēl saule augstu.
Rotā dzīves rīts,
Bet bieži vakars pienāk negaidīts.

1939. g. 11. novembrī aizgāja mūžībā mūsu čaklā mazpulka dalībniece

Rita Karnate

dzim. 1919. g. 24. augustā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

421. Valmieras komercskolas mazpulks.

«Gribēju tālajos laukos vēl iet,
Klausīties dziesmu, ko ziedonis dzied.
Satumsa nakts . . .»

1939. g. 11. decembrī aizgāja mūžīgā mierā 1077. Balvu - Dūrupes mazpulka dalībniece

Valerija Pitkeviča.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

1077. Balvu - Dūrupes mazpulks.

Dzīvs arvien es traucu, steidzu.
Steigdams savu gaitu beidzu.

1939. gada 24. decembrī pulksten 11os, Jumpravas pagasta «Vecsalniekos» miris mūsu mazpulka dalībnieks

Osvalds Liepa

Pēc viņa sēro

229. Jumpravas - Valdemāra mazpulks.

«Gribēju tālajos laukos vēl iet,
Klausīties dziesmā, ko ziedonis dzied —
Satumsa nakts . . .»

1939. g. 31. decembrī negaidot no mums šķīrās centīgais mazpulka dalībnieks, saimes vecākais

Vilis Jānītis

Apglabāts 1940. g. 6. janvārī, Trikātas kapos, piedaloties mazpulkam.

Par viņu sēro

799. Trikātas mazpulks.

Sacensības „Es vienmēr lasu Mazpulku" atrisinājums

Pag. g. 12. numurā redakcija izsludināja sacensību mazpulku dalībniekiem — «Mazpulka» lasītājiem. Dzīvā interese par šo sacensību, kā arī pareizo atrisinājumu daudzums sagādāja žurnāla vadībai patiesu prieku. Ir redzama mazpulku dalībnieku lielā vērība un nopietnība sava žurnāla lasīšanā. Pareizus atrisinājumus iesūtījuši pavisam 1985 dalībnieki.

Sacensībā minētie 12 teikumi atrodas šādos pag. gada «Mazpulka» numuros un sekojošo autoru rakstos:

1. teikums — «Mazpulka» 1. nr. Prof. J. Auškāpa rakstā «Cīņa ar zemes tukšumu».
2. teikums — «Mazpulka» 2. nr. Arn. Jansona stāstā «Ezersalās».
3. teikums — «Mazpulka» 3. nr. E. Smildziņa rakstā «Aviācijas pionieri».
4. teikums — «Mazpulka 4. nr. Ilo rakstā «Sakaru līdzekļi».
5. teikums — «Mazpulka» 5. nr. Arn. L. rakstā «Svētīts ir darbs».
6. teikums — «Mazpulka» 6. nr. Dr. K. Ulmaņa rakstā «Dzīve ir darbs un cīņa no sākuma līdz galam».
7. teikums — «Mazpulka» 7. nr. R. Dzērves rakstā «Kalums un rūdījums».
8. teikums — «Mazpulka» 8. nr. Agr. K. Ķirša rakstā «Tas jāzina katram mazpulka dalībniekam».
9. teikums — «Mazpulka 9. nr. rakstā «Taupība».
10. teikums — «Mazpulka» 10. nr. Dr. A. Vītola rakstā «Centies ziemā saglabāt to, ko tu savas veselības nostiprināšanā vasarā esi ieguvis».
11. teikums — «Mazpulka» 11. nr. A. Rogas rakstā «Šī gada 18. novembŗa aicinājums».
12. teikums — «Mazpulka» 12. nr. Arno Rasas stāstā «Sējēja dēls».

Sakarā ar sacensības noteikumiem balvas — 2 grāmatas «Augsim Latvijai» un «Kronvaldu Atis» saņems katrā mazpulku novadā pirmais pareizā atrisinājuma iesūtītājs.

Rīgas - Cēsu novadā — Irēne Strazdiņa, 537. Cēsu I mazpulkā.

Valkas - Valmieras novadā — Kārlis Jansons, 473. Augšgaujas mazpulkā.

Gulbenes novadā — Zīedonis Dambergs, 644. Jaunlaicenes mazpulkā.

Rēzeknes novadā — Vincents Ločmels, 956. Rēzeknes «Zvaigzne» mazpulkā.

Daugavpils novadā — Aivars Zeps, 520. Daugavpils I mazpulkā.

Daugavpils - Ilūkstes novadā — Mirdza Vītola, 350. Sventes mazpulkā.

Jēkabpils novadā — Kārlis Brumbergs, 940. Jēkabpils vidusskolu mazpulkā.

Jelgavas novadā — Alfreds Raubēns, 706. 15. maija mazpulkā.

Liepājas novadā — Miķelis Ernstsons, 7. Nīkrāces mazpulkā.

Talsu - Ventspils novadā — Imants Briģis, 1002. Talsu pilsētas mazpulkā.

Rīgas pilsētas novadā — Zigfrīds Strebeiko, 834. Rīgas Juŗa Neikena mazpulkā.

Daugavas novadā — Laimons Bļodnieks, 908. Baldones mazpulkā.

Kuldīgas novadā — Lidija Biezaitis, 1093. Skrundas mazpulkā.

Abrenes novadā — Jānis Āboliņš, 86. Purvmalas mazpulkā.

Pārējās 50 balvas — grāmatas «Augsim Latvijai» izlozētas starp visiem atrisinātājiem un tās saņems sekoši mazpulku dalībnieki: 1. Ezeres mazpulkā — I. Indriksone, 56. Tadaiķu — Alb. Adamovskis, 60. Krustpils — V. Dzenis, 67. Raunas — J. Puriņš, 79. Stalbes — V. Upītis, 162. Grundzāles — I. Pogulis, 186. Kastrānes — Z. Dreiliņa, 196. Bejas — Ād. Bendris, 252. Rugāju — M. Vasiļjevs, 270. Spāres — Ād. Narkurs, 273. Lutriņu — Z. Kauliņš, 287. Jaunsaules — R. Ķilkute, 302. Smārdes-Ozolnieku — J. Zvirbulis, 311. Mežmuižas — Z. Šteinberga, 328. Pēternieku — Sp. Birkāne, 332. Kalnciema — J. Egle, 373. Ģibuļu — I. Zeltzaķis, 375. Rencēnu — E. Galviņš, 395. Purmsātu — A. Leja, 425. Gulbenes pils. — A. Augstkalne, 437. Dobeles ģimn. — Edm. Vulfs, 454. Rēzeknes «Vārpa» — Osk. Skroderis, 473. Augšgaujas — V. Mašiņš, 520. Daugavpils I — St. Radzjušonoks, 551. Liepājas Blaumaņa — L. Dīkmane, 553. Zvārdes — J. Līnerts, 560. Pildas «Zelta Vārpa» — Ig. Rutkovskis, 573. Ciemupes — J. Kalniņš, 590. Pustiņas — J. Gutovskis, 602. Aknistes — J. Indāns, 687. Ērģemes — A. Ķikāns, 695. Pilskalnes — I. Indāns, 728. Pētermuižas — O. Ezava, 789. Nikodema Rancāna — A. Noviks, 762. Mežvidu II — Ed. Voitkāns, 767. Vaboles — St. Orbidāns, 874. Kupravas — E. Lukumietis, 876. Ziedukalna — A. Tjarke, 900. Rozulas — I. Tillers, 971. Svētciema — A. Švalbe, 971. Svētciema — R. Mežgaile, 972. K. Baumaņa— I. Stellers, 1062. Rēzeknes «Blāzma» — E. Zirnītis, 1092. 2. Daugavpils ģimn. — L. Degro, 1113. Rīgas valsts technikuma — E. Silmanis, 1114. Rīgas Viestura — A. Plūme, 1119. Malnavas — O. Spalviņš, 1144. Jelgavas Viestura — R. Ronītis, 1145. Lielupes (1. jūŗas) — U. Ulpe, un pastāvīgā «Mazpulka» abanente un cītīgā lasītāja Biruta Pops, Vančzenē.

Darbs dara meistaru

Jancis, sākot jauno gadu,
gaisā izvelk vaŗa vadu.
Zināšanas pa to nāks,
darbu darīt pats viņš sāks

Kaŗi apēd petroleju.
Līdz ar vistām gulēt iet,
Jancim pārāk agri šķiet.
Sveces liesma necieš vēju.

Jancis gudro, domas raisa
un sev karbīdlampu taisa;
darbā paiet laiciņš īss,
gatavs tam jau lukturis.

Čipus prāto

Šim gadam ir 366 naktis gulēšanai. Ja kādam ar to vēl nepietiek, tas var pieņemt arī dienas klāt.

*

Par darbu varētu runāt, to varētu arī sākt, ja tikai viņš nebūtu jānobeidz. Tas prasa laiku, piespiešanos, pacietību un citas īpašības ko par raksturu sauc. Raksturu pats nevar uztaisīt un pārtaisīt viens pats arī nevar, tāpēc katrs pats pie savas slinkošanas nav vainīgs.

*

Darbs lokās zināšanu priekšā, ja tikai zinātāji no darba neizlocītos.

*

Tā jau gan būtu, ka nevar nest, ko nevar celt, bet vai tad akurāt jānes, ja var pavilkt un pavelt.

* *

Strādāt jau varētu katrs, bet ne katru jau laiž pie katra darba klāt. Dažreiz jādzird arī pārmetumi, ka maisās pa kājām, jauc gaisu un stiepj gumiju. Kas guļ, tas gan nemaz negrēko.

Piekopj Jancis jaunu māku:
sasien grāmatu ar vāku.
Žurnāli vairs neizbirs,
lapas lasot neizirs.

Bildēm aplīmētas sienas,
ierāmētas nav nevienas.
Ko var šodien padarīt,
Jancis neatliek to rīt.

Miku tumsa neatbaida,
gulēšanu viņš tik gaida.
Aizkrāsnē tas saldi snauž,
nākotni sev sapņos auž.

Čipus

Paziņojumi

● **Visiem mazpulku vadītājiem kopā ar dalībniekiem jāpiedalās Draudzīgā aicinājuma 5 gadu atceres aktos un citos sarīkojumos š. g. 28. janvārī.**

● **Par mazpulku fiziskās audzināšanas un sporta ārstu** iecelts Dr. **Kārlis Lencbergs** — Rīga, M. Nometņu ielā 64-29, tālr. 43293.

● **Rīgas pilsētas mazpulku novada Čiekurkalna rajona ārsts** Dr. **J. Jaunzems** atbrīvots no ieņemamā amata un viņa vietā iecelts Dr. **Rudolfs Feldmanis** — Rīgā, II. pils. slimnīcā.

● Atgādinām, ka **ziņojuma un papildziņojuma veidlapas** par 1939. gada darbību, kas piesūtītas vadītājiem, jāizpilda un **2 eks. jāiesūta sava novada mazpulku inspektoram noteikti līdz š. g. 1. februārim.**

● **LLK rakstu apgādā** Jelgavā, Viestura piemiņas pilī un Rīgā, Baznīcas ielā 4-a dabūjama šāda mazpulku literatūra:

Mazpulku dalībnieku rokas grāmatas (vadoņi)

Nr. 2	— Laukkopība	Ls 0,15
Nr. 3	— Sakņkopība	„ 0,40
Nr. 5	— Cūkkopības grāmatvedība	„ 0,15
Nr. 6	— Iekārtas un darbības noteikumi 10 eks.	„ 0,50
Nr. 7	— Apģērbs meitenēm	„ 0,15
Nr. 8	— Veļas šūšana un lāpīšana I	„ 0,30
Nr. 10	— Audumu krāsošana mājā	„ 0,15
Nr. 12	— Putnkopība I gads	„ 0,50
Nr. 13	— Putnkopības grāmatvedība	„ 0,20
Nr. 14	— Laukkopības un dārzkopības grāmatvedība	„ 0,10
Nr. 17	— Mājsaimniecības programa	„ 0,15
Nr. 19	— Veselošanās (ārstniecības) augi	„ 0,60
Nr. 20	— Lopkopība (grāmatvedība)	„ 0,40
Nr. 21	— Biškopība, I gads	„ 0,50
Nr. 22	— Rokdarbu grāmatvedība	„ 0,10
Nr. 23	— Ēdienu gatavošanas grāmatvedība	„ 0,10
Nr. 24	— Biškopība, II gads	„ 0,50
Nr. 25	— Mājas kopšanas grāmatvedība	„ 0,10
Nr. 26	— Biškopības grāmatvedība	„ 0,20
Nr. 27	— Zirgkopības grāmatvedība	„ 0,40
Nr. 28	— Šaušanas apmācība	„ 1,—
Nr. 29	— Šaušanas piezīmju grāmatiņa	„ 0,20
Nr. 30	— Biškopība, III gads	„ 0,50
Nr. 31	— Mazpulka dalībnieka personīgā grāmatvedība	„ 0,10
Nr. 32	— Konservēšanas grāmatvedība	„ 0,10
Nr. 33	— Augu aizsardzība	„ 0,50
Nr. 34	— Aitkopības grāmatvedība	„ 0,40
	Trušu audzēšana un kopšana	„ 1,80
	Ienesīga truškopība	„ 0,15

Mazpulku darbvedības grāmatas

Dalībnieku grāmata	Ls 0,50
Kases grāmata	„ 0,50
Inventāra grāmata	„ 0,50
Svinīgā solījuma grāmata	„ 2,50
Dalībnieka apliecība	„ 0,25
Mazājo apliecības (25 gab.)	„ 0,50
Iesniegumi (iestājoties iesniedzami mazpulka valdei) 10 gab.	„ 0,10
Dalībnieku pārskaitīšanas zīmes 10 gab.	„ 0,10

Cita jaunatnei piemērota literatūra

K. Ulmanis — Jaunatnei	„ 1,—
Fr. Keiss — Zem baltzaļā karoga — iesieta	„ 2,50
brošēta	„ 1,50
A. Lūsis — Augsim Latvijai — iesieta	„ 2,—
brošēta	„ 1,50
A. Lūsis — Zemnieka gods	„ 0,80
Virsl. A. Eglīte — Karte — kā to lasīt un sastādīt	„ 1,50
Plkv. I. E. Ozols — Pašaizsardzība — Pasīvās gaisa aizsardzības pārvaldes izdevums	„ 1,—
Padomi un atbildes radio jautājumos	„ 1,80

Mazpulku dziesmas

Mazpulku dziesmas — J. Norvilis	Ls 1,—
Dziesmas jaunatnei (mazpulku un jaunatnes koriem) — A. Sproģis	„ 0,50
Jāņu dziesmas	„ 1,20

Lugas

A. Idrisala — Pavasara straumes	„ 0,60
A. Dziļums — Smagās vārpas	„ 0,60
A. Laiviņš — Krāču sala	„ 0,60
R. Vītols — Baltzaļā karoga spēks	„ 1,—
R. Vītols — Brīvdienas	„ 0,50
K. Freimanis — Krustceļos	„ 0,80
K. Freimanis — Tēva sētā	„ 0,70
A. Roga — Pirms lielās dzīves	„ 0,90
A. Lūsis — Zeme un zelts	„ 1—

Žurnāli

Vadītājs 1936. g., iesiets	„ 2,—
Vadītājs 1937. g., iesiets	„ 4,—
Mazpulks 1938. g., iesiets	„ 4,—

● Aizrādām, ka katra mazpulka bibliotekā vajadzētu iegādāt šādu grāmatu komplektu, lai dalībnieki varētu sev vajadzīgo un interesanto apskatīt un to iegādāt arī katrs sev personīgi.

Literātūru izsūta arī pa pastu, ja naudu iemaksā LLK Rakstu apgāda tek. rēķ. pastā 6056 vai iesūta ar pārvedumu.

● Atgādinām, ka mazpulku **diženo kandidātiem** pag. g. „Mazpulka" 11. nr. pieprasītie rakstu darbi un saraksti iesūtāmi **līdz š. g. 1. aprīlim** sava novada mazpulku inspektoram, bet **līdumnieku kandidātiem līdz š. g. 1. maijam** LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai.

● Par mazpulku diženo un līdumnieku kandidātu pārbaudījumu termiņiem un vietām ieinteresēto mazpulku vadītājiem piesūtīs atsevišķus paziņojumus.

● **Dalības naudas** resp. biedru naudas visiem mazpulku dalībniekiem **jānomaksā** sava mazpulka kasierim **noteikti līdz š. g. 1. martam,** par ko kasieris izdara atzīmi dalībnieka apliecībā un vaditājs pagarina tās derīgumu līdz š. g. 31. decembrim.

● Mazpulku dalībniekiem ieteicams sarakstīties ar kāda tālāka mazpulka dalībniekiem un norunāt š. g. vasarā apmainīšanos ar savām dzīves vietām un darbu vai vismaz kādu viesošanos vienam pie otra. Mazpulku adresu saraksts piesūtīts katram mazpulka vadītājam.

● Atgādinām, ka **cigoriņu nodošana** K. M. Intendantūras galvenai pārtikas noliktavai **jāizdara noteikti līdz š. g. 15. februārim.** — Vēlāk cigoriņus vairs nepieņems.

● **Cigoriņus** K M. Galvenai pārtikas noliktavai **var nosūtīt arī tie mazpulku dalibnieki** vai viņu vecāki, kuŗi pag. pavasarī cigoriņu audzēšanu nav pieteikuši, jo sakarā ar pagājušās vasaras lielo sausumu daudzi mazpulki nespēs nodot iepriekš pieteikto daudzumu un tamdēļ šogad cigoriņus pieņems arī no pārējiem mazpulku dalībniekiem. **Cigoriņi jānosūta uz Zemitānu staciju** Galvenai pārtikas noliktavai **līdz š. g. 15. februārim.** Pie cigoriņu sagatavošanas un nosūtīšanas jāievēro 1939. g. „Mazpulka" 9. un 10. numura paziņojumi un noteikumi.

● Sakarā ar 1939. gada „Mazpulka" 10. numurā izsludināto **veco šūnu vākšanas sacensību** aizrādām, ka naudu par šūnām, atkarībā no viņu labuma, biškopjiem izmaksās šūnu pārstrādāšanas darbnīcas, ja biškopji vēlēsies šūnas pārdot, bet samaksājot pārstrādāšanas izdevumus, var saņemt atpakaļ arī mākslīgās šūnas. Šūnu cena atkarībā no labuma Ls 1,25 līdz Ls 2,50 par kg. Tīra vaska cena Ls 5,50 par kg.

Mazpulku dalībniekiem — šūnu vākšanas ierosinātājiem — par katru savākto veco šūnu kg izmaksās premiju Ls 0,10, **bet mazpulkiem — izsludinātās godalgas.**

● Visām mazpulku dalībniecēm šogad paredzētas **sacensības krāsošanā ar augu un ķīmiskajām krāsām** — mazpulkos, kā arī rajonu, novadu un valsts mērogā. Uz minētām sacensibam rūpīgi jāsagatavojas, sekojot žurnāla „Mazpulks" 1938. gada 11. un 12. numurā un 1939. gada 1., 2. un 4. numurā dotajiem norādījumiem. Sacensības mazpulkos, kuŗos tās vēl nav notikušas, sarīkojamas līdz maija beigām, lai, rajonu nometnēm sākoties, labākās krāsotājas būtu jau izraudzītas. Sacensībās jāpiedalās visām dalībniecēm, neatkarīgi no tā, kādā sekcijā tās darbojas.

● **Mazpulku izaudzēto ražojumu pārdošana 1940. gada rudenī.** Mazpulki, tāpat kā iepriekšējos gados, arī 1940. gadā varēs audzēt cigoriņus. Pēc armijas noteikumiem sagatavotas, piemērotā lielumā sagrieztas, kaltētas cigoriņu saknes rudenī varēs nodot K. M. Intendantūras galvenai pārtikas noliktavai par valdības noteiktu cenu. No 100 m^2 cigoriņu sējuma vidējā raža ir 250—300 kg cigoriņu sakņu, un kaltējot var iegūt 50—55 kg armijai nododamu kaltētu cigoriņu sakņu.

● Visiem mazpulkiem, kuŗi šogad vēlas audzēt cigoriņus, līdz š. g. 29. februārim jāiesūta rakstisks pieteikums LLK Maz-

pulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai, uzdodot rudenī nododamo kaltēto cigoriņu sakņu daudzumu kg.

● Saules puķes šogad mazpulkos nav audzējamas, jo tās rudenī nevarēs nodot A/S. „Latvijas centrālais sēklu eksports". Saulespuķu vietā mazpulkiem ieteicams audzēt cukurbietes, kuŗas rudenī varēs nodot katrā daudzumā par cenu Ls 45,— tonnā. Cukurbiešu audzētājiem, kopīgi no visa mazpulka, resp. vadītājam jāreģistrējas vietējās lauku vai pilsētu pašvaldībās līdz š. g. 3. februārim, uzdodot audzējamo cukurbiešu platību un nododamo svaru. No 100 m² — vidēja cukurbiešu raža mēdz būt 300 kg.

● 334. Bērzmuižas mazpulks pārdēvēts par **334. Bērzes mazpulku,** 592. Jāsmuižas mazpulks pārdēvēts par **592. Azaļnes mazpulku,** 737. Ozolmuižas mazpulks pārdēvēts par **737 Ozolaines mazpulku,** 871. Elejas-Skursteņu mazpulks pārdēvēts par **871. Elejas-Audruves mazpulku,** 343. Virķēnu mazpulks apvienojas ar 380. Dobeles mazpulku, nosaucot jauno mazpulku par **343. Dobeles mazpulku**

● Pēdējā mēnesī apstiprināti un ieskaitīti pagaidreģistrā šādi jauni mazpulki: **1141. Zeʻmeņu, 1142. Kazdangas-Vangas, 1143. Žagatu, 1144. Jelgavas-Viestura, 1145. Lielupes 1146. Kalnageidānu, 1147. Pilcenes, 1148. Niedru** un **1149. Lāču.**

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa

Ārstniecības un garšaugu audzētāju zināšanai. Akc. sab. **»Farmacija«** pārņēmusi Tautas labklājības ministrijas ārstniecības augu uzņēmumu ar visām tā saistībām. Turpmāk ārstniecības un garšvielu audzētājiem un vācējiem ar jautājumiem un paskaidrojumu pieprasījumiem jāgriežas sabiedrības drogu noliktavā, **Rīgā, Mārstaļu ielā 7, dz. 11.** Ārstniecības un garšaugu audzēšanas un vākšanas pieteikumu kārtība jaunam audzēšanas gadam paliks līdzšinējā.

Pieteikšanās lauksaimniekiem izdarāma caur vietējiem rajonu agronomiem vai dārzkopības instruktoriem, ar īpašām veidlapām, kuŗas dabūjamas pie rajonu agronomiskiem darbiniekiem, Lauksaimniecības kameras dārzkopības biškopības nodaļā Jelgavā, Viestura piemiņas pilī un sabiedrības drogu noliktavā. Pieteikumus pieņems februārī.

Mazpulkiem būs jāpiesakās LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā — Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, bez īpašām veidlapām, līdz š. g. 29. februārim. Tuvāki norādījumi par pieteikšanos būs publicēti š. g. »Mazpulka« 2. numurā.

A/S. „Farmacija."

Saturs:

	Lpp.
Brālim. Ilze Kalnāre	1
Zemkopis un viņa darbs. Kārlis Ulmanis	2
Grāmata — cilvēka draugs un augšup cēlējs. Kr. Kudrašs	4
Jaunā gadā izturēt līdz galam. Ad. Valbis	6
Jaunais gads — darba gads	7
Kas jauns mūsu zemē un valstī	8
Augsim Latvijai!	9
Jaunās zvaigznes gaidītāji. Alfreds Veids	9
Ciekuru lasītājs. A. Dziļums	10
Īsts mazpulka dalībnieks. Kuri - Beri	15
Ziedu uzplaucēšana ziemā. A. S.	18
Sacensība veco šūnu vākšanā. J. Muciniece.	20
Viegli izaudzējama istabas puķe. N. Berga	22
Kas jāzina lidmodeļu būvētājiem aerodinamikā. E. Smildziņš	24
Arī tu vari kļūt aitkopis. L. Bārs	26
Trīs Virsvadoņa balvu saņēmēji. Ad. Eglītis	28
Mazpulku sanāksmes ziemā. K. Ķirsis	29
Šachs. R. Švarcs	31
Uzmani pats sevi	33
Mazpulku mazajiem.	34
Pašu darbs	36
Mazpulku dzīve	38
Aizsaules ceļos	43
Sacensības «Es vienmēr lasu Mazpulku» atrisinājums	44
Darbs dara meistaru. Čipus	45
Paziņojumi	46

Izdev.: Latvijas Lauksaimniecības kamera. Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.
Grāmatsp. A./S. „ROTA" Jelgavā, Poruka ielā 5, alr. 519. p. 2779 176×250. Šis numurs iespiests 36.000 eks

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:

Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīga, Kr. Barona ielā 15

A. KAULIŅS

Bērnu apģērbu nams

Rīgā, Gaisiņa ielā 4, pie Centraltirgus, t. 29722
Privatdziv. Lāčplēša iela 70, dz. 1, talr. 21541
Pasta tekošs rēķins № 11217

Laipni piedāvā lielu izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus

Jaunos vidussk., mazpulku un tautas tērpus, vešu, garantērijas preces u. t. t.

Laipna apkalpošana Glīts darbs
Skolām un palīdz. sab-bām viszemākās cenas

IMPORTS

K. A. Bušs

Pārtikas preču, garšvielu un augļu tieltirgotava

Rīgā, Kungu ielā 23. Tālr. 20829
Tek. rēķ.: Latvijas bankā 3210, pastā 1650

Piedāvāju no krājuma

medību bises

dažādos izstrādājumos, kā arī uz speciālpasūtījumu

L. GRANDOVSKIS

Rīgā, Kungu ielā Nr. 24, talrunis 23313

Kā MAUSER un WALTHER ieroču fabriku vienīgais pārstāvis Latvijā tur arvien krājumā so fabriku ieročus un rezerves daļas. Cenas ārpus katras konkurences.

Liela izvēle visādi **muzikas instrumenti un to piederumi** vairumā un mazumā pie

Edgara Ieviņa

Dzirnavu ielā 87/89
tālr. 29995
(Blakus CIS „TURĪBA")
Mazpulkiem un skolām rabats

Latvijas

Šujmašīnu S-ba

Rīgā, Marijas ielā 15

Izšuj: karogus, sporta nozīmes, tērpus u.t.t.

Pārdod: šūjmašīnas, to daļas un adatas visam sistēmām

Mazpulku dalībniekiem
darba sekmēm bagātu JAUNO GADU

NOVEL **A/S. J. G. Farbenindustrie birojs**

„SLAPEKLIS“ **Rīgā, Kalpaka bulv. № 2**

Formas cepures, formas tērpu piederumi

kā arī visāda veida ceļošanas un sporta piederumi, kā:
portfeļi. naudas maki, somas, sedli, iemaukti, bises, futlāri, vingrošanas matrači, bumbas, kurpes, tāpat arī valsts un organizāciju **karogi,** u. t. t. dabūjami

A/S. A. RATFELDERS

Speciāla ceļošanas, sporta un formas tērpu piederumu rūpniecība
Rīgā, Kaļķu ielā № 11, tālrunis 20182, 23216

PASUTĪJUMUS PIEŅEM ARĪ PA PASTU

Tagad visizdevīgākais laiks nodot aitu vilnu akc. sab. „ĀDU UN VILNAS CENTRĀLE“

Par nemazgātu vilnu sabiedrība maksā ražotājiem tādu pašu cenu, kā līdz šim maksāja par mazgātu vilnu

Atsevišķām šķirām cena paaugstināta

Šķirošanas un pieņemšanas noteikumi vilnai — sevišķi mazgātai — stipri atvieglоti

Pārdodamo vilnu — nemazgātu un mazgātu — var iesūtīt no jebkuras dzelzceļa stacijas, adresējot:

Akc. sab. „ĀDU un VILNAS CENTRALE“ — Rīgā, Preču stac.

Dzelzceļa vedmaksu un piegādi no stacijas noliktavā samaksā sabiedrība. Naudu izsūta 7 dienu laikā pēc paziņotās adreses

Turpmāk vilnu mājās nemazgājiet, bet iesūtiet nemazgātu, jo tā saņemsiet vairāk naudas
Personīgi nododamo vilnu pieņem RĪGĀ, GANĪBU DAMBĪ 26, galvenās noliktavās

Tirdzniecības - rūpniecības

A/S. „ADU un VILNAS CENTRALE“

Rīgā, 15. maija laukumā № 1